

Diplomová práce

Tvorba videí jako nástroj k poznání místní krajiny u žáků 1. stupně ZŠ

Studijní program:

M0113A300008 Učitelství pro 1. stupeň základních škol

Autor práce:

Terezie Paňhová

Vedoucí práce:

RNDr. Dominik Rubáš

Katedra primárního vzdělávání

Liberec 2024

Zadání diplomové práce

Tvorba videí jako nástroj k poznání místní krajiny u žáků 1. stupně ZŠ

Jméno a příjmení:

Terezie Paňhová

Osobní číslo:

P19000460

Studijní program:

M0113A300008 Učitelství pro 1. stupeň základních škol

Zadávací katedra:

Katedra primárního vzdělávání

Akademický rok:

2022/2023

Zásady pro vypracování:

Cíl: Vytvořit námět na projektové vyučování s využitím tvorby výukových videí.

Požadavky:

- Rešerše a studium odborné literatury k tématu;
- vypracování koncepce a metodiky projektového vyučování;
- realizace projektového vyučování s žáky 1. stupně ZŠ;
- reflexe a sebereflexe.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce: tištěná/elektronická
Jazyk práce: čeština

Seznam odborné literatury:

DROTÁR, P., 2008. *Využívání informačních technologií ve výuce*. Praha: Občanské sdružení SPHV. ISBN 978-80-904187-2-1.
KARLÍČEK, P., NĚMEC, J., 2016. *Mikulášovice – Nixdorf: dlouhá historie nejdelšího města českého severu*. Mikulášovice: Město Mikulášovice. ISBN 978-80-270-0806-3.
KRATOCHVÍLOVÁ, J., 2016. *Teorie a praxe projektové výuky*. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-8163-5.
MŠMT. 2021. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Praha.
PASTOROVÁ M., Ed. et al., 2011. *Doporučené očekávané výstupy, Metodická podpora pro výuku průřezových témat v základních školách*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze. ISBN 978-80-87000-76-2.
STARÝ, K., RUSEK, M., 2019. *Rozvoj mezipředmětových vztahů ve škole*. Praha: Karlova univerzita, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7603-100-5.

Vedoucí práce: RNDr. Dominik Rubáš
Katedra primárního vzdělávání

Datum zadání práce: 30. listopadu 2022
Předpokládaný termín odevzdání: 1. května 2024

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

L.S.

doc. RNDr. Jana Příhonská, Ph.D.
garant oboru

V Liberci dne 20. prosince 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má diplomová práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

7. dubna 2024

Terezie Paňová

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych velice poděkovat RNDr. Dominiku Rubášovi za cenné rady, vstřícný přístup a ochotu při vedení mé diplomové práce. Děkuji také Mgr. Bc. Michaela Maule za mnoho inspirativních rad, vedení Základní a Materské školy Mikulášovice za možnost realizace projektu, v neposlední řadě děkuji své rodině za obrovskou podporu, kterou mi během zpracování dala.

ANOTACE

Diplomová práce se zaměřuje na dnešní trend využívání digitálních technologií ve výuce a poukazuje na možnosti práce s nimi při poznávání místní krajiny u žáků na 1. stupni základní školy. Teoretická část popisuje zakotvení místní krajiny v kurikulárních dokumentech, představuje historii i současnost zapojení digitálních technologií do výuky, také upozorňuje na pozitiva a negativa pramenící z jejich použití. Vysvětluje pojem projektová výuka a blíže specifikuje místní krajinu Mikulášovic. Praktickou část reprezentuje nově vytvořený koncept projektu Naše město s podporou digitální pomůcky – tabletu. V závěru práce bude vyhodnocen posun žáků v kognitivní i afektivní rovině.

KLÍČOVÁ SLOVA

místní krajina, digitální technologie, tablet, projektová výuka, 1. stupeň základní školy

ANNOTATION

This master's thesis is focused on the current trend of using digital technologies in education and their specific use in educational process at primary schools. The theoretical part of the thesis describes correlations between curricular documents and knowledge regarding pupils' local region. Furthermore, the theoretical part of the thesis introduces history, and the present, of using digital technologies in education, and it also highlights advantages and disadvantages of their use in education. Moreover, the theoretical part of the thesis includes a definition of project-based learning and focuses on region of Mikulášovice. The practical part of the thesis introduces a newly designed concept of the project Our City, focusing on usage of digital technologies in educational process, namely – tablets. The final part of the thesis offers evaluated analysis of the pupils' progress both in cognitive, and affective domains of learning.

KEYWORDS

local region, digital technologies, tablet, project-based learning, primary education

OBSAH

Seznam obrázků	11
Seznam tabulek	12
Seznam grafů.....	13
Seznam zkratk	14
Úvod.....	15
I. TEORETICKÁ ČÁST	17
1 Rámcový vzdělávací program	18
1.1 Klíčové kompetence	18
1.1.1 Digitální kompetence	19
1.2 Vzdělávací oblasti	19
1.2.1 Informatika x Informační a komunikační technologie.....	20
1.2.2 Člověk a jeho svět	20
1.3 Průřezová témata	23
1.3.1 Environmentální výchova	23
2 Projektová výuka	26
2.1 Projektové vyučování x Tematické vyučování.....	27
2.2 Výhody a nevýhody projektové výuky.....	28
2.3 Příprava projektu	29
3 Digitální technologie ve výuce	31
3.1 Minulost a současnost ICT ve vzdělání.....	31
3.2 Technologie ve výuce.....	32
3.3 Výhody a nevýhody zapojení digitálních technologií do výuky	34
3.3.1 Pozitiva digitálních učebních pomůcek	34
3.3.2 Negativa digitálních učebních pomůcek	35
3.4 Tablety ve výuce na prvním stupni základních škol	37

3.4.1	Tablet jako přístroj	37
3.4.2	Základní rozdělení tabletů.....	38
3.4.3	Tablety ve výuce	38
3.4.4	Výhody a nevýhody používání tabletů.....	40
3.5	Oblíbené aplikace pro mobilní zařízení využitelné na 1. Stupni zš	40
4	Město Mikulášovice.....	42
4.1	Obecné informace.....	42
4.2	Z historie.....	42
4.3	Památky	43
4.3.1	Kostel sv. Mikuláše	43
4.3.2	Císařský dům.....	44
4.3.3	Kaple Nejsvětější Trojice	44
4.3.4	Hvězdárna	44
4.3.5	Tanečnice	45
4.4	Nožičský průmysl	45
4.5	Z přírody.....	46
5	Vztah žáků k místu	47
II. PRAKTICKÁ ČÁST		48
6	Úvod do projektu „Naše město“	49
6.1	Popis třídy.....	50
6.2	Stručný program projektu.....	51
1.	blok – Seznámení s projektem	53
2.	blok – Město Mikulášovice.....	57
3.	blok – Bezpečnost na internetu a pravdivost zdrojů	61
4.	blok – Návrh videa	63
5.	blok – Práce moderátora	65

6. blok – Cesta k památkám	67
7. blok – Aplikace Capcut a střih videa	69
8. blok – Cesta k památkám	71
9. blok – Komentář k videu.....	73
10. blok – Výsledné video.....	75
11. blok – Puzzle	77
12. blok – Beseda o vlčích	78
13. blok – Návštěva informačního centra a Muzea nožířské tradice	79
Příprava a závěrečné promítání s reflexí.....	80
6.3 Reflexe praktické části	81
III. VÝZKUMNÁ ČÁST	83
7 Výzkumné šetření	84
7.1 Metody výzkumu.....	84
7.2 Didaktický vědomostní test	85
7.3 Dotazník vztah k místu	89
7.4 Výsledky didaktických testů.....	90
7.5 Vyhodnocení dotazníku – Vztah k místu	97
Diskuse.....	101
Závěr	103
Seznam literatury	104
Internetové zdroje.....	106
Přílohy.....	110

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBR. 1 SCHÉMA PROJEKTU	27
OBR. 2 SCHÉMA TEMATICKÉ VÝUKY	27
OBR. 3 MODEL TPCK	39
OBR. 4 MYŠLENKOVÁ MAPA.....	55
OBR. 5 POJMOVÁ MAPA V APLIKACI MENTIMETR	56
OBR. 6 CESTA K PAMÁTKÁM	68
OBR. 7 PUZZLE MIKULÁŠOVICE	78
OBR. 8 DIDAKTICKÝ TEST – ČÁST OBECNÉ INFORMACE.....	86
OBR. 9 DIDAKTICKÝ TEST – ČÁST HISTORIE.....	87
OBR. 10 DIDAKTICKÝ TEST – ČÁST PRŮMYSL	88
OBR. 11 DIDAKTICKÝ TEST – ČÁST PŘÍRODA	88
OBR. 12 DIDAKTICKÝ TEST – ČÁST ZAJÍMAVOSTI	89
OBR. 13 DOTAZNÍK VZTAH K MÍSTU.....	89

SEZNAM TABULEK

TAB. 1 VYBRANÉ OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z OBLASTI ČJS VYCHÁZEJÍCÍ Z RVP ZV	22
TAB. 2 STRUČNÝ PŘEHLED PROJEKTU	51
TAB. 3 ROLE VE SKUPINĚ	54
TAB. 4 PŘEDPŘIPRAVENÁ MÍSTA DO SBORNÍKU	58
TAB. 5 UKÁZKA ZE SBORNÍKU INFORMACÍ.....	59
TAB. 6 MAXIMÁLNÍ BODOVÉ ZISKY V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH DIDAKTICKÉHO TESTU	90
TAB. 7 VZTAH ŽÁKŮ K MÍSTNÍMU REGIONU (WILCOXONŮV TEST).....	100

SEZNAM GRAFŮ

GRAF 1 PROCENTUÁLNÍ PODÍL SPRÁVNÝCH ODPOVĚDÍ NA OTÁZKY Z OBLASTI OBECNÉ INFORMACE.....	92
GRAF 2 PROCENTUÁLNÍ PODÍL SPRÁVNÝCH ODPOVĚDÍ NA OTÁZKY Z OBLASTI HISTORIE A PAMÁTKY	93
GRAF 3 PROCENTUÁLNÍ PODÍL SPRÁVNÝCH ODPOVĚDÍ NA OTÁZKY Z OBLASTI PRŮMYSL	94
GRAF 4 PROCENTUÁLNÍ PODÍL SPRÁVNÝCH ODPOVĚDÍ NA OTÁZKY Z OBLASTI PŘÍRODA.	95
GRAF 5 PROCENTUÁLNÍ PODÍL SPRÁVNÝCH ODPOVĚDÍ Z OBLASTI ZAJÍMAVOSTI.....	96
GRAF 6 VZTAH K PŘÍRODĚ	98
GRAF 7 VZTAH K OBYVATELŮM.....	98
GRAF 8 VZTAH K HISTORII A KULTURNÍM PAMÁTKÁM	99

SEZNAM ZKRATEK

CVS – syndrom unaveného oka

ČR – Česká republika

DVD – Digital Versatile Disc

EU – Evropská unie

GPS – Global Position system

CHKO – Chráněná krajinná oblast

IVP – Individuální vzdělávací plán

MŠMT – Ministerstvo školství, sportu a tělovýchovy

RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

SVP – speciální vzdělávací potřeba

ŠVP – Školní vzdělávací program

TPCK – The Technological Pedagogical Content Knowledge

ÚSOP – Ústřední seznam ochrany přírody

ÚVOD

I když si mnoho dětí myslí, že používání chytrých technologií není žádná věda, skutečnost odpovídá úplně něčemu jinému. Během praxí v základních školách jsme se setkali s mnoha žáky, kteří nabývali vysokého dojmu o svém umu na digitálních zařízeních. Zaujímal je postoj prokazující jejich nadhled v různých situacích, aniž by je vystrašila jakákoliv digitální hrozba. Na základě našeho pozorování práce na digitálních učebních pomůckách konstatujeme, že se mnohdy jednalo o náhodu nebo štěstí, které zabránilo vzniku jakýchkoliv banálních i odstrašujících událostí.

Do své výuky zapojujeme digitální zařízení poměrně často. Rádi poukazujeme na „mezery“, kdy si žáci sami musí uvědomit, jak nebezpečný může být online svět. Vedeme je k pochopení rizik internetu a získávání nových dovedností v oblasti digitální kompetence. Společně s chytrými zařízeními je naše obliba i v tématech, jež se zaobírají nejbližším okolím žáka – jeho domovem. Toto téma je v RVP ZV zakotveno již v prvním období vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Žák ho tak slyší během prvních pěti let školní docházky mnohokrát, proto je nezbytné změnit způsob jeho podání a vytvořit nový, atraktivnější koncept představení.

Z tohoto důvodu jsme si jako téma diplomové práce zvolili Tvorbu videí jako nástroj k poznání místní krajiny u žáků na 1. stupni ZŠ. Vytvořili jsme tedy koncept projektu spojující nové prvky s tím, co je žákům již známo, a to pomocí atraktivní vyučovací pomůcky – tabletu.

Naše práce bude obsahovat tři části: teoretickou, praktickou a výzkumnou. V teoretické části budeme popisovat zakotvení místní krajiny v kurikulárních dokumentech, zaměřovat se na vzdělávací oblasti, klíčové kompetence a průřezová témata vycházející z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Budeme vysvětlovat zařazení digitálních technologií do výuky – jeho historii i současnost, blíže specifikujeme, námi vybrané digitální učební pomůcky, tablety ve výuce. Poukážeme na specifika projektové výuky, zhodnotíme její pozitiva i negativa. V neposlední řadě se zmíníme o místní krajině, konkrétně o městě Mikulášovice, které je pro nás domovem.

V praktické části představíme nově vymyšlený projekt propojující vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a Informatika společně s digitální klíčovou kompetencí. Uvedeme možná rizika i osobní zkušenost.

Výzkumná část bude zaměřena na vyhodnocení žákovských výsledků ve vědomostním didaktickém testu, také na postojích a hodnotách věnujících se vztahu k místu. Výsledky vyhodnotíme na základě počátečních hodnot ve vstupním testu (pretestu) a konečných výsledků v testu výstupním (posttestu).

Tímto projektem a myšlenkou zapojení digitálních technologií do dlouhodobějších projektů chceme inspirovat a možná i pomoci vyučujícím, jenž si nejsou v práci na digitálním zařízení tak jistí či těm, kteří by chtěli posunout svou výuku do digitálního prostředí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Rámcový vzdělávací program prezentuje státní úroveň systému kurikulárních dokumentů platících pro Českou republiku. Jedná se o dokument popisující zavazující rámce pro jednotlivé typy vzdělávání, je rovněž klíčovým pro plánování a realizaci vzdělávacího procesu. V naší diplomové práci vycházíme z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále jen RVP ZV). Základní vzdělávání je jediné, které absolvuje každý jedinec povinně po navštěvování posledního roku v předškolním vzdělávání. Pro jakéhokoli žáka, včetně žáků se specifickými vzdělávacími potřebami (SVP), nadaných i mimořádně nadaných, představuje rozvoj postavený na pozorování, respektování, rozvíjení možností a osobních potřeb. Mezi základní cíle RVP ZV patří motivace k celoživotnímu učení, osvojení strategie učení, podněcování tvořivého myšlení, otevřená komunikace, uplatňování práv a povinností, pozitivní přístup v chování, jednání a prožívání, nutnost být odpovědný, tolerantní a ohleduplný, stejně tak podpora v orientaci v digitálním prostředí. V neposlední řadě se cíle soustředí na postupný rozvoj klíčových kompetencí (MŠMT 2021).

1.1 KLÍČOVÉ KOMPETENCE

„Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti.“ (MŠMT 2021, s. 10)

Výběr klíčových kompetencí je v RVP ZV ovlivněn hodnotami a představami společnosti. Z hlediska cílů se zaměřuje, aby každý jedinec dosáhl maximální dosažitelné úrovně a byl schopný uplatnit tyto poznatky ve společnosti. Výuka klíčových kompetencí se ve vzdělávacím procesu prolíná, usilujeme tak, aby všechny činnosti i aktivity vedly k jejich rozvoji. Z revize RVP ZV platné od 1. září 2021 vyplývá znění sedmi klíčových kompetencí, nově s přidanou digitální kompetencí. Mezi stálé kompetence řadíme: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence pracovní (MŠMT 2021).

1.1.1 DIGITÁLNÍ KOMPETENCE

Náš projekt reaguje na revizi RVP ZV z roku 2021 a snaží se co nejvíce zařadit znalosti a dovednosti z oblasti digitální kompetence. Digitální kompetence se soustředí na orientaci v digitálním prostředí, učí žáky používat digitální technologie, současně i informuje o možnostech jejich dosahů. Společně s těmito poznatky se snaží ukázat jednotlivcům, jak lze kreativně tato zařízení využívat při učení, práci nebo volném čase (Národní pedagogický institut České republiky 2021).

Při koncipování projektu jsme vycházeli ze všech očekávaných výstupů této kompetence, jež by měl žák na konci základního vzdělávání zvládnout. Zaměřujeme se tedy na používání běžně dostupných digitálních zařízení a aplikací, vyhledávání, posuzování pravdivosti sdílených dat a informací, usnadňování práce pomocí digitálních zařízení, tvorbu digitálního obsahu jako nástroje pro poznávání, mimo jiné také na situace ohrožující bezpečnost v digitálním světě (MŠMT 2021).

1.2 VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Společně s klíčovými kompetencemi se žáci v průběhu základního vzdělávání učí v devíti různých vzdělávacích oblastech pramenících z RVP ZV. Těchto devět oblastí reprezentuje hlavní pilíře vzdělávání a náleží k nim podoblasti jim blízké. Jedná se o oblasti:

- Jazyk a jazyková komunikace,
- Matematika a její aplikace,
- Informatika,
- Člověk a jeho svět,
- Člověk a společnost,
- Člověk a příroda,
- Umění a kultura,
- Člověk a zdraví,
- Člověk a svět práce.

Každý obor definuje očekávané výstupy a minimální doporučenou úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření pro žáky se SVP v daném období.

Projekt je zaměřen na žáky pátého ročníku, proto budeme vycházet vždy z výstupů pro 2. období prvního stupně ZŠ. Naše práce propojuje digitální kompetenci s mnoha obory, především s upraveným oborem Informatika, před revizí 2021 známém jako Informační a komunikační technologie a Člověk a jeho svět.

1.2.1 INFORMATIKA x INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Zdeněk Jonák, autor článku *Pojetí vzdělávací oblasti ICT v RVP ZV z roku 2004*, definuje cíl původní vzdělávací oblasti jako integraci počítačové a funkční gramotnosti v celek, což má vést k takzvanému učení se informační gramotnosti. Společnost označuje jako informační z pohledu zvýšení informačních a komunikačních proudů, které dle jeho názoru nelze v takové míře zvládnout. Konstatuje, že RVP ZV odráží plnou míru požadavků tehdejší společnosti a soustředí se na rozvoj dovedností a znalostí práce s informační a komunikační technikou (Jonák 2004).

V revizi RVP ZV ze září 2021 evidujeme velké změny právě ve dvou výše zmíněných oblastech. Informační a komunikační technologie nahradila nová vzdělávací oblast Informatika. Pokud porovnáme jejich obsahy, narazíme na společnou myšlenku rozvoje dovedností a znalostí v oblasti digitálních technologií, avšak z rychlosti digitálního pokroku bylo patrné, že tato změna musela do budoucna přijít. Informační a komunikační technologie cílily na prvním stupni v obou obdobích na základy práce s počítačem, vyhledávání informací a komunikaci nebo zpracování a využití informací. Oproti tomu nová oblast prezentuje digitální technologie jako široké možnosti práce na různých zařízeních, neupřednostňuje pouze práci na počítači. Soustředí se na žáky v druhém období 1. stupně ZŠ a rozděluje obsah do čtyř vzdělávacích oborů: data, informace a modelování, algoritmizace a programování, informační systémy a digitální technologie. Z hlediska cílů lze říci, že se očekávané výstupy digitální kompetence promítají do cílového zaměření vzdělávací oblasti Informatika (MŠMT 2021).

1.2.2 ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Charakteristickou vlastností vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět je fakt, že je koncipována pouze pro žáky prvního stupně základních škol. Zahrnuje široký rozsah témat týkajících se lidského života a společnosti, především ale napomáhá celkovému rozvoji jedince a umožňuje mu získat znalosti a dovednosti potřebné k pochopení

budoucího života. Seznamuje ho s oblastmi zaměřující se na studium člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a mnoha dalších. Stává se základem pro specializovanější výuku navazujících předmětů na druhém stupni ZŠ (MŠMT 2021). Hejčíková (2005) vychází z myšlenky programu a popisuje, že „základem výuky by měl být osobní příklad učitelů a vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací.“ Reflektuje navíc RVP ZV, které vyzývá k propojení vzdělávací oblasti s reálným životem a praktickými činnostmi. Mezi hlavní tematické okruhy patří dle MŠMT (2021):

- Místo, kde žijeme,
- Lidé kolem nás,
- Lidé a čas,
- Rozmanitost přírody,
- Člověk a jeho zdraví.

V projektu se zaměřujeme na krajinu, jež je podle geografického terminologického slovníku (1982) obecně definována jako územní celek odlišující se od jiných částí krajinné sféry, na němž se kromě přírodních činitelů podepisuje i činnost člověka. Dle zákona č. 114/92 o ochraně přírody a krajiny se vymezuje jako „část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky.“ Rozlišujeme několik typů krajin, mezi něž patří např. přírodní, kulturní, kultivovaná, vlastní, narušená, devastovaná, průmyslová, zemědělská, rekreační či v našem případě místní (Havrlant 1982).

S tématem místní krajiny se setkáváme v mnoha vzdělávacích obsazích. Z RVP ZV pramení hned několik očekávaných výstupů vztahujících se k tomuto tématu. Poukazujeme na výstupy z obou období z důvodu návaznosti vzdělávací oblasti.

Tab. 1 Vybrané očekávané výstupy z oblasti ČJS vycházející z RVP ZV

MÍSTO, KDE ŽIJEME
<p>1. období</p> <p>ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě)</p>
<p>2. období</p> <p>ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</p>
LIDÉ A ČAS
<p>1. období</p> <p>ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu</p>
<p>2. období</p> <p>ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</p>
ROZMANITOST PŘÍRODY
<p>1. období</p> <p>ČJS-3-4-02 roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</p>

V oblasti Místo, kde žijeme se dozvídáme o specifickém učivu obce (města) zaměřující se na místní krajinu, její části, polohu apod. Toto učivo označujeme jako specifické z tvrzení Šupky, Hofmanna (1990), kteří o použití regionálního přístupu ve výuce píší jako o motivačním nástroji učinit vybrané učivo atraktivnějším, neboť vychází z konkrétních znalostí a zkušeností z našeho okolí v širším kontextu. Záleží tedy čistě na vyučujícím, jaké metody výuky zvolí, aby žákům představil jejich domov.

Pozastavujeme se nad úpravami RVP ZV z roku 2021, z nichž vyplývají výškrtly některých částí výstupů. Nejvíce nás udivuje změna v oblasti Lidé a čas, kdy z výše zmíněného výstupu z prvního období byla odstraněna část – ~~interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije~~, za „*hodnotí na vybraných ukázkách způsob života...*“. Přičemž z učiva znovu vychází okruh báje, mýty a pověsti kraje.

1.3 PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Společně se všemi částmi vycházejí z RVP ZV také průřezová témata. Ta prezentují okruhy aktuálních problémů světa, a proto se řadí k neoddělitelné součásti vzdělávání. „*Průřezová témata obsahují silný výchovný aspekt a napomáhají osobnostnímu a charakterovému rozvoji.*“ (MŠMT 2021, s. 132) V obecné rovině lze tedy říci, že se dbá na jejich propojenost s obsahem různých předmětů, avšak není podmínkou, aby byly zařazeny do každého ročníku. Pro základní vzdělávání je podle MŠMT (2021) určeno šest průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova,
- Výchova demokratického občana,
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech,
- Multikulturní výchova,
- Environmentální výchova,
- Mediální výchova.

1.3.1 ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Projekt se zaměřuje na poznatky průřezového tématu Environmentální výchova, která napomáhá rozvoji žáků v dovednostech a postojích vedoucích k odpovědnému chování vůči životnímu prostředí. Toto chování vede ke zvýšení kvality životního prostředí i vlastního bytí. Aby toto předávání informací nebylo pouze teoretické, je třeba rozvinout komplexní soubor znalostí, dovedností a postojů, které povedou ke skutečnému stanovisku ochrany přírody (Pastorová 2011).

Na základě přejatých zahraničních modelů vycházíme z doporučených očekávaných výstupů pro konkrétní klíčová téma. Ty zdůrazňují hlavní cíl environmentální výchovy: „*Důraz na rozvoj osobnosti žáků ve smyslu odpovědného environmentálního*

chování.“ (Pastorová 2011, s. 36) Nebylo tomu tak ale vždy, v počátcích byl vývoj Environmentální výchovy velice ovlivněn politickou situací (Činčera 2017). V současnosti mnoho světových organizací vnímá jako nejvlivnější téma z této oblasti podporu kontaktu dětí s přírodou, a proto se Environmentální výchově přikládá takový důraz ve vzdělání (Daniš 2016). Podobnou myšlenku interpretuje Evropský rámec kompetencí v oblasti udržitelnosti (2022) o rozvoji znalostí, dovedností a postojů cílených na soulad života s naší planetou. Vychází z Kompetence v oblasti udržitelnosti, reaguje na všechny druhy učení, které chápe jako základ vnímání a naplnění svého cíle.

Hlavní body jsou identické pro základní vzdělávání i gymnázia – pět propojujících bodů obsahujících klíčová témata. Mezi klíčová témata pro vývoj odpovědného chování se řadí:

- senzitivita,
- zákonitosti,
- výzkumné dovednosti,
- problémy a konflikty,
- akční strategie.

Ze vztahu jednotlivých témat vyplývá doporučení postupovat ve výuce v příslušné návaznosti. Již od začátku povinné školní docházky je vhodné začít s povědomím a rozvojem environmentální senzitivity, poté přejít k navazujícímu tématu zákonitosti v přírodě. Na konci prvního a začátkem druhého stupně se doporučuje zaměřit na rozvoj výzkumných dovedností spojujících analýzu konkrétních problémů a konfliktů. V souvislosti se senzitivitou narážíme na propojující témata vztah k místu, přesvědčení o vlastním vlivu, osobní odpovědnost, kooperativní dovednosti, environmentální postoje a hodnoty. U propojujících témat není nutné dodržovat jakékoliv časové určení, jsou rozvíjena napříč klíčovými tématy bez ohledu na věk žáka. Environmentální výchova by měla být především zaměřena na místní kontext, tzn., měla by reagovat na příslušné zajímavosti i problematiku místa či regionu (Pastorová 2011).

SENZITIVITA

Oblast, která se zařazuje mezi klíčová témata při počáteční motivaci dětí debatovat a zjišťovat otázky ohledně životního prostředí. Pokud bychom se zaměřili na slovo senzitivita, přeložili bychom ji do Českého jazyka jako citlivost, empatii vůči přírodě a životnímu prostředí či jako citlivý vztah k zástupcům rostlinné a živočišné říše. V RVP ZV se setkáváme s tematickým okruhem vystupujícím z tématu senzitivita a to Vztah člověka k prostředí. Učitelé prvního stupně mají větší možnost zařadit výuku venku, výhodu mají i z hlediska množství vyučovacích předmětů a možnosti propojovat obsahy jednotlivých hodin. Z mnoha publikací o environmentální senzitivě pramení myšlenka o intenzivnějším vztahu k životnímu prostředí, pokud je již v raném věku dítěte umožněno pozorovat, zkoumat nebo interagovat s přírodou. Mezi další možnosti rozvoje řadíme rovněž pobytové akce – školy v přírodě, podporující mimo jiné i sociální vazby v kolektivu, školní zahrady a pozemky, kde mají děti prostor k výraznějšímu kontaktu (Pastorová 2011). Dle doporučených očekávaných výstupů je nezbytné učinit takové kroky, aby se u žáků zvýšila starost a s ní i zájem k ochraně přírody. V dotazníku Vztah k místu cílíme právě na uvědomění a posílení vztahu k jednotlivým částem našeho města, která dle očekávaných výstupů značně ovlivňují environmentální senzitivitu (Činčera, et al. 2016).

2 PROJEKTOVÁ VÝUKA

„Projektová výuka je metoda, jejímž prostřednictvím se žáci učí systematickému řešení problému nebo konkrétního úkolu.“ (Tomková 2009, str. 53)

Projektovou metodu vnímáme jako komplex prezentující moderní a efektivní vzdělávání. Tato metoda pro žáky představuje možnost seberealizace, motivace k práci, objeovování či skupinovou spolupráci. Vychází z hlavní myšlenky propojení žákovské kooperace a komunikace s mnoha učebními obory, přičemž dává prostor pro sebepoznání, zkoušku nových rolí, především umožňuje řešení problému dotýkajícího se běžného života (Tomková 2009).

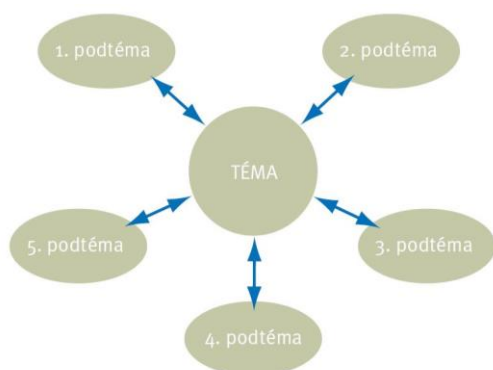
Pokud zabrouzdáme do historie projektové výuky, zjistíme, že počátky a prvotní myšlenky vychází z kritiky základního modelu výuky v Americe a také v Evropě. Jedná se o tzv. Herbartovskou školu představující způsob vyučování zaměřený na učitele. Učitelovo slovo bylo považováno jako základní pilíř poznání, často velmi vzdálené od žákovy zkušenosti. Ten tedy pouze seděl, poslouchal, aniž by kohokoli zajímalo, zda danému tématu rozumí. Se změnou vnímání učitelova slova přichází reformní pedagogika. Hnutí, které předkládá změnu pedagogického myšlení a soustředí svou pozornost na činnost žáka. Z tohoto důvodu začaly ve školách vznikat odborná pracoviště – dílny, laboratoře, knihovny apod. Změna nastala i v předávání informací, kdy se z hotových předkládaných poznatků staly otázky a úlohy, na něž bylo nepostradatelné nalézt odpovědi (Tomková 2009). Tomková (2009) rovněž uvádí, že průkopníky myšlenek o počátcích projektové výuky byli američtí autoři pragmatické pedagogiky J. Dewey a W. H. Kilpatrick vycházející ze starších myšlenek svých pedagogických kolegů J. J. Rousseaua, H. Pestalozziho nebo F. Fröbla. V Čechách se s projektovým vyučováním setkáváme až ve 20. a 30. letech 20. století, kdy se hlavním principem výběru této metody stal vztah žáka k regionu. Tento postoj k učení, od nejbližšího ke vzdálenému, zastával již v 17. století J. A. Komenský. *„Věci samy budou stále pořádaný tak, aby nejdříve byly uváděny ve známost ty, které jsou nejbliže, potom ty, které jsou blízko, pak věci vzdálenější a konečně nejvzdálenější.“* (Komenský 1948, s. 120, náprava 28 f). Jako představitele projektové výuky na našem území považujeme reformní pedagogy zvláště Václava Příhodu, Jana Uhera, Stanislava Vránu nebo Karla Velemínského, studujících metodu přímo u J. Deweye (Coufalová 2006). V období první republiky se opouští od skupinového poznávání, učení se soustředí na poznávání samotného žáka. Učitelé se snaží, aby žáci nabývali teoretických i praktických vědomostí

sami bez ohledu na délku času osvojení. Jako dobré načasování uvádí Tomková (2009) uzákonění rámcového vzdělávacího programu a vytváření školního vzdělávacího programu, umožňující díky projektové metodě naplnění vzdělávacích cílů. Stejně tak přispívá projektové vyučování k naplnění čtyř pilířů vzdělávání, učit se poznávat, učit se jednat, učit se žít společně (učit se žít s ostatními), učit se být, vyplývající ze Zprávy mezinárodní komise UNESCO – *Vzdělání pro 21. století* (Coufalová 2006).

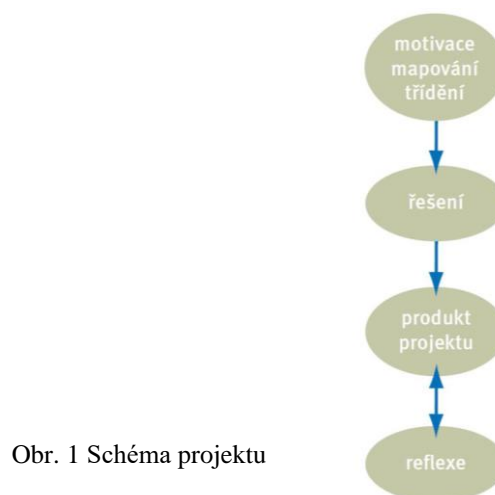
2.1 PROJEKTOVÉ VYUČOVÁNÍ x TEMATICKÉ VYUČOVÁNÍ

Při projektovém vyučování je neodvratné dodržet několik náležitostí, aby se z takzvané projektové výuky nestala výuka tematická, označována také jako integrovaná (Tomková 2009). Kratochvílová (2016) vysvětluje tyto dva typy následujícím způsobem. Pokud se učivo koncentruje kolem určitého úkolu nebo problému přesahující do dětského života, potom se v integrovaném vyučování soustředí aktivita žáka na jádro představující určité téma. Ve školní praxi se zmíněné typy vyučování využívají často k propojenosti v jeden celek, napomáhají cíleně integrovat mezipředmětové vztahy (Starý 2019).

Největší rozdíly jsou patrné v postupu při jejich realizaci. I přesto že tematická výuka zahrnuje hlavní téma podporující přesah do různých předmětů, jejím hlavním rysem jsou podtémata související s hlavním tématem nikoli propojenost v komplexní dílo. Projektová výuka zahrnuje poznatky z různých vzdělávacích oborů, avšak postupuje dle jasného realizačního schématu. První fáze zahrnuje motivaci, mapování a třídění, druhou fází je řešení, následuje produkt projektu a závěrečná reflexe (Tomková 2009). K lepší představě rozdílnosti projektového a tematického vyučování přikládáme schéma reprezentující charakter obou typů výuky. Toto schéma využívá Tomková ve své publikaci *Učíme v projektech* (2009).

Obr. 2 Schéma tematické výuky

Obr. 1 Schéma projektu

Zdroj: Kašová 2013

2.2 VÝHODY A NEVÝHODY PROJEKTOVÉ VÝUKY

„Projektová metoda je jedním z léků na nemoci našeho školství, ale sama pacienta nevyléčí.“ (Coufalová 2006, s. 19)

Každý typ vyučování nese své přínosy a úskalí, proto je nutné uvést vnímaná pozitiva a negativa odborníků pramenících z pozorování a zkušeností s projektovou výukou. Samotný V. Příhoda ve své publikaci *Reformní praxe školská* (1936) popisuje oba postoje k projektovému vyučování. Na tyto poznatky odkazuje rovněž Kratochvílová (2016) a doplňuje je o svá vlastní.

Dle Příhody pramení výhoda projektové výuky v osvobození žáků i vyučujících od učebnic, zahrnutím pozorování faktů a osvojováním dovedností v žákově nejbližším okolí. Tomková (2009) rozšiřuje Příhodovu myšlenku o fakt, že se jedná o pozitivní rozvoj žákovské samostatnosti v bezpečném prostředí školy. Oba se taktéž shodují na výhodě růstu žákovy postoje. Žák má větší prostor pro integraci poznatků v širším kontextu vzdělávacích oborů. Na základě této skutečnosti si je schopný vytvořit zdravý úsudek či pochopit souvislosti bez učitelovy pomoci. Pokud dítě zažívá ve skupině úspěch, má pocit své důležitosti, můžeme mluvit o projevu silné motivace, jež ovlivňuje jeho výkon a přichází takzvaně přirozeně. Pro žáka tak projektová výuka představuje příležitost pro pěstování spoluzodpovědnosti. Příhoda (1936) upozorňuje na „zjednodušení učiva“ spočívající v odvozování malých faktů z velkých. Dle jeho názoru toto zjednodušování vede k formování pracovního pochodu a žákovy vědění. Z hlediska RVP ZV lze konstatovat, že projektová výuka napomáhá realizaci obecných cílů vzdělávacích oblastí a rozvoji všech klíčových kompetencí (Tomková 2009).

Coufalová (2006) odkazuje ve své publikaci *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy* na výrok M. Kaslové (1995), která popisuje fakt, že mnoho autorů, příznivců projektové výuky, neuvádí negativa spojená s používáním této metody. Vyzdvihuje hlavně nabytí bezstarostného dojmu, uvěření nenahraditelnosti projektů, vyřešení všech problémů vyučování v českých školách, a to všechno v rámci plošné propagace. S úskalími se v tomto případě setkáváme v rovině žáka i učitele. Je nezbytné, aby vyučující znal třídní kolektiv a připravil koncept projektu vyhovující úrovni svých žáků. Častým problémem se totiž stává projekt, který se mine účinkem. Příprava a realizace projektu potřebuje svůj čas, proto je nutné myslet na kvalitu nikoli na kvantitu. S přibývajícím úkoly a množstvím práce je možné nadhodnotit úroveň projektu

a zapříčinit velké rozdíly mezi žáky tzn. průměrní, až nadprůměrní žáci budou pracovat, slabší žáci práci sami nezvládnou či se ve skupině pouze „svezou“ (Coufalová 2006). Na nedostatečnou kooperaci ve skupině mezi žáky poukazuje i Příhoda, zmiňuje růst a vysoké zaměření na žákovskou individualitu. Dle jeho mínění může v některých případech dojít až k narušení soustavnosti a důkladnosti projektu. Někteří z řad kritiků upozorňují, že není možné plně vyřadit předávání platných informací učitelem, když je generace před námi již objevily a představují pro nás základní poznatky. Navzdory tomu, že projekty výrazně narušují zákony učení. Obsahují sice propracovanou motivaci, bohatý program, mnoho aktivit, bohužel neumožňují žákům prostor pro průběžné opakování. Je potřeba, aby měl učitel takový plán, jenž povede k jeho ústupu do postranní, ale i přesto bude mít nad projektem plnou kontrolu (Coufalová 2006).

2.3 PŘÍPRAVA PROJEKTU

V následující kapitole si představíme tři postupy vysvětlující, jak by měly vypadat první kroky při tvorbě nového projektu. Naší inspirací jsou autorky Coufalová, Tomková a Kratochvílová zabývající se projektovým vyučováním. Coufalová (2006) uvádí celkem 7 kroků, které nelze opomenout, patří mezi ně:

1. TÉMA

Volba tématu vychází z uvědomění hlavních znaků projektu a představuje nejdůležitější bod. Je nezbytné zamyslet se nad několika otázkami, kdo bude dané téma vybírat – žák nebo učitel? Bude téma vycházet z dětské fantazie či bude odpovídat námětu ze života? Bude téma reflektovat učební osnovy nebo bude zaměřené na životní situaci?

2. BRAINSTORMING

Metoda A. F. Osborna, překládaná jako mozková bouře představuje kvantitativní vymýšlení námětů, podtémat a myšlenek souvisejících s hlavním tématem. Náměty si je dobré zaznamenávat, později doplňovat.

3. DÉLKA PROJEKTU

U délky velice záleží, s jakým úmyslem a cílem je projekt realizován. Coufalová (2006) konstatuje, že jednodenní projekt je značně prací učitele, zatímco dlouhodobější projekty nabízí přesunout proces učení i mimo školní zařízení.

4. OSNOVA PROJEKTU

Při tvorbě osnovy je důležité brát ohled na cílovou skupinu, pro niž je projekt připravován. Hraje zde roli věk, dovednosti, znalosti, apod. Pro přípravu základní osnovy nám můžou pomoci náměty z druhé části – brainstormingu. Je však důležité mít na paměti, že cílem projektu nemůže být přehlčení žáků prací, v tomto případě platí, méně je více.

5. MATERIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ PROJEKTU

Pokud má být projekt v žákovské režii, je povinností učitele zajistit takové pomůcky, aby byli žáci schopní splnit výstup projektu. Je potřeba nabídnout žákovi co nejširší množství zdrojů, ze kterých může samovolně čerpat.

6. USKUTEČNĚNÍ

Při realizaci přihlížíme na projekt jako na typ skupinového vyučování. V této fázi proto nastává rozdělení do pracovních skupin. Doporučuje se, aby bylo rozřazení čistě náhodné a volbu provedli žáci dle svého úsudku. Neznamená to ale, že volbu nesmí provést učitel. Tímto krokem pouze předcházíme dohadům o vnímaných křivdách, př. jaká skupina je nejsilnější, proč jsou ve skupině pouze chlapi, aj.

7. VYHODNOCENÍ

V rámci projektového vyučování přichází hodnocení na konci i v průběhu práce. Hodnocení provádí vyučující, skupina i žáci samostatně. Podstatné je mít na paměti, že nezáleží na tom, jak se učitel projekt povedl, avšak co konkrétně si žák z projektu odnáší.

Tomková i Kratochvílová se ve svých publikacích značně shodují s myšlenkou plánování projektu od Coufalové. Kratochvílová (2016) uvádí místo sedmi bodů osm, mezi nimiž se navíc objevuje volba prostředí, kde se projekt uskuteční. Tomková (2009) zakončuje svou kapitolu plánování upozorněním na přesnou formulaci cílů, které bývají nejčastější chybou celého procesu plánování.

3 DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE VE VÝUCE

3.1 MINULOST A SOUČASNOST ICT VE VZDĚLÁNÍ

Z historického kontextu zařazení digitálních technologií a digitální kompetence do výuky lze předpokládat, že první zmínky o tomto zapojení proběhly teprve nedávno a reagují na rychlost pokroku v IT světě. Z publikace Maněnové (2012) vyplývá, že prvotní myšlenky přišly koncem minulého století prvně v dokumentu *Odborné vzdělávání v Evropském společenství v 90. letech*, kde se poukazovalo na nutnost zařazení v souvislosti s mobilitou pracovních sil. Poté se následující dokumenty orientovaly na efektivní výuku ICT v distančním a celoživotním vzdělávání, vývoj IT společnosti a zvyšování vybavenosti škol z hlediska ICT (Maněnová 2012). V České republice se tyto ideje rozběhly mezi lety 1994 až 1996, kdy se vycházejícími dokumenty staly Evropská unie a UNESCO zabývající se konceptem vzdělávání v 21. století. Až na přelomu tisíciletí se objevují důrazy na začlenění informační gramotnosti v českých školách, které se promítly v dokumentech *České vzdělávání a Evropa – strategie rozvoje lidských zdrojů při vstupu do Evropské unie* (1999) a *Národním programu rozvoje vzdělávání v České republice* (2001). Pro nás jsou tyto dokumenty známější pod názvy Zelená a Bílá kniha. Českou republiku tak čekala obrovská změna týkající se metod, jež upozorňovaly na změnu tradičního předávání znalostí za zpracování a aplikování získaných informací. V roce 2009 uznala vláda ČR dokument inovující cíle z dokumentů na přelomu tisíciletí a přišla s novou koncepcí zvanou *Koncepce rozvoje informačních a komunikačních technologií ve vzdělání v období 2009-2013*, jehož hlavními pilíři bylo zajištění informační gramotnosti všech občanů, dostupnost ICT pro žáky i učitele, konektivita, doplňující vzdělání pedagogických pracovníků nebo poskytování výukových programů a elektronických výukových zdrojů (Maněnová 2012). Od té doby se české školství specializuje na dostupnost technologií v každé třídě, ne jen ve specifických učebnách. Snaží se učitelům poskytnout dostatečnou podporu vzdělání i materiálního vybavení, v neposlední řadě zajišťuje takové prostředky, aby tuto možnost mělo každé školské zařízení.

Pokud bychom se zaměřili na využití digitálních technologií ve výuce dnes, zjistili bychom, že jedním z hlavních faktorů ovlivňující urychlení rozvoje digitalizace v českých školách byla pandemie Covidu 19, začínající v České republice v první

polovině roku 2020. Ministerstvo školství a tělovýchovy (MŠMT) sice již před světovou pandemií usilovalo v Národním plánu obnovy o digitální učební pomůcky, zlepšení digitální kompetence a inforatického myšlení žáků, avšak pandemie a s ní spojený lockdown celému procesu značně pomohly a urychlily zavedení nových technologií do běžného vyučování (MŠMT 2023). Zde je ale potřeba uvést dílčí pohledy odborníků, učitelů a dalších, kteří popisují tyto „novoty“ odlišnými způsoby.

Havlíková (2020), konstatuje pozitivní i negativní dopady na žáky 1. stupně, zaměřuje se na velký vliv technologií v období, kdy dítě prochází během prvních pěti let obrovskými změnami – od adaptace až po utváření vlastního já. Upozorňuje na stávající trend pořizování chytrých hraček stále mladším dětem, jejichž kognitivní vývoj neumožňuje vnímat hrozby či odlišovat realitu v digitálním světě. Naopak vyzdvihuje situaci, kdy se žák může díky těmto zařízením lépe začlenit do školního kolektivu nebo podpořit ve vlastním zájmu vyhledávání nových informací, tudíž se dozdělovat sám. Je však nutné upozornit na nástrahy číhající v online prostředí.

Wiesnerová (2016) popisuje pohled učitele J. Moravce, který nastiňuje výhody právě v rychlém sdílení materiálů. Dle jeho názoru jsou výborné interaktivní tabule dokreslující žákům teoretické informace, podobně i tablety přispívající k samostatnosti.

Od roku 2020 započaly výrazné inovace ve vzdělání z důvodů vyšších finančních prostředků na technické vybavení pro uskutečnění distančního vzdělávání. Česká republika vyhověla cílům Evropské unie o inovacích ve vzdělání podmíněné změnou RVP, a tak může čerpat finance z Nástroje pro oživení a odolnost, specificky z fondu Next Generation EU (MŠMT 2023). Stát se snaží nabídnout co nejširší možnosti školám, vyučujícím i žákům, mimo jiné podporuje i samo vzdělávání související s prací na digitálních zařízeních.

3.2 TECHNOLOGIE VE VÝUCE

Jednou ze změn spojenou s digitalizací je větší důraz na rozvoj žákovského inforatického myšlení a digitální kompetence zahrnující všechny vzdělávací oblasti s podporou pokročilých digitálních pomůcek. MŠMT (2023) také uvádí, že se nejedná o rozvoj na základních digitálních pomůckách, ale snaží se o podporu rozšíření složitějších zařízení, která vyžadují vyšší míru dovednosti a schopnosti ovládnutí. S podporou badatelsky orientované výuky a zážitkové pedagogiky se můžeme ve školách

setkat s fotoaparáty, kamerami, digitálními mikroskopy, 3D tiskárnami, vzdělávacími robotickými hračkami, vizualizéry či virtuální realitou (MŠMT 2023). J. Zounek, z ústavu pedagogických věd Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, upozorňuje na vhodnost zařazení digitálních technologií ve výuce i domácí přípravy v souvislosti s otázkou, zda on sám vnímá zařazení technologií jako problém. Z jeho přesvědčení plyne, že technologie ve výuce problémem nejsou, spíše pokládá za důležité, aby je vyučoval někdo, kdo pouze neumí perfektně ovládat webový prohlížeč či textový editor. Podle mezinárodního šetření *Využívání počítačů a internetu ve školách v Evropě* z roku 2006 vychází zajímavý výsledek soustředící se na postoj učitelů k výroku: „Využití počítačů ve třídě nemá přínos pro vzdělávání žáků“, s čímž souhlasilo téměř 65 % respondentů. V dnešní době se zdá toto tvrzení dosti utopické, jelikož z dat Českého statistického úřadu (2022) vyplývá, že více jak 95 % domácností s dětmi vlastní vybrané digitální technologie, jež využívají i k účelům vzdělání.

Ze školského zákona, detailně z kapitoly o *Financování škol a školských zařízení ze státního rozpočtu* § 160 vyplývá odlišný název označovaný digitální technologie jako digitální učební pomůcky. Pojem zahrnuje veškerá digitální zařízení, programy, aplikace i modely v elektronické podobě. Takováto pomůcka by měla splňovat několik kritérií, v první řadě by měla pořizovat a zpracovávat digitální data, dále podporovat přístup žáka k učení, naplňovat Školský vzdělávací program (ŠVP) a rozvoj digitální kompetence, gramotnosti, infromatického myšlení, stejně tak by měla naplňovat potřeby vzdělávání žáků, mimo jiné umožnit využití učitelům (edu.cz 2022).

Dle internetového webu Edu.cz (2022) mezi aktuálně nejvíce využívané digitální učební pomůcky ve výuce řadíme interaktivní tabule, nepřenosné počítače, čímž myslíme klasické stolní počítače s veškerými náležitostmi, tzn. obrazovka, klávesnice, myš, sluchátka, popř. webkamery, přenosné počítače – notebooky, tablety, mobilní zařízení. Objevují se robotické a programovatelné učební pomůcky, označující robotické stovebnice, roboty, atd. 3D tiskárny, 3D pera, virtuální realita, digitální zařízení pro žáky se SVP – automatické čtečky, zvětšování obrazu displeje, rozpoznávače hlasů apod.

3.3 VÝHODY A NEVÝHODY ZAPOJENÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ DO VÝUKY

Každá mince má dvě strany a jinak tomu není ani v případě zapojení digitálních technologií do vzdělávání. Jakákoliv výše uvedená digitální pomůcka nese svá pro a proti. V této kapitole se proto zaměřujeme na hlavní společná pozitiva i negativa, vycházející z publikací, odpůrců i příznivců z řad odborníků i učitelů. Jsme si vědomi, že se v případě hodnocení jedná o čistě subjektivní názor a postřehy, proto uvádíme takové argumenty, aby si mohl každý sám vytvořit představu o zmíněné problematice. Mezi hlavní aspekty ovlivňující společenské názory či názory většiny jsou převážně věk žáků, stupeň školy nebo její zaměření, zkušenosti učitele i žáka, vybavení vybrané instituce a mnoho dalších (Neumajer, et al. 2015).

Jak je z názvu diplomové práce patrné, my se řadíme do skupiny, která podporuje zařazení digitálních technologií do výuky u žáků prvního stupně základní školy. Jsme si vědomi příslušných rizik, jenž tato zařízení přináší, avšak přetrvává u nás nadšení z práce a vymýšlení nových konceptů jejich používání. V našem projektu se proto snažíme orientovat na potenciál přenosných počítačů – tabletů a ukázat na možnosti, které nám tyto mechanismy mohou nabídnout. Vedeme žáky k osvojování algoritmů a postupů, čímž se prohlubuje jejich znalost infromatického myšlení i digitální gramotnosti.

3.3.1 POZITIVA DIGITÁLNÍCH UČEBNÍCH POMŮCEK

Z velké míry vycházíme z názorů A. Cidlinové a J. Dvořáka, kteří ve svém webinaru *Moderní způsoby výuky* prezentují několik pozitivních i negativních faktorů souznějící s našimi úvahami. Pozitiva i negativa popisujeme z pohledu žáka i učitele, jelikož na tato odlišná postavení a postoje nelze pohlížet společně.

Většina mladých v dnešní době využívá každodenně chytrá zařízení bez ohledu na sociální postavení. Svůj telefon či jakékoliv jiné zařízení vnímají jako pomocníka, prostředníka i jako nástroj k útěku z reality. Je tedy dobré navázat na osobní zkušenosti a dovednosti, které se člověk svým užíváním naučí sám. Ve školním prostředí proto můžeme využít potenciálu žáků a navázat na výuku téměř bez instrukcí (Neumajer, et al. 2015). Jedním z pozitiv taktéž vyplývá možnost učení z domova. Žák může zůstat v procesu učení ve svém přirozeném prostředí, i přesto že se v danou chvíli nenachází ve

vzdělávací instituci. Tento model jsme mohli pozorovat při lockdownu během světové pandemie Covid 19, kdy se veškerý přímý osobní kontakt přesunul do online prostředí. Využívali jsme dostupných prostředků, abychom mohli žákům či sami získávat potřebné informace. Doba nás doslova donutila přijít na chuť moderním vychytávkám a někteří z nás z těchto zkušeností čerpají dodnes. Z hlediska covidového omezení vzniklo několik desítek online webů sloužících k učení, procvičování, opakování či vlastnímu rozvoji. Evropská unie i Česká republika reagovaly a vytvořily tak portály zaměřující se na podporu distančního vzdělávání. Distanční vzdělávání poskytují do dnešní doby ukrajinské vzdělávací instituce svým žákům, kteří se z důvodů válečného konfliktu museli přesunout mimo své domovy (Gončarenko 2023). Přestože je k online učení často přistupováno negativně, mnoha žákům a studentům otevřely digitální technologie cestu studovat v zahraničí, využívat zahraniční publikace, dostat se někam, kam by v prezenční formě neměli šanci, viz jedinci s individuálním vzdělávacím plánem (IVP). Na závěr je nezbytné uvést rozmach některých z kompetencí žáků např. čtenářskou gramotnost, matematické představy, abstraktní myšlení, apod. (Cidlinová nedatováno). Z pohledu vyučujícího představují digitální technologie možnost být s žákem v kontaktu kdykoliv a kdekoliv i mimo výuku. Učitel může sdílet média, reagovat i poskytovat okamžitou zpětnou vazbu. Práce na chytrých zařízeních umožňuje individuální přístup k mnoha žákům najednou, představuje bezprostřední eventualitu rozvrhování času během hodin, poskytuje platformu umožňující zkoušet i testovat nabyté znalosti. Pro žáka i vyučujícího nabízí šanci pracovat mimo kmenovou třídu, mimo své vyhraněné místo, přirozeně se pohybovat, pokud se jedná o mobilní zařízení. Práce může pokračovat i venku, zkrátka kdekoliv si vyučující vybere (Neumajer, et al. 2015).

3.3.2 NEGATIVA DIGITÁLNÍCH UČEBNÍCH POMŮCEK

Velké množství publikací se opírá spíše o negativa ovlivňující mladou generaci při využívání chytrých zařízení. Nacházíme dokonce i několik radikálních kritiků, kteří přirovnávají využití spíše k zneužívání lidského aspektu. M. Spitzer (2014) hovoří o tomto vlivu jako o digitální demenci postihující naši paměť. Tvrdí, že čím dál tím větší procento mladých je zapomnětlivějších právě z ovlivnění mediálně informačních záplav. Upozorňuje ve spojitosti používání digitální techniky v raném dětství, na vedení k sociální izolaci, poruchám pozornosti či poruchám čtení. S ním souhlasí i Cidlinová a Dvořák uvádějící problematiku rozptylování žáků, jež láká spíše objevování na

internetu, než zadané úkoly. Vacek, et al. (2018) definuje problém školní nepozornosti, avšak více zdůrazňuje riziko spojené s rozptýlením a to, závislost žáků být v online světě. Pokud se zaměříme na aspekt organizace výuky, narazíme na její větší náročnost. Je nevyhnutelné připravit pravidla používání platící pro všechny a vyžadovat jejich dodržování. V souvislosti s prací na chytrých zařízeních se setkáváme s volnějším přístupem rodičů a dalších členů, přičemž dospělí v danou chvíli neví, co dítě na zařízení dělá (Dočekal, et al. 2019). Proto je nutné být obezřetný, učit žáky k plnění zadaného úkolu, nedat prostor případnému narušování, zkrátka vytvořit prostředí, kde bude možné bez stresu, zmatku uvolněně pracovat. Některé z pozitiv mohou vzápětí představovat z něj pramenící negativum. V kapitole výše vyzdvihujeme výhodu v osobní zkušenosti, nicméně nám tato výhoda může ve vzdělání částečně uškodit. Každé dítě disponuje jinou mírou zkušenosti, a proto se nám třída může rozdělit hned na 3 podskupiny. Jednu ze skupin reprezentují žáci, kteří daný úkol chápou a dokážou si s ním poradit sami, jsou dostatečně motivovaní, nevyrušují a individuálně pracují. Druhá skupina žáků je odkázaná na pomoc vyučujícího či zkušenějších spolužáků, jelikož pro ně úkol představuje komplikaci, nesnáz, problém, jež nedokážou sami vyřešit. Poslední skupinu tvoří žáci upozorňující na nudnost úkolu. Jejich zkušenost na digitálním zařízení je na takové úrovni, že tato práce nenaplnuje jejich potřeby. Jedná se o žáky strategicky přemýšlející, nadané apod., jimž je třeba zajistit atraktivnější formu plnění úkolu (Cidlinová nedatováno). Z medicínského pohledu nese časté používání digitálních technologií problém známý jako syndrom unaveného oka (CVS). Člověk dlouhodobě jednostranně namáhá oči a tělo, což vede v 90 % právě k těmto potížím. Mezi hlavní příčiny vzniku patří přetížení očního svalu, nevhodné držení těla, nesprávné osvětlení, špatná vzdálenost mezi uživatelem a zařízením nebo odlesky z obrazovky (Walmark 2023). Ze strany vyučujících se orientujeme hlavně na časovou a odbornou přípravu na výuku. Je pochopitelné, že mladší generace učitelů bude mít bližší vztah k chytrým zařízením než starší, což podstatně ovlivní čas strávený nad přípravou vyučovací hodiny. Učitelé se v případě používání zavazují k dalšímu vzdělávání v důsledku rychlého IT pokroku, aby mohli být svým žákům nápomocní při řešení vzniklých problémů. Naštěstí v současnosti existuje nespočet kurzů, webinářů, školení vysvětlujících problematiku, funkce i práci v aplikacích nebo na chytrých zařízeních. Plánování hodiny obnáší časté střídání aktivit, s cílem motivovanosti a zachování pozornosti. Zařazení by mělo přinášet zdokonalení znalostí a dovedností žáka v digitální kompetenci i dané vzdělávací oblasti, jelikož v některých případech sklouzává využití technologií k zaplnění času zbytku

hodiny či určitému druhu zábavy. Žák v tomto okamžiku vykonává takové činnosti, jež nemusí naplňovat žádný ze vzdělávacích cílů. S ohledem na množství sdílených digitálních médií na webových portálech souvisí další negativum s problematikou autorských práv. Abychom mohli bezpečně pracovat a sdílet média je potřeba mít na paměti zásady šíření autorských médií. Ta povolují stahování pro vlastní potřebu, avšak zakazují jej dále veřejně šířit (CZ.NIC 2013). S tímto negativem jsme se potýkali i my během kompletování výsledných podob videí. Procházka, učitel na waldorfském lyceu, předkládá v článku „*Proč nepoužívat digitální média ve výuce*“ fakta, poukazující na rizika spojená s výukou dětí mladšího školního věku. Varuje před stále více chybějící názorně demonstrační metodou, kdy učitel nahrazuje reálné exponenty, pokusy za videa či animace promítané na digitálním zařízení. Konstatuje fakt, že interaktivní tabule může žáky vést k lepší motivaci, i přesto že se časem stane obyčejnou (Procházka 2014).

3.4 TABLETY VE VÝUCE NA PRVNÍM STUPNI ZÁKLADNÍCH ŠKOL

3.4.1 TABLET JAKO PŘÍSTROJ

Tablet patří mezi nejpoblárnější a nejběžněji využívané mobilní technologie ve výuce. Jedná se takzvaně o plochý přenosný počítač s integrovanou dotykovou plochou, která slouží k jeho obsluze. Technologie získávají v posledních letech větší oblibu hlavně z důvodu svého líbivého vzhledu, velikosti i hmotnosti. Tyto faktory ovlivňují jeho snadnou manipulaci, člověk rovněž může držet tablet v jedné ruce, aniž by se více namáhal. Díky své skladnosti – uschování v pouzdře, batohu, kabelce je vhodným pomocníkem ve vzdělání i na cestování. Bezdrátové připojení mu umožňuje ovládat elektronická zařízení ve škole i domácnosti, připojit se k síti Wi-Fi, a také Bluetooth. Má výhodu pohotovostního režimu, čímž je svému majiteli stále k dispozici. Nepochybnou dominantou tohoto technologického zařízení je jeho dotykové ovládání. Jistě že existuje mnoho komponentů ulehčujících uživateli jeho práci, ale samotný tablet obsahuje například přední anebo zadní webkameru, mikrofon, reproduktor i vlastní virtuální dotykovou klávesnici. Při práci na tabletu se vše opírá o dotyk. Dotykem je možné potvrzovat, vyhledávat, fotit, atd. Roztažením dvou prstů můžeme zvětšovat (přibližovat) nebo naopak přitažením prstů k sobě zmenšovat (oddalovat) příslušný obsah. V základní verzi je virtuální klávesnice nastavena na anglický model, což pro nás představuje

písmena bez diakritiky. V nastavení tabletu je však možné tuto funkci změnit na českou verzi či si ji stáhnout z mobilní aplikace (Nagyová 2015).

3.4.2 ZÁKLADNÍ ROZDĚLENÍ TABLETŮ

Je obecně známo, že se největší vynálezci moderních technologií špičkují, kdo představí světu nejlepší a nejchytřejší zařízení, jenž bude umět, co ještě žádné jiné. Stále se ale bavíme o spotřebním zboží, musíme tedy vycházet z rychlosti pokroku, a proto je při výběru nezbytně důležité dát si pozor na operační systém. Rozlišujeme tři základní typy operačních systémů u mobilních zařízení – tabletů. Tablety se systémem MS Windows, Android a IOS. Ze srovnání operačních systémů z projektu „*Využití tabletů v práci učitele*“ (2015) vyplývá, že je výsledek velice subjektivní a odráží preference samotných uživatelů. Projekt konstatuje pravděpodobnost nejlepšího typu tabletu s operačním systémem MS Windows. MS Windows využívají i počítače, proto se s nimi učitelé nemusí dlouze učit. Na podobné příčky pak staví tablety se systémem Android a IOS. Porovnává podobně velké konkurenty – společnost Google stojící za systémem Android, IOS od konkurenční firmy Apple (Nagyová 2015). Zde pak převládají preference škol a myšlenky na jejich přesné použití ve výuce. Operačním systémem Android disponují mobilní telefony různých značek, společnost Google nabízí mnoho aplikací volně ke stažení, sdílení práce, ukládání pod svou identitou. Naopak u společnosti Apple může rozhodovat historie značky, jejímž zakladatelem byl S. P. Jobs (Neumajer, et al. 2015).

3.4.3 TABLETY VE VÝUCE

Od roku 2014 evidujeme nárůst tabletů ve výuce a to primárně z důvodu popsaném ve zprávě *Horizont Report Europe* vydané ve stejném roce o takzvané hospodářské konkurenci mezi výrobci moderních technologií. Ti mezi sebou soutěží, a proto můžeme vnímat cenový pokles na trhu a celkový nárůst zařízení objevující se mezi uživateli (Zormanová 2022). Anglické autorky Clark a Luckin (2013) popisují ve své studii *What the research says: iPads in the Classroom* pohled soustředící se na využívání a metody výuky s tabletem, jelikož dle jejich názoru samotné technologie nepřinesou ve vzdělání žádný pokrok.

V případě učitele je nutné vycházet z kompetenčního modelu TPCK (viz Obrázek 3), jenž pracuje se sedmi základními oblastmi. Tyto oblasti znázorňují tři hlavní pilíře, bez nichž není učitel schopen zařadit technologie jakýmkoliv způsobem do výuky. Před samotnou výukou si musí vyučující uvědomit, zda je ochotný investovat čas náročné přípravě i celoživotnímu vzdělávání vzhledem k vysoké proměnlivosti technologií (Hublová 2011). Pedagogicko-psychologické kompetence se soustředí na běžné pedagogické obory jako je pedagogika, vývojová psychologie, speciální didaktika apod. U znalosti předmětu je potřebné znát obor jako vědní disciplínu, tak i jeho patřičnou didaktiku. Poslední částí jsou Technické a informační kompetence, do nichž zařazujeme digitální a informační gramotnost, schopnost práce na digitálním zařízení a další příslušné náležitosti týkající se obsluhy zařízení (Černý 2015).

Obr. 3 Model TPCK

Zdroj: Černý 2015, s. 10

Tablety představují pro učitele značného pomocníka při uzpůsobování výuky dle schopností žáků i z hlediska učebního stylu. Pomáhají snížit rozdíly mezi prací s talentovanými žáky i žáky se SVP (Neumajer, et al. 2015). Velkou výhodou reprezentují v případě mobilních zařízení čidla a senzory sloužící jako převodníky fyzikálních vlastností. Z tohoto důvodu lze o tabletu mluvit jako o víceúčelovém zařízení pomáhajícím zapisovat data a pomocí různých aplikací vyhodnocovat závěry. Mezi tato zaznamenávající čidla a senzory patří funkce akcelerometr, gyroskop, barometr, kompas, teploměr, GPS, aj. (Neumajer, et al. 2015).

3.4.4 VÝHODY A NEVÝHODY POUŽÍVÁNÍ TABLETŮ

Tato kapitola úzce souvisí s kapitolou 3.3 Výhody a nevýhody zapojení digitálních technologií do výuky. Tím, že se naše práce v praktické části orientuje na využití tabletů ve výuce, vnímáme nutnost představit konkrétněji pozitiva a negativa na specifickém zařízení. Mnoho z nich vychází z obecné roviny, proto zde budeme popisovat pouze ta, týkající se mobilních zařízení – tabletů.

Neumajer (2015) uvádí výhodu, že není třeba sedět u klasického stolního počítače, pokud máme mobilní zařízení umožňující okamžitou komunikaci kdykoliv a kdekoliv. Zařízení fungují „bez kabelu“, proto nabízí možnost práce nebo spolupráce žákům, kteří v danou chvíli nemohou být vedle sebe. Znamená to tedy, že spolupráce není omezená, i když žáci nekomunikují v těsné blízkosti. Je podporována takzvaná „kontextualizace učení“ umožňující řešit problém v reálném životě a i přesto zůstat online (Neumajer, et al. 2015).

Mezi nevýhody lze začlenit limitovanou velikost paměti zařízení. Při stahování aplikací, medií je zařízení přepřínováno, což ovlivňuje jeho výkon. Ačkoliv nám mobilní zařízení nabízí fungování bez kabelu, je nutné pomyslet i na to, že v případě dlouhodobé práce je potřeba mít napájecí zdroj u sebe, aby nedošlo ke ztrátě dat. Pokud není ve školní třídě mobilnímu zařízení přikláněna určitá míra důležitosti, může v žákovi vzbudit dojem banality, nepotřebnosti. Proto některé z nich může vést k využití zařízení k podvodům či jako nástroj při šikaně (Neumajer, et al. 2015).

3.5 OBLÍBENÉ APLIKACE PRO MOBILNÍ ZAŘÍZENÍ VYUŽITELNÉ NA 1. STUPNI ZŠ

Vycházíme ze statistik a článků zabývajících se populárními aplikacemi vyvinutými pro vzdělávání žáků na 1. stupni ZŠ. Obecně lze říci, že se jedná o aplikace podporující badatelsky orientovanou činnost, nástroje k procvičování či pomocníky při nepochopení dané látky.

1. MATEMÁG

Jedná se o edukativní hru vytvořenou cíleně pro děti ve věku od pěti do devíti let. Aplikace představuje pohádkový svět, kde musí hrdina (dítě) překonávat nástrahy.

Všechny nástrahy však souvisí se vzdělávací oblastí Matematika, vývojáři dokonce nezapomněli ani na výuku Matematiky podle Hejného metody. Hra je dostupná pro zařízení Android i IOS.

Informace dostupné z oficiálních stránek aplikace <https://matemag.cz/#references>

2. ORGPAD

Webová aplikace umožňující vytvářet vlastní myšlenkové mapy připomínající sociální síť. Žákům i studentům pomáhá aplikace vytvářet kreativní prezentace, myšlenkové mapy obsahující digitální média. Materiál může pro žáka posloužit soukromě, či jej může sdílet s kamarády, spolužáky nebo širokou veřejností. Stejně tak lze využít úsilí a příspěvků ostatních uživatelů. Autory aplikace jsou studenti Matfyzu, proto je zcela v českém jazyce a žáky sama vede k zhotovení samostatné práce.

Informace dostupné z oficiálních stránek webové aplikace <https://orgpad.com/list>

3. VČELKA

Tato aplikace získala svou popularitu hlavně v období Covidu 19, kdy pomáhala zejména mladším žákům, žákům se SVP procvičovat probírané učivo. Její funkce je na takové úrovni, že dokáže každému dítěti připravit nebo přiřadit cvičení podle jeho individuální úrovně. Zaměřuje se na oblasti Českého jazyka – čtení, psaní, Matematika a Cizí jazyk. Slouží mimo jiné i rodičům, učitelům a specialistům (např. logopedům). Specializuje se na vnímání různých vjemů, a tak spojuje psaný text s nahrávkou a obrázky. Včelku lze využívat jako webovou i jako mobilní aplikaci.

Informace dostupné z oficiálních stránek aplikace <https://www.vcelka.cz/>

4. CAPCUT

Jako poslední uvádíme námi zvolenou projektovou aplikaci pro střih a úpravu videa. Aplikace je dostupná pro oba typy mobilních zařízení čili pro Android i IOS, taktéž i stolní počítače. Pro své uživatele nabízí široké možnosti a to zdarma. Nám se aplikace líbila hlavně z důvodu svého jednoduchého ovládání, možností nabízených šablon a množstvím efektů.

Informace dostupné z oficiálních stránek aplikace <https://www.capcut.com/>

4 MĚSTO MIKULÁŠOVICE

Náš projekt je zaměřený na propojení dvou důležitých částí. Jednou z nich je využití digitálních technologií ve výuce, v druhém případě se jedná o místní krajinu, kterou pro nás reprezentuje město Mikulášovice a jeho přilehlé okolí v okruhu zhruba 5 km. V podkapitolách níže budeme popisovat město z několika pohledů – z pohledu obecných informací, historie, památek, průmyslu a přírody. Některé z těchto znalostí by poté měly posloužit k úspěšnému zvládnutí vědomostního didaktického testu.

4.1 OBECNÉ INFORMACE

Město Mikulášovice je specifické svou délkou sedmi kilometrů a rozmístěním podle místního potoka (David 2017). Nachází se v Ústeckém kraji, konkrétně v západní části Šluknovského výběžku okresu Děčín. Město sousedí s českými i německými obcemi či městskými částmi. Oficiální stránky města Velký Šenov poukazují na hranice Mikulášovic s blízkými obcemi – severozápadně se jedná o hranici s Vilémovem, západně se Sebnitz, jižně s Hinterhermsdorfem, východně s obcí Brtníky a Knížecí spadající pod Velký Šenov. Samotné Mikulášovice pak zahrnují městské části Mikulášovice (Velké Mikulášovice), Mikulášovičky (Malé Mikulášovice), Tomášov, ležící 3 km od středu obce, či Salmov (Melichar 2008). Dle zjištěných dat národního statistického úřadu k 1. lednu 2023 evidujeme na území 2063 stálých obyvatel. Mezi tradiční akce pořádané městem patří oslava nového roku, MDŽ, Velikonoční jízda, Pálení čarodějnic, Den Země – Uklid'me Česko, Den matek, Den dětí, Halloween a nemůže chybět Advent s andělským průvodem.

4.2 Z HISTORIE

Existuje mnoho pověstí poukazujících na vznik názvu města Mikulášovice. V knize *Mikulášovice - Nixdorf* (2016) se dozvídáme o dvou nejstarších pověstech zapsaných v kronice z první poloviny 19. století autora Franze Zabela. První pověst popisuje osud pohanského rytíře a křtěného panoše, jež napadla z ničeho nic obluda podobná medvědu. Oba muži nebyli schopni monstrum usmrtit, proto se v nejvyšší čas začal panoš modlit ke svému patronovi – svatému Mikuláši. V tu chvíli se medvěd od mužů otočil a zmizel. Na základě této strašné ale nakonec šťastné skutečnosti nechal rytíř vystavit drobnou

kapličku zasvěcenou sv. Mikuláši a sám se nechal pokřtít. Od těch dob vzkvétala v okolí kapličky vesnička, jejíž jméno nese název Mikulášovice. Dle druhé pověsti je název obce odvozen od německého slova die Nixe – rusalky, které žily ve velké bažině na území lidově pojmenovaných dolních Mikulášovic. Další, již nezapsaná v kronice, je pověst vycházející z vlastivědné literatury. Ta pojednává o vzniku nové vesnice s kapličkou a životě uhlířů. Ti nechali kapličku zasvětit svatému Mikuláši, proto se dnes obec jmenuje Mikulášovice. K této pověsti se přiklání mnoho místních autorů, jako byl Josef Friedel, Josef Bartmann nebo Hans Zabel (Karlíček 2016).

Vznik samotné vesnice je datován do třetí čtvrtiny 13. století a velké zásluhy jsou připisovány kolonistům pocházejícím z Německa (Karlíček 2016). Největší rozkvět zaznamenávají Mikulášovice v době Rakouska Uherska do roku 1916, kdy byly jednou z nejprůmyslovějších vsí celé monarchie (David 2017). Město Mikulášovice poté uvádí, že statut města získala obec v roce 1916 císařem Františkem Josefem I. a při té příležitosti jim byl císařem Karlem I. udělen nový městský znak, jak ho známe v dnešní podobě. Znak nese dvě barvy – modrou a zlatou. Na levé modré části znaku je vyobrazen tovární komín společně s dvěma obilnými klasy, na zlaté části je ostří s vavřínovým věncem a rokem udělení. Modrá část symbolizuje průmyslový rozkvět, zlatá část období 1. světové války (Melichar 2008).

4.3 PAMÁTKY

4.3.1 KOSTEL SV. MIKULÁŠE

Kostel sv. Mikuláše je barokní chloubou a dominantou celého města. Jeho poslední přestavba byla dokončena v roce 1750 za podpory hrabat ze Salm-Reifferscheidtu, kdy byla původní kaple kostela zakomponována do jeho dnešní podoby. Přestavba byla provedena na základě zvýšení počtu obyvatel v obci. Trojlodní kostel s 60 metrovou boční věží je 50 metrů dlouhý, 20 metrů široký a 18 metrů vysoký. Je specificky orientován, není zde dodrženo tradiční západovýchodní umístění, jež symbolizuje příchod Krista v Soudný den, avšak zde vnímáme z neznámých důvodů orientaci severojižně (Melichar 2008). Na přední straně se nad vchodem nachází znak podporujících hrabat, stejně tak jsou zde umístěny mezi vedlejšími vchody štukové sluneční hodiny. Vnitřek kostela zdobí několik oltářů. Hlavní oltář s obrazem v přední

části vyobrazuje výjev ze života sv. Mikuláše (Karlíček 2016). Melichar (2008) rovněž upozorňuje na výjimečnost místních varhan, které jsou se svými 3000 píšťalami označované jako třetí největší v České republice.

4.3.2 CÍSAŘSKÝ DŮM

Dům č. p. 2 je chráněná kulturní památka v kategorii měšťanský dům. Přívlastek císařský získal ze skutečnosti přespání císaře Josefa II. v roce 1779. Císař Josef II. podnikl velkou cestu k prozkoumání obcí Šluknovska – během své cesty navštívil mnoho míst, tou poslední zastávkou byly právě Mikulášovice. Dům je dodnes označen původní pamětní deskou umístěnou nad vchodem. Ve vnitřních prostorách, před místností, kde císař přespal, se nachází malba vyobrazující vojáka hlídajícího císaře a je doplněna o datum návštěvy (Karlíček 2016).

4.3.3 KAPLE NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE

Ve městě je sice mnoho nádherných kapliček i kaplí, avšak tato je dle architektury jednou z nejzajímavějších. Jedná se o trojbokou pískovcovou kapli nacházející se několik kilometrů za značkou označující konec města, takzvaně U pěti lip. Kaple byla zpřístupněna svým návštěvníkům v roce 1741 a od té doby se stala již mnohokrát terčem vandalů (Melichar 2008). V původním stavu měla kaple troje dveře, za nimiž ukrývala trojici oltářů a hlavní oltář s obrazem Nejsvětější trojice (Karlíček 2016). Jejím autorem je, stejně tak jako u Kostela sv. Mikuláše, Hans Jacob Wähner (Křivánek 2011).

4.3.4 HVĚZDÁRNA

Ve středu města naproti Kostelu sv. Mikuláše byla v roce 1913 přistavěna k domu věž s kopulí. Dle vlastní představy si tuto vizi hvězdárny nechal zhotovit mikulášovický lékárník a amatérský hvězdář Adolf Kraus. Do kopule byl instalován dalekohled značky Zeiss a mnoho dalších pomocných přístrojů. Díky těmto amatérským pokusným měřením dosáhl lékárník světového obdivu. Během svého života navštívil několik institucí zaměřujících se na astronomii a získal zaslouženého uznání. Od roku 1939 již hvězdárna neslouží vědeckým bádáním, po smrti Adolfa Krause se nenašel nikdo, kdo by ve studiu

hvězd pokračoval (Březinová 2003). Březinová (2003) uvádí, že se hvězdárna řadí mezi deset unikátních hvězdáren v celé Evropě.

4.3.5 TANEČNICE

Nejsevernější rozhledna České republiky a často označována jako jedna z nejpůvabnějších rozhleden Děčínska se nalézá 3 km západně od středu města poblíž česko-německých hranic (David 2017). Rozhledna se ukrývá na žulové hoře s čedičovým vrcholkem zvané Tanzplanel, toto označení vzniklo spojením dvou německých názvů a to Tannenplan a Thomaswald. V překladu se název vrchu odvozuje od Jedlové planiny a Tomášovského lesa (Karlíček 2016). Na vrcholu byla již od konce 19. století postavena dřevěná rozhledna, která z důvodu nepříznivého počasí neměla dlouhou historii, čelila vysokému větru či požárům způsobených bleskem. V roce 1905 byla podle Josefa Scholze vystavěna 26m kamenná rozhledna, o níž víme dodnes. Karlíček (2016) představuje pověst vysvětlující vznik názvu místní rozhledny. Prý se v okolí rozhledny na žulovém vrchu za jasných nocí objevovaly tančící víly a lesní žínky konající své zázračné reje, proto lidé pojmenovali rozhlednu Tanečnice. Pokud se vydaří počasí, je z vrcholu rozhledny možné spatřit krásy Českosaského Švýcarska, vrcholky Jizerských hor, Krkonoše či krajinu sousedního Německa (Březinová 2005). Vedle rozhledny byla postavena turistická chata nazývaná Chaloupkou strýčka Toma, dnes fungující jako restaurace (Březinová 2003).

4.4 NOŽÍŘSKÝ PRŮMYSL

Již přes 230 let sahají do historie kořeny firmy vyrábějící nožířský sortiment, v dnešní době také kancelářskou techniku značky RON a náradí vyvážené do celého světa. Firma byla založena v roce 1794 mikulášovickým obchodníkem Ignazem Röslerem a od roku 1955 nese název Mikov, odvozený ze dvou slov – MIKulášovický KOVoprůmysl. Výroba začala noži, pilníky, kosami, srpy a příslušenstvím dýmek (Mikov nedatováno). Kvalita nožů se vyrovnávala anglické výrobě, ale jejich cena byla výrazně dostupnější. Z tohoto důvodu začal podnik vzkvétat, dostával více zakázek, proto se firma rozrostla do více objektů v okolí a začala nabízet větší sortiment. Za své zásluhy v rozvoji nožířství byli, zakladatel firmy Ignaz Rösler a jeho synovec, v Rakousku povýšeni do šlechtického stavu. Právě kvalita nožů přispěla k přezdívice Mikulášovic na „severočeský

Solingen“ (Karlíček 2016). Během svého působení měla firma několik majitelů a provozů, které se po roce 1955 staly základem národního podniku (Mikov nedatováno).

Malý, ale přesto velice známý je nožík se střenkou ve tvaru ryby – Rybička. Dodnes je tajemstvím, kdo je jejím autorem, avšak mnoha generacím tento nožík symbolizuje kus dětství. Její výroba se odhaduje zhruba na 100 let a i přes malé úpravy stále nese původní vizi. Zinkovou čepel nahradila čepel z nerezové oceli, náročnějším zákazníkům je nabízena střenka z cenných kovů osázena českými granáty, limitované edice či ručně malované originály (Mikov 2017).

Mimo strojírenskou výrobu se v obci rozvíjela od 14. století výroba textilu zastoupená prádelnou bavlny a výrobou punčoch, v druhé polovině 19. století se připojila firma zaobírající se stávkovým zbožím. V dnešní době zde působí několik textilních podniků vyrábějících stuhy, popruhy, pásy, šňůry apod. Chloubou Mikulášovic je i podnik zaměřující se na zdobené skla a porcelánu s názvem Skloluxus (Karlíček 2016).

4.5 Z PŘÍRODY

Město Mikulášovice je často pojmenovááno jako severní brána do národního parku České Švýcarsko. Společně s národním parkem se na katastrálním území města nachází i CHKO Labské pískovce, kde byl v posledních letech spatřen vlk obecný. První zmínky o vlčích ve volné přírodě byly na českých hranicích zaznamenány v roce 2012. Uvádí se, že se v okolí Mikulášovic pohybují tři smečky (Kříček neuvedeno).

Několik stovek metrů od středu obce se ukrývá přírodní koupaliště čerpající vodu z místního potoka. Koupaliště je oblíbenou atrakcí v letních měsících již po desítky let. Vybudované bylo již po první světové válce (Mikulášovice nedatováno).

Na území obce se dle digitálního registru ÚSOP (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR) evidují celkem tři památné stromy. Jedná se o buk lesní Ignaze Röslera v dolních Mikulášovicích, jehož stáří se odhaduje na 120 let. Strom nalezneme v zahradě bývalé Röslerovy vily na okraji města. Druhým nejdostupnějším je javor klen, nacházející se naproti firmě Mikov. Jeho výška je 21 metrů a obvod 4,3 metru. Strom se poprvé do seznamu ochrany zapsal v roce 1997. Posledním je Mayerův jírovec ve středních Mikulášovicích.

5 VZTAH ŽÁKŮ K MÍSTU

Vztah k místu je neodmyslitelnou součástí a klíčem ke splnění cílů vyplývajících z průřezového tématu Environmentální výchova. V naší práci se zaměřujeme na krajinu, konkrétně místní krajinu, Mikulášovic a blízkého okolí v okruhu zhruba 5 kilometrů od hranice katastrálního území. Tomčíková (2018) definuje místní krajinu jako prostředí, které člověk vnímá už od raného dětství. Vytváří si v něm prostor pro kognitivní a emocionální růst, stejně tak formuluje své názory. Pozastavuje se nad nejednoznačností chápání pojmu a uvádí jako synonymum místní region.

Více informací i s šetřením popisujeme ve výzkumné části naší diplomové práce.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ÚVOD DO PROJEKTU „NAŠE MĚSTO“

Při tvorbě celého konceptu projektu jsme vycházeli z otázky, jak dnešní generaci žáků přiblížit místo, kde žijí, zábavně a hlavně efektivně. Z hlediska Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání se žáci s tímto tématem setkávají již od začátku prvního období ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Dozvídají se o nejbližším okolí, pozorují a popisují změny v okolí svého bydliště. V druhém období je toto téma rozšířeno o orientaci na mapě, začlenění svého města či obce do příslušného kraje a obslužného centra České republiky. (MŠMT 2021)

Téma místní krajiny je specifické. V učebnicích s platnou doložkou MŠMT se nachází velice málo. Obsah učebnic totiž pouze poukazuje, co krajinná oblast je, nekonkretizuje dané místo. Vyučující musí tedy zvolit vhodnou formu a prostředek vyučování, jak žákům představí nejbližší okolí – jejich domov.

Z tohoto důvodu jsme volili jako vyučovací prostředek digitální technologie, které značně ovlivňují děti mladšího školního věku až puberty (Dočekal, et al. 2019). Fenomén Youtuberství se dostává do podvědomí stále mladším, proto jsme v tomto projektu postupovali a přibližovali místní krajinu netradičním způsobem. Cílem projektu bylo rozšířit znalosti žáků o jejich domově - městě Mikulášovice prostřednictvím vytvoření vlastního poznávacího videa, které ukazuje krajinu, kde žijí. Inspirací pro nás byl televizní pořad Toulavá kamera od České televize a řada youtuberů, kteří využívají moc internetu ke vzdělávacím účelům společnosti.

Žáci během tří týdnů pracovali na návrhu a scénáři vlastního videa. Natáčeli příslušné materiály v podobě krátkých videozáznamů, zpracovávali referáty a představovali spolužákům zajímavá místa v jejich městě. Probíhala také diskuse o pravdivosti informací a ověřených zdrojích, které lze na internetu navštívit a čerpat z nich. Žáci byli poučeni o bezpečnosti sdílení medií na internetové servery a sociální sítě, seznámili se s programem Capcut, jenž umožňuje bezplatně a jednoduše editovat vlastní videa. V závěru projektu proběhlo veřejné představení a promítání výsledných prací veřejnosti.

Projekt je koncipován pro žáky v druhém období prvního stupně ZŠ. Zaměřuje se na znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty z oblastí Člověk a jeho svět, Informatika, Jazyk a jazyková komunikace, Umění a kultura, zahrnuje průřezová témata Mediální výchova, Environmentální výchova, Osobnostní a sociální výchova. Reaguje na změny Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání z roku 2021, pracuje tedy

s myšlenkou digitální kompetence jako schopnosti využívání digitálních technologií ve vzdělání (MŠMT 2021). Organizační formou vyučování byla zvolena primárně skupinová práce, která značně ovlivňuje a podporuje spolupráci mezi žáky (Průcha 2013). Žáci se učí naslouchat, navzájem se podporovat, respektovat i svou činností dosahovat vyšších cílů. Během představování nových poznatků bylo využito zážitkového poznávání či vzájemného vyučování.

Realizace mé práce proběhla v 5. ročníku na Základní škole a Mateřské škole Mikulášovice. Tuto školu jsme zvolili záměrně, je mi velice blízká, jelikož jsem ji sama 9 let navštěvovala, a také jsem měla možnost plnit zde svou šestitýdenní praxi. Škola svým technickým vybavením umožňuje provedení projektu bez jakéhokoliv omezení. Projekt probíhal 3 týdny prostřednictvím výukových bloků, jež pro něj byly vyhrazeny. Pokud v daný den neprobíhal výukový blok, byl zajištěn program nad rámec projektu.

6.1 POPIS TŘÍDY

Celkově se projektu účastnilo 18 žáků 5. ročníku ZŠ a MŠ Mikulášovice, z toho bylo 11 chlapců a 7 dívek. Dle informací od výchovné poradkyně a třídní učitelky si žáci nesou již z předškolního vzdělávání určité pohledy či předsudky o svých spolužácích, které pramení z velké části z přesvědčení rodičů. V kolektivu evidujeme žákyni se syndromem CAN a poruchou attachmentu, mnoho žáků s DYS poruchami i žáky s kázeňskými problémy. Za skupinou pravidelně dochází speciální pedagog (etoped), ten se specializuje na poruchy chování. Práce je v tomto kolektivu velice náročná právě z důvodu kázně. U žáků lze pozorovat časté rozrušení, vysmívání ale i strach, jenž pramení z klimatu třídy. Učební výsledky třídy nejsou špatné, setkáváme se s nadprůměrnými výkony ve většině předmětů.

6.2 STRUČNÝ PROGRAM PROJEKTU

Tab. 2 Stručný přehled projektu

1. BLOK – SEZNÁMENÍ S PROJEKTEM	<ul style="list-style-type: none"> - představení projektu - cíle projektu - rozdělení do skupin - zavedení záznamových desek - přihlášení do kurzu v Google učebně - vstupní test - myšlenková mapa – naše město
2. BLOK – MĚSTO MIKULÁŠOVICE mezipředmětové vztahy: VLASTIVĚDA, PŘÍRODOVĚDA, INFORMATIKA	<ul style="list-style-type: none"> - zpracovávání referátů – zajímavosti a památky v našem městě - prezentace referátů - sdílení krátkého zápisu do poznámek v Google učebně - promítání videa o Mikulášovicích – Česká televize, pořad Toulavá kamera
3. BLOK – BEZPEČNOST NA INTERNETU, PRAVDIVOST ZDROJŮ mezipředmětové vztahy: INFORMATIKA	<ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost na internetu – prezentace - diskuse pravdivost zdrojů - natáčení videí – Jak na to? - stahování – internetové weby bez autorských práv – fotobanky - promítání informativně-vzdělávacích videí známých youtuberů
4. BLOK – NÁVRH VIDEA mezipředmětové vztahy: VLASTIVĚDA, PŘÍRODOVĚDA	<ul style="list-style-type: none"> - koncept videa
5. BLOK – PRÁCE MODERÁTORA mezipředmětové vztahy: ČESKÝ JAZYK	<ul style="list-style-type: none"> - rétorika - o práci moderátora - zkouška prvotního komentáře k obrazu

<p>6. BLOK – CESTA K PAMÁTKÁM</p> <p>mezipředmětové vztahy:</p> <p>TĚLESNÁ VÝCHOVA, VLASTIVĚDA, PŘÍRODOVĚDA, INFORMATIKA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - společná cesta k památkám a zajímavostem v Mikulášovicích - natočení potřebných záběrů
<p>7. BLOK – APLIKACE CAPCUT, STŘIH VIDEA</p> <p>mezipředmětové vztahy:</p> <p>INFORMATIKA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sdílení na Google disk, stahování z Google disku - představení a práce v aplikaci Capcut - první návrhy střihu
<p>8. BLOK – CESTA K PAMÁTKÁM</p> <p>mezipředmětové vztahy:</p> <p>TĚLESNÁ VÝCHOVA, VLASTIVĚDA, PŘÍRODOVĚDA, INFORMATIKA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dotočení jednotlivých záběrů
<p>9. BLOK – KOMENTÁŘ K VIDEU</p> <p>mezipředmětové vztahy:</p> <p>ČESKÝ JAZYK, INFORMATIKA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - komentář k natočeným záběrům
<p>10. BLOK – VÝSLEDNÉ VIDEO</p> <p>mezipředmětové vztahy:</p> <p>INFORMATIKA, ČESKÝ JAZYK</p>	<ul style="list-style-type: none"> - výsledná podoba videa - přidání komentářů k sestříhaným záběrům - přechody a hudba v pozadí
<p>BLOKY NAD RÁMEC PROJEKTU</p>	<p>11. BLOK – FROTÁŽ – památky města Mikulášovice</p> <p>12. BLOK – BESEDA O VLCÍCH</p> <p>13. BLOK – NÁVŠTĚVA informačního centra a Muzea nožičské tradice</p>
<p>PŘÍPRAVA A ZÁVĚREČNÉ PROMÍTÁNÍ</p>	

1. BLOK – SEZNÁMENÍ S PROJEKTEM

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY – Vlastivěda, Přírodověda, Informatika

ČASOVÁ DOTACE – 90 min

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Žáci utvoří stabilní pracovní skupiny.
- Žáci si ve skupině přiřadí své role.
- Žáci vytvoří myšlenkovou mapu na téma naše město.
- Žáci prokáží znalosti ve vstupním testu projektu.
- Žáci vyberou 5 pojmů, které definují jejich město.

POMŮCKY – karta rolí, záznamové archy, vstupní test a dotazník, papíry, psací potřeby, iPady

ORGANIZACE PRÁCE

V úvodním bloku probíhá přestavení a administrativa do nového projektu s názvem Naše město. Žáci jsou seznámeni s průběhem, s cíli a klíčovými body, které je budou v průběhu následujících tří týdnů čekat.

Pro práci je zapotřebí vytvořit neměnné skupiny po dvou či třech členech. V tomto složení žáci pracují stabilně po celou dobu projektu. Každý žák ve skupině zastává roli, kterou si sám vybírá z nabídky možností. Pro výběr rolí byly stanoveny dvě podmínky:

1. Všechny nabízené role musí být přiřazeny.
2. Každý žák ve skupině má minimálně dvě role.

Pokud žák zastává roli, jeho úkolem je zodpovídat za správnost tvrzení či řešení, která skupina jako celek představí nebo odevzdá. V tabulce níže představujeme možnosti rolí, z nichž je možné vybírat.

Tab. 3 Role ve skupině

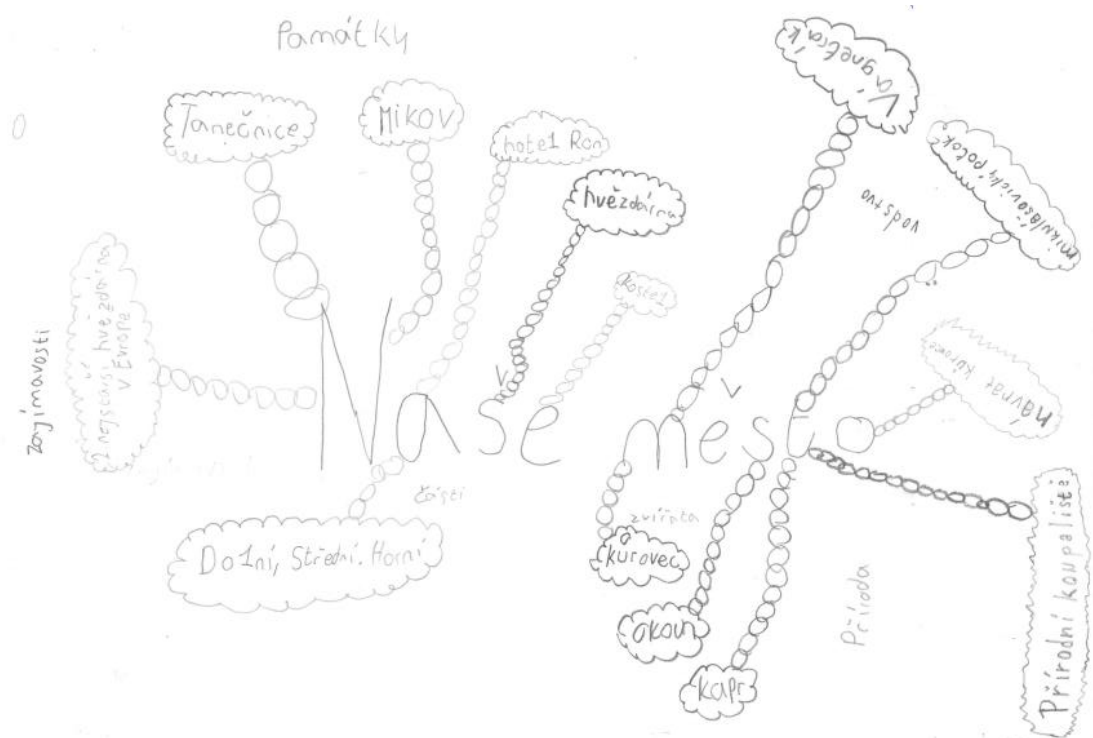
<p>VYHLEDAVAČ INFORMACÍ</p> <p>VYHLEDAVAČ INFORMACÍ zaručuje správnost a pravdivost informací.</p>	<p>KAMERAMAN</p> <p>KAMERAMAN zodpovídá za správně natočený materiál.</p>
<p>ODBORNÍK PŘES GOOGLE UČEBNU</p> <p>ODBORNÍK PŘES GOOGLE UČEBNU se orientuje v práci, která musí být odevzdána, zodpovídá za včasné odevzdání.</p>	<p>KOMENTÁTOR</p> <p>KOMENTÁTOR zaručuje správnost, pravdivost a srozumitelnost informací ve výsledném videu.</p>
<p>PÍSAŘ</p> <p>PÍSAŘ kontroluje všechny psané projevy skupiny.</p>	<p>STŘIHAČ VIDEA</p> <p>STŘIHAČ VIDEA zodpovídá za pořadí jednotlivých částí videozáznamu.</p>
<p>ZAPISOVATEL</p> <p>ZAPISOVATEL kontroluje vše, co si skupina zapíše.</p>	<p>UVADĚČ</p> <p>UVADĚČ zodpovídá za celkovou práci, kterou skupina prezentuje.</p>

Po rozdělení rolí si skupiny založí záznamové archy, ty poslouží jako podklad pro vytvoření výukového videa. Do těchto desek si žáci zakládají poznámky, zápisky, myšlenkové mapy, články, brožury z informačního centra, atd.

Pro zjednodušení komunikace mezi skupinami a učitelem obnovíme znalost žáků práce v Google učebně, ta bezplatně pomáhá při sdílení a vytváření digitálních materiálů. Během světové pandemie Covid-19 prošla Google učebna několika změnami, které značně zjednodušily působení v digitálním světě. Tento prostředek volíme z důvodu práce s digitálními technologiemi, které žáci znají, a ukázky toho, jak lze rychle sdílet poznámky se svými spolužáky a dostávat okamžitou zpětnou vazbu. Součástí úvodního bloku jsou dotazník a vstupní test, jež v celém projektu poslouží jako identifikátory nově nabytých znalostí a žákovských postojů (viz III. Výzkumná část).

Po zahajovacím testu se žáci navrátí do svých studijních skupin a začnou pracovat na prvním úkolu celého projektu. Z hlediska vhodné evokace používáme metodu kritického

myšlení RWCT myšlenkovou mapu. Myšlenková mapa obsahuje klíčová slova či pojmy a názorně ukazuje vztah mezi nimi. Pro žáky je vhodnou pomůckou při rozřídění informací a znalostí.

Obr. 4 Myšlenková mapa

Následně vytvoříme digitální mapu pojmů třídy. Pro tuto aktivitu využíváme webový nástroj Mentimetr, v němž lze interaktivně prezentovat, živě hlasovat či formativně hodnotit. Pomocí odkazu a příslušného číselného kódu se žáci přihlásí do hlasovacího zařízení. Jejich úkolem je nasdílet pět klíčových pojmů, které podle nich nejlépe vystihují město Mikulášovice. Systém vyhodnotí odpovědi podle počtu, kolikrát je respondenti napíší. Čím je pojem větší, tím byl vícekrát napsán. Následuje diskuse a společné vysvětlování jednotlivých pojmů.

Obr. 5 Pojmová mapa v aplikaci Mentimetr

REFLEXE VYUČOVÁNÍ

Dle pozorování úvodního bloku můžeme říci, že nás reakce žáků mile překvapila. Bylo cítit velké nadšení a motivace k práci. Velkým lákadlem byly prezentované činnosti s využitím digitálních technologií – iPadů. Ty do té doby žáci využívali zřídka k procvičování učiva či vyhledávání informací na internetu. Tento projekt představoval v jejich očích významný okamžik, kdy budou moci pracovat na tabletu po celou dobu projektu.

Mysleli jsme si, že rozřazení do skupin proběhne formou náhody – vylosováním jména na kartičce. Avšak brzy jsme pochopili, že tato metoda nebude v žádném případě vhodná. Žáci při losování odmítali pracovat s jinými členy třídy než s těmi, které vnímají jako blízké kamarády. Měli nevhodné připomínky a komentáře ke komukoliv, kdo nesplňoval jejich představu. Reagovali jsme tedy pouze podmínkami, jaké musí skupina splnit. Samotné rozdělení jsme nechali v režii žáků, abychom je neodradili od další práce.

U rozdělování rolí záleželo, zda je skupina dvojčlenná nebo trojčlenná. Dvojčlenné skupiny neměly ve většině případů potíže, dokázaly se domluvit, dokonce přemýšlet nad svými zkušenostmi a vyzdvihnout přednosti jednotlivých členů. Trojčlenné skupiny se potýkaly s problémy v komunikaci. Vycházíme ze situace ve třídě – dva členové okamžitě roli odmítli a třetímu tak nezbylo nic jiného, než ji přijmout. Nepřemýšleli nad dovednostmi jednotlivých členů, role si rozdělovali náhodně.

2. BLOK – MĚSTO MIKULÁŠOVICE

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY – Vlastivěda, Přírodověda, Informatika

ČASOVÁ DOTACE – 90 minut

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Žáci zhlédnou inspirativní video z cyklu Toulavá kamera.
- Žáci si vyhledají a zaznamenají důležité informace o památce, kterou si vyberou.
- Žáci nasdílí krátký zápis do společného dokumentu v Google učebně.
- Žáci interpretují údaje o vybrané památce.

POMŮCKY – iPady, interaktivní dotyková tabule

ORGANIZACE PRÁCE

Jako motivaci druhého vyučovacího bloku volíme pořad vysílaný Českou televizí – Toulavá kamera. Toto vysílání představuje již řadu let svým divákům místa a zákoutí v České republice. Zaměřuje se na přírodní a historické památky, poukazuje na české zvyky, tradiční výrobu, zkrátka zajímavosti o naší vlasti. Díl o městě Mikulášovice byl odvysílán v únoru roku 2016. V několika minutovém videu vystupují kromě reportérů ČT také obyvatelé Mikulášovic, kteří poutavě mluví o pozoruhodných místech. Popisují krajinu v Mikulášovicích a blízkém okolí, zasvěcují diváky do historie kostela sv. Mikuláše nebo lákají na kuriozitu ve zdejší hvězdárně. Pro žáky má toto video posloužit jako zdroj inspirace pro vlastní práci.

Po zhlédnutí probíhá třídní diskuse a vytvoření skupinového T-grafu. Žáci mají do grafu zaznamenat, na co je nutné dbát při tvorbě informativního videa a čemu se naopak vyvarovat. Video vnímáme jako komplexní dílo tvořeno z dílčích částí, proto se snažíme vést žáky k analýze mluvy účinkujících, komentářů videa, digitálnímu zpracování, hlasitosti, apod.

Cílem druhého bloku je vytvoření sdíleného sborníku informací, jež poslouží komukoliv jako zdroj ověřených údajů. Ke sdílení používáme textový editor Google Docs, ten umožňuje psát všem připojeným účastníkům do stejného souboru najednou s automatickým uložením. V dokumentu jsou předpřipravené pouze názvy míst (viz

Tabulka 4). Skupiny vyhledávají fakta a informace k jednotlivým místům na internetu, ty poté zaznamenávají do sdíleného dokumentu. Po dokončení práce si jednotlivé skupiny vylosují místa, která prezentují svým spolužákům.

Prezentace spočívá v představení vybraného místa, obecných informací, zajímavostí a vizuální ukázky. Díky iPadům lze snadno zrcadlit obrazovku tabletu na dotykový display tabule. Pod pojmem zrcadlit myslíme proces, kdy přenášíme obraz své obrazovky do jiného zařízení, které je buďto propojeno kabelem či je připojeno ke stejné internetové síti.

Tab. 4 Předpřipravená místa do sborníku

KOSTEL SV. MIKULÁŠE	KAPLE TŘÍ OTCŮ	PAMĚTNÉ STROM
HVĚZDÁRNA	CÍSAŘSKÝ DŮM	ROZHLEDNA TANEČNICE
KAPLE NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE	HOTEL RON	OBLAST LABSKÉ PÍSKOVCE
VĚTRNÝ MLÝN	ČESKO-SASKÉ ŠVÝCARSKO	PŘÍRODNÍ KOUPALIŠTĚ

REFLEXE VYUČOVÁNÍ

Pořad Toulavá kamera o městě Mikulášovice žáci vnímali velmi kladně, ocenili vystupování známých osobností z řad obyvatel města, konkrétně je zaujal učitel z místní základní školy.

V třídním T-grafu a následné diskusi jsme se zaměřili na podobu videa. Žáci mezi náležitosti videa nejčastěji zmiňovali správnost a zřetelnost komentáře, kvalitní záběry, které budou vyobrazovat celou památku či zajímavost. Naopak mezi nedostatky zařazovali nevhodné komentáře, vulgarismy, nespisovnou mluvu či rozmazané videozáznamy.

Při práci na společném sborníku informací jsme u žáků pozorovali přirozenou soutěživost. Ta spočívala hlavně v předhánění zadávání faktů do sdíleného dokumentu. Některé skupiny pouze kontrolovaly záznamy ostatních, aniž by je samy zapisovaly.

Tab. 5 Ukázka ze sborníku informací

<p style="text-align: center;">TANEČNICE</p> <ul style="list-style-type: none"> - nejsevernější rozhledna v ČR - má 598 m n. m. - dříve to byla dřevěná věž - poprvé postavená v roce 1887 - je tam studna 25 metrů hluboká s pitnou vodou - je tam restaurace 	<p style="text-align: center;">KOSTEL SV. MIKULÁŠE</p> <ul style="list-style-type: none"> - malý kostel od roku 1551 předtím tam stála dřevěná kaplička - věž má 60 metrů - v kostele jsou varhany - varhany mají 1900 píšťal a jsou největší v severních Čechách
<p style="text-align: center;">HOTEL RON</p> <ul style="list-style-type: none"> - nachází se vedle kostela - je to chráněná kulturní památka - byl postavený v roce 1780 - před hotelem je socha svatého Jana Nepomuckého 	<p style="text-align: center;">KAPLE NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE</p> <ul style="list-style-type: none"> - je trojboká - není na území Mikulášovic ale směrem na Brtníky - je z roku 1741 - je postavená z pískovce
<p style="text-align: center;">KOUPALIŠTĚ</p> <ul style="list-style-type: none"> - je to přírodní koupaliště - jsou tam chatky, kabiny, altán a malý a velký skokánek - nachází se u fotbalového hřiště - jsou tři – v jednom se nekoupe, jeden je velký a druhý pro děti - je tam hřiště a ležící socha 	<p style="text-align: center;">HVĚZDÁRNA</p> <ul style="list-style-type: none"> - dřív to byla lékárna pak se dostavěla hvězdárna - je vedle císařského domu - nechal ji postavit Adolf Kraus - má otočnou kopuli

<p style="text-align: center;">CÍSAŘSKÝ DŮM</p> <ul style="list-style-type: none"> - dům číslo popisné 2 - patří mezi nejstarší ve městě - přespal v něm císař Josef II. - vevnitř je dochovaná malba vojáka 	<p style="text-align: center;">VĚTRNÝ MLÝN</p> <ul style="list-style-type: none"> - postavený byl v roce 1725 - teď už nestojí, jsou tam jenom základy - byl to mlýn holandského typu
<p style="text-align: center;">JAVOR KLEN</p> <ul style="list-style-type: none"> - památný strom naproti Mikovu - má 21 metrů výšku - je starý asi 200 let 	<p style="text-align: center;">KAPLE TŘÍ OTCŮ</p> <ul style="list-style-type: none"> - nejstarší kaplička u nás - byla postavená v roce 1710 - během války to byla zvonice - teď je zrekonstruovaná od roku 2013

3. BLOK – BEZPEČNOST NA INTERNETU A PRAVDIVOST ZDROJŮ

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY – Informatika

ČASOVÁ DOTACE – 90 minut

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Žák diskutuje na téma bezpečnost na internetu.
- Žák uvede některá z nebezpečí, která se týkají online světa.
- Žák dokáže prověřovat informace.
- Žák používá alespoň jednu fotobanku, ze které může stahovat media bez autorských práv.

POMŮCKY – interaktivní dotyková tabule

ORGANIZACE PRÁCE

V rámci třetího bloku zařadíme besedu s odborníkem o bezpečnosti na internetu a diskusi o pravdivosti zdrojů. Vycházíme z předložské kampaně České bankovní asociace a partnerů s názvem #nePINdej s interaktivním internetovým webem KYBERTEST. Vzácností tohoto projektu je fakt, že se jejími partnery stali představitelé největších českých bank, Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, mimo jiné i Policie ČR. Po prezentaci si vyzkoušíme online test, jenž velice věrohodně napodobuje průběh podvodných SMS, telefonátů a zneužívání osobních dat. Diskuse o pravdivosti zdrojů otevře otázky ohledně internetové encyklopedie – Wikipedie, která se mezi lidmi stále využívá jako ověřený zdroj informací.

Pustíme si ukázky známého českého youtubera Kovyho, jehož internetový obsah spočívá mimo jiné i ve vysvětlování složitých situací ovlivňující naši společnost. Chceme, aby žáci viděli a pochopili, že práce youtubera není jenom streamování nebo hraní her. Jako ukázkou zhlédneme Kovyho video o radikálních algoritmech, kde vysvětluje manipulaci diváků na sítích a propojenost mezi tvůrci.

Vytvoříme třídní myšlenkovou mapu na téma „Jak natočit video?“, kde využijeme nově nabytých znalostí o internetových zdrojích a sdílení v online světě. V souvislosti

sdílení medií si představíme internetové fotobanky bez nutnosti licence stahování. Z těchto fotobank lze stahovat obrázky, GIFy, videa ve vysokém rozlišení, hudební média bez autorských práv a to bezplatně a neomezeně.

REFLEXE VYUČOVÁNÍ

Celkový průběh třetího bloku byl upraven a odvíjel se od našeho pozorování z předchozích dní. Beseda s odborníkem byla z organizačních a časových důvodů zrušena. Museli jsme rychle reagovat, a tak jsme připravili besedu o bezpečnosti na internetu pro žáky sami s oporou internetového webu Kybertest. Zde se nachází Základní desatero bezpečnosti, kde se dozvídáme o důležitosti hesel, zabezpečení, ověřování původu či ochrany přihlašovacích údajů. Žáci často čerpali informace ze zdrojů, jež nelze považovat za ověřené, potvrzovali přístupy souborům cookies bez ohledu na to, co znamenají.

Věděli jsme, že nejvíce u žáků uspějeme, pokud si sami situace spojené s bezpečností zažijí. Do té doby měli pocit, že se jedná o něco, co se jim v životě nemůže stát. Vybrali jsme proto online test z projektu Kybertest, který věrohodně simuluje situace spojené s podvody na internetu a málokdo projde testem bez újmy. V testu měli žáci vstupní kapitál 100 000 Kč, u něhož docházelo k odečtu při zvolení špatného rozhodnutí. Bylo zajímavé sledovat reakce jednotlivců po dokončení testu, kdy s překvapením sledovali svůj zůstatek. Následující diskuse byla velice otevřená a plná překvapení. Žáci se s velkým zájmem zapojovali, sdíleli své pocity i situace, které se jim na internetu či v běžném životě staly. Mnoho z nich odcházelo z bloku zklamaných, že se nechali v takové míře nachytat.

4. BLOK – NÁVRH VIDEOA

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY – Vlastivěda, Přírodověda

ČASOVÁ DOTACE – 90 minut

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Žáci plánují prvotní návrh videa.
- Žáci připravují papírový koncept.
- Žáci si dohledávají informace k jednotlivým památkám.
- Žáci využívají při své práci třídní sborník informací.

POMŮCKY – záznamové archy, sebehodnotící karty

ORGANIZACE PRÁCE

Během tohoto bloku začnou skupiny pracovat na svém prvotním konceptu videa. Práce spočívá hlavně v domluvě návrhu. Individuálně se rozhoduje o zajímavostech či památkách, které budou ve videu představeny, taktéž jaké videozáznamy bude nutné ve městě natočit. Každá skupina zaznamenává jednotlivé obrazy do předpřipraveného archu. Arch má políčka pro návrh videozáznamu a linky k nástinu komentáře (viz Příloha 2) Zde odkazujeme na využití sdíleného sborníku informací umístěném na Google disku. Pro autentičnost výsledných prací nejsou stanovena pravidla videa, jež žáci musí striktně dodržovat.

Závěrem bloku probíhá zpětná vazba. Využijeme předpřipravených karet s nedokončenými frázemi k sebehodnocení. Jednotlivci odpovídají pomocí začátku věty na kartičce, dokončují dle svého uvážení a pocitu.

REFLEXE VYUČOVÁNÍ

Domluva, vzájemné poslouchání a respektování je v této třídě velkým problémem. Tato hodina byla velice náročná z hlediska stálé motivace a přesvědčování o společné práci. Někteří ze skupiny nebyli schopni přijmout návrh svých spolužáků, během domlouvání zvyšovali hlas, odcházeli se slovy, že se skupinou již pracovat nebudou, atd. Na tuto situaci jsme reagovali individuálně, snažili jsme se skupiny s nedorozuměním

podpořit, vzájemně motivovat k další společné práci, rozebrat s nimi původ problému a pomoci s jeho řešením.

Žádná ze skupin neměla potíže s prací se záznamovým archem. Arch představoval vizuální návrh výsledné podoby videa. V této hodině vnímáme tlak pouze z pohledu kázně, který značně ovlivnil motivaci a tempo práce.

5. BLOK – PRÁCE MODERÁTORA

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY – Český jazyk

ČASOVÁ DOTACE – 45 minut

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Žák se učí pracovat s hlasem.
- Žák používá pravidla hlasové hygieny.
- Žák interpretuje správně a zřetelně jazykolamy a artikulační cvičení.
- Žák správně využívá dechu při mluveném projevu.

POMŮCKY – kniha České jazykolamy od Josefa Lady

ORGANIZACE PRÁCE

Jako evokaci volíme metodu brainstorming na téma MODERÁTOR. Zajímá nás, jak je tato práce vnímaná z pohledu dítěte mladšího školního věku. Zda tuto profesi zařazuje mezi důležité na trhu práce, a zároveň ví, co jeho práce obnáší.

Aktivitu začneme vybranými jazykolamy, artikulačními a dechovými cvičeními. Při dechových cvičeních má každý žák možnost vybrat si své místo ve třídě, kde se bude cítit dobře. Položíme se na záda a postupujeme od hrudního až k nácviku břišního (bráničního) dýchání. Následuje práce v komunitním kruhu. Zkoušíme si nahlas říkat různé známé i neznámé jazykolamy. Zdrojem inspirace nám poslouží jazykolamy od Josefa Lady z jeho publikace České jazykolamy.

V hlavní části hodiny se staneme moderátory či dabéry vybraných videoukázek. Připravíme si pro žáky ukázky z televizních pořadů, filmů i animovaných pohádek. Při videoukázce z předpovědi počasí se na obrazovce společně s mapou objevuje i text, který je nutno přečíst za nejkratší čas a hlavně správně. U večerních filmů a pohádek mají žáci takzvaně volnou ruku, mluvený text si mohou vymyslet, avšak podmínkou je tzv. trefit se postavám do pusy – začít mluvit, když ona mluví, skončit, když skončí.

REFLEXE VYUČOVÁNÍ

Hodina se nesla ve velice milém a příjemném duchu. Oproti minulému bloku se žáci i přes počáteční ostych zapojili do společné práce. Bylo velmi pozitivní vidět radost a motivaci, se kterou pracují. Při opakování jazykolamů zazněl ve třídě dokonce i smích.

Nejvíce je ale potěšil dabing známých filmů a animovaných pohádek. Žáci tvrdili, že ukázky znají nazpaměť, ale i přesto lehce váhali, když se ukázka promítla němá. Vybrali jsme ukázky z filmů a pohádek: Harry Potter, Anděl Páně, Tři oříšky pro Popelku, Šmoulové a Madagaskar.

6. BLOK – CESTA K PAMÁTKÁM

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY – Tělesná výchova, Vlastivěda, Přírodověda, Informatika

ČASOVÁ DOTACE – 90 minut

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Žáci natočí potřebné videonahrávky do své práce.
- Žáci diskutují nad podobou videí.
- Žáci dodržují pravidla práce s iPadem.

POMŮCKY – iPady

ORGANIZACE PRÁCE

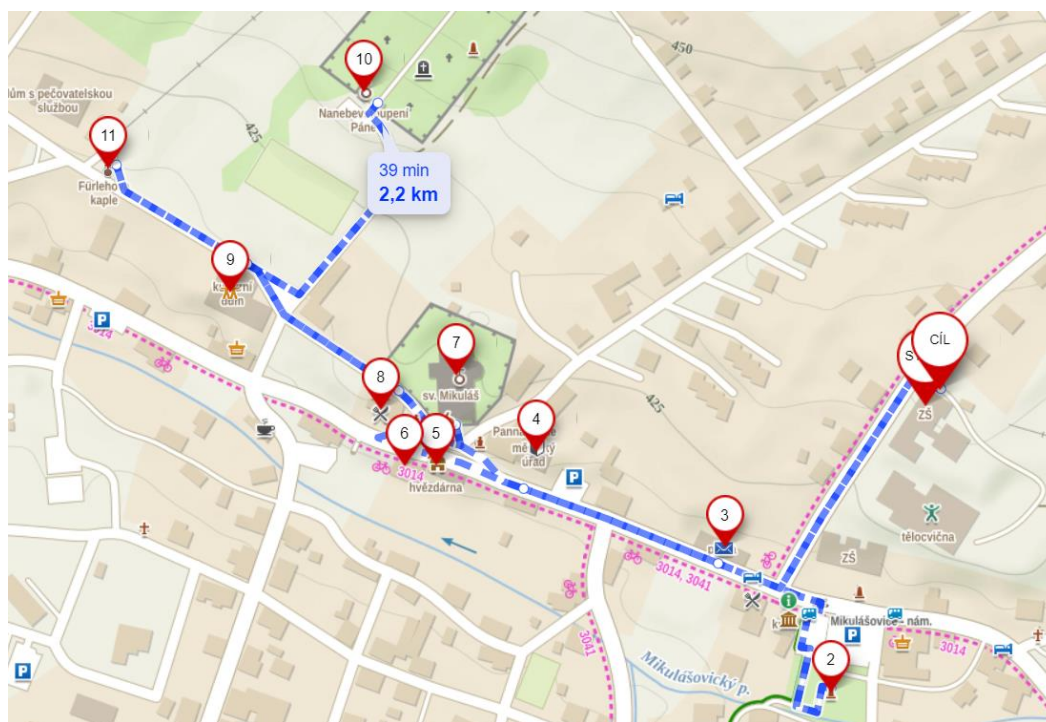
V tomto vyučovacím bloku se vydáme společně k památkám, které se nachází v nejbližším okolí základní školy. Jedná se o blízké parky – park s Pomníkem obětí nacismu a komunismu, park u pošty s Památníkem operní pěvkyně Anni Frind, městský úřad, Kostel sv. Mikuláše, Hotel Ron, Císařský dům, hvězdárnu, Slovanský dům, Kapli Nanebevzetí Páně a Fürlehovu kapli. Každá skupina zvolí zástupce, jehož úkolem bude opatrovat a po skončení předat nepoškozený iPad s nahrávkami. Nahrávání probíhá individuálně, skupiny si samy řídí postup práce.

REFLEXE VYUČOVÁNÍ

Již tento blok bylo jasné, že se k některým památkám společně nedostaneme. Mezi hlavní důvody patřily chodníky, kterých je zde ve městě málo, a proto bychom mnoho cest museli absolvovat po hlavní komunikaci. Z důvodu těžby dřeva a průjezdu velkých strojů na území města nebylo možné dojít ve velké skupině k rozhledně Tanečnici. Během vycházky jsme se potýkali s velkou nekázní a neuposlechnutím pravidel. Vzhledem k této situaci jsme se rozhodli poskytnout některé z vlastních záběrů pro účely dokončení skupinových prací. Jednalo se o ukázky z rozhledny Tanečnice, firmy Mikov a Kaple Nejsvětější trojice, protože se nachází daleko od školy bez možnosti chůze po chodníku či na méně frekventovaných komunikacích.

U natáčení jsme pozorovali rozdílné postupy jednotlivých skupin. Některé vyčkávaly, aby jejich záběry byly bez jediného člověka, jiné natáčely více bez rozmyslu, až poté vybíraly nejhezčí záběry.

Práce se třídou nebyla jednoduchá hlavně z hlediska kázně, chtěli bychom proto, vyzdvihnout a ještě jednou pochválit žáky, jež se do natáčení nadchli a vydali se na místa ve svém volném čase mimo školní vyučování. Natočili tak originální až jedinečné záběry do své závěrečné práce. Díky těmto žákům se podařilo motivovat i další, kteří se vypravili na natáčecí cestu následující dny. V této třídě vnímáme jako největší obtíž postoj, kdy se nikdo nechce odlišit a začít dobře „vyčnivat“. To znamená, všichni kontrolují všechny, a pokud někdo přijde s něčím dobrým, kolektiv se silnými jedinci ho odsoudí jako šplhouna. Proto nás tato aktivita velice překvapila a mile potěšila.

Obr. 6 Cesta k památkám

START/CÍL – Základní škola Mikulášovice 1. stupeň, 2 – park s Pomníkem obětem nacismu a komunismu, 3 – pošta a park s Pomníkem operní pěvkyně Anni Frind, 4 – Městský úřad Mikulášovice, 5 – Hvězdárna Mikulášovice, 6 – Císařský dům, 7 – Kostel sv. Mikuláše, 8 – Hotel Ron, 9 – Slovanský dům (kulturní dům), 10 – Kaple Nanebevzetí Páně, 11 – Fürlehova kaple

7. BLOK – APLIKACE CAPCUT A STŘIH VIDEA

ČASOVÁ DOTACE – 90 minut

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Žáci vysvětlí funkce Google disku.
- Žáci dokáží stáhnout i nahrát soubor z webového úložiště Google disk.
- Žáci použijí jednoduché algoritmy v aplikaci Capcut.

POMŮCKY – iPady, záznamové archy

ORGANIZACE PRÁCE

Pokud pracujeme v Google učebně, můžeme se sekat s využíváním funkcí na Google disku. Google disk provozuje společnost Google a poskytuje všem svým uživatelům zdarma webové úložiště o velikosti 15 GB. V době světové pandemie Covid-19 byla učebna společně s dalšími aplikacemi jako je Google Meet, Google dokumenty, Gmail, atd. velice využívána. Navážeme tedy na znalosti žáků pracovat na těchto platformách a připravíme si pro ně krátký online dotazník k zjištění zkušeností na těchto internetových webech. Výhodou dotazníků je okamžité vyhodnocení systémem. Zjistíme tak, jaké otázky byly nejnáročnější, v kolika úkolech žáci procentuálně nejvíce uspěli.

V představení Google disku využíváme zrcadlení obrazovky na LCD display a slovního komentáře. Ukazujeme žákům cestu, jak se dostat ke svému úložišti přes Gmail, který využívají s doménou školy (@zsmik.cz). Klíčové jsou pro nás funkce stahování a nahrávání mediálního obsahu. Zaměřujeme se na systém zařazování nahraných souborů pro lepší orientaci na vlastním úložišti, tzn., učíme žáky třídit a kategorizovat soubory do příslušných složek.

Pro editování výsledného videa vybíráme aplikaci Capcut dostupnou pro zařízení Android i IOS. Aplikaci představujeme žákům názorně, vysvětlujeme jednotlivé kroky i funkce. Soustředíme se hlavně na správné řazení jednotlivých klipů za sebe, přesouvání klipů do správného pořadí, ořezávání špatných záběrů a stahování zvuku na pozadí. V neposlední řadě ukazujeme možnosti přechodů mezi jednotlivými klipy, přidávání popisků i vhodné hudby do pozadí.

Po seznámení s aplikací začnou skupiny pracovat na svých videích. Aplikace Capcut má skvělou funkci. Jedná se o průběžné ukládání, což umožňuje žákům vykonávat na iPadu i další činnosti, aniž by o stávající projekt přišli.

V závěru bloku nasdílíme do společné složky na Google disk záznamy pořízené námi. Jedná se o mnoho záběrů z rozhledny Tanečnice, firmy Mikov a vzdálené Kaple Nejsvětější Trojice. Žáci mají možnost využívat videa bez omezení.

REFLEXE VYUČOVÁNÍ

Z dotazníků plyne, že většina žáků umí používat aplikace společnosti Google bez větších potíží. Zvládají psát do sdíleného dokumentu, přihlásí se do své internetové pošty, napíší a odešlou email, ovládají základní funkce Google disku. Také při stahování z disku jsme mezi žáky nezaznamenali žádné větší obtíže, jsou zvyklí stahovat na svých chytrých zařízeních. U funkce nahrávání jsme se setkali s problémy souvisejícími s umístováním a zařazováním souborů do příslušných složek. Žáci po nahrání nevěděli, kam byl soubor nahrán či kam ho zařadili.

Aplikaci Capcut jsme vybrali z důvodů práce na zařízeních Android i IOS. Nabízelo se využít aplikaci navrženou přímo společností Apple – Imovie, která je již nainstalovaná v iPadech, avšak z důvodu využívání jiných zařízení s operačním systémem Android jsme zvolili aplikaci podporující oba systémy. Zdálo se, že je střih videa pro žáky nejatraktivnější aktivitou celého projektu. Aplikaci si stáhli i do vlastního zařízení (se systémem Android), aby mohli pracovat mimo školní prostředí. V hodině čekalo skupiny mnoho práce, aby prohlédly všechny natočené videozáznamy a vybraly z nich ty nejlepší. Hodina proběhla znovu ve velkém pracovním nasazení a motivací k práci.

8. BLOK – CESTA K PAMÁTKÁM

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY – Tělesná výchova, Vlastivěda, Přírodověda, Informatika

ČASOVÁ DOTACE – 90 minut

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Žáci natočí potřebné videonahrávky do své práce.
- Žáci diskutují nad podobou videí.
- Žáci dodržují pravidla práce s iPadem.

POMŮCKY - iPady

ORGANIZACE PRÁCE

V tomto bloku se vydáváme k přírodnímu koupališti a sportovnímu hřišti. Po natočení záběrů se rozdělíme, abychom naplnili očekávání všech skupin. Využijeme nabídky pomoci dvou vyučujících, kteří nám pomohou při realizaci rozdělení, aby se žáci dostali na místa, kam chtějí. Jedna skupina vyrazí k Památníku obětem druhé světové války a místnímu vlakovému nádraží – Mikulášovice střed. Druhá se podívá blíže na hasičskou zbrojnicu, kde je zajištěna prohlídka vnitřních prostor. Třetí dojde k symbolu Mikulášovic – dřevěné rybičce v parku u zdravotního střediska. Po natočení záběrů se všichni společně setkáme ve škole, kde proběhne zpětná vazba.

REFLEXE VYUČOVÁNÍ

Ještě před společnou cestou měly studijní skupiny za úkol sdílet místa, kam je potřeba se vypravit, aby výsledná práce vypadala podle jejich představ. Žáci vnímají koupaliště jako chloubu Mikulášovic, proto jsme na místo vyrazili společně. Další zastávky vycházely ze sdílených míst.

Vycházka proběhla v klidné atmosféře. Velice nám usnadnila práci pomoc dvou vyučujících při rozdělení do menších natáčecích skupin. Během vycházky nebylo nutné řešit možné kázeňské prohřešky.

Po zpětné vazbě jsme ve škole zjistili, že se nám povedlo dotočit všechny potřebné materiály skupinových prací a můžeme se tak v dalších hodinách soustředit na finální podobu videa.

9. BLOK – KOMENTÁŘ K VIDEU

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY – Český jazyk

ČASOVÁ DOTACE – 45 minut

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Žáci si připraví vhodný komentář ke svým záběrům.
- Žáci využívají sdílených poznámek na Google disku.
- Žáci respektují délku videa a snaží se vyzdvihnout nejdůležitější informace k vybraným památkám.

POMŮCKY – záznamové archy, iPady

ORGANIZACE PRÁCE

Během tohoto vzdělávacího bloku si žáci připraví výsledné komentáře k jednotlivým záznamům. Ti, kteří pracují na komentáři k výslednému videu, využívají sdílených poznámek na třídním Disku a záznamovém archu, založeném ve skupinové složce. Jejich práce spočívá v napsání všech vět, které budou u jednotlivých záběrů řečeny. Tyto věty si poté zkouší číst a říkat nahlas, aby zjistili, zda nejsou k ukázkám moc dlouhé.

Díky systému Třída, lze snadno kontrolovat práci žáků na dálku v jednom zařízení. Tuto funkci využívají zařízení iPad a Mac společnosti Apple. Vyučující se nemusí obávat navštěvování jiných stránek či neuposlechnutí instrukcí, může pozorovat a kontrolovat práci žáků na svém iPadu. Systém zobrazuje učiteli hned, co se odehrává na displeji iPadů.

REFLEXE VYUČOVÁNÍ

Práce žáků se v tomto bloku lišila nejvíce. Někteří psali komentář dle pokynů vycházejících z obsahu bloku. Jiní zpracovávali koncept videa, do něhož připojovali nově natočené záběry z předchozího dne či sami začali komentář k videu nahrávat.

Všechny skupiny pracovaly cílevědomě. Aktivně spolupracovaly, snažily se řešit vzniklé potíže, diskutovaly o možnostech řešení. V hodině jsme tedy nemuseli řešit žádný problém v komunikaci mezi členy skupin.

10. BLOK – VÝSLEDNÉ VIDEO

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY – Informatika

ČASOVÁ DOTACE – 90 minut

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Žáci dokončují střih výsledného videa.
- Žáci nahrávají všechny připravené komentáře k výslednému videu.
- Žáci odstraňují zvuky v pozadí jednotlivých záběrů.
- Žáci přidávají novou hudbu do pozadí videa.
- Žáci odevzdávají výslednou práci pomocí zadaného úkolu v Google učebně.

POMŮCKY – iPady, záznamové archy

ORGANIZACE PRÁCE

Vše směřuje k závěru projektu. Skupiny mají připravené komentáře i sestříhaná videa. Abychom naplnili myšlenku a cíl celého projektu, je potřeba přidat ke konceptu komentář. Pomocí zrcadlení žákům sdílíme návod, jak mluvené slovo přidat. Komentář musí být srozumitelný, přesný, emočně vyrovnaný, klademe důraz na zvolené tempo řeči apod.

Vracíme se rovněž ke znalostem mediálních bank, pouštíme skupinám hudbu, ony rozhodují o její přiměřenosti. Pro ujištění zařadíme mezi ukázky i nevhodné příklady např. rockového stylu, příliš veselé i naopak smutné a čekáme na reakce. Po diskusi co se hodí a co nikoliv, necháme žáky samostatně pracovat. Sami vědí, co je nutné dokončit.

Při nahrávání komentáře se snažíme zajistit žákům taková místa, aby měli klid na práci a v pozadí nebyl slyšet nikdo jiný. Využíváme volných učeben - knihovnu, logopedii. Pomocí aplikace Třída máme kontrolu nad jejich prací, přitom má každá skupina soukromí.

K odevzdávání výsledných videí využíváme založený kurz v Google učebně s názvem NAŠE MĚSTO. Skupiny odevzdávají své práce jako zadaný úkol s omezeným termínem. Vyučující hned po hodině ví, kdo práci odevzdal či mu práce od skupiny chybí.

REFLEXE VYUČOVÁNÍ

Při hudebních ukázkách neměli žáci potíže poznat, která hudba se k videu hodí či nikoli. Avšak při samotném vybírání jsme museli občas upozorňovat na vhodnost zvoleného média. Skupiny často volili hudbu velice rychlou, impulzivní nebo byla tak nahlas, že nebylo rozumět hlavnímu komentáři.

Povedlo se nám zajistit sedm místností, kde se dalo v klidu nahrávat. I přesto že se práce zdála jednoduchá, žáci rychle pochopili, že se jedná o nejdůležitější úkol. Mezi nejčastějšími potížemi při natáčení byly hlavně délka připravených vět, ostych, zadržávání, špatné čtení. Všechny skupiny odevzdaly svou práci včas ve vyučovacím bloku.

11. BLOK – PUZZLE

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY – Výtvarná výchova

ČASOVÁ DOTACE – 90 minut

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Žáci vytvoří papírovou koláž vybraného místa na dílek puzzlí.
- Žáci respektují postup při výtvarné technice frotáž.
- Žáci dodržují pravidla bezpečnosti práce a pořádek na pracovním místě.

POMŮCKY – kartičky s památkami, čtvrtky, nůžky, lepidla, mastné pastely, barevné papíry

ORGANIZACE PRÁCE

Vycházíme z mapy pojmů, kterou jsme s žáky vytvořili v úvodním bloku. Na kartičky napíšeme nejvýraznější místa našeho města, z těch poté žáci losují téma své práce. Při práci mohou používat iPady k vizuální představě vylosovaného místa. Využíváme výtvarné techniky frotáž. Žáci si připraví papírovou koláž, tzn., vystřihují jednotlivé části z papíru, lepí je a vrství na připravený dílek puzzlí. Přes hotovou koláž umístí barevný papír, pastelem pak přejíždí přes koláž do té doby, než se nezvýrazní motiv na dílku.

REFLEXE VYUČOVÁNÍ

Jedním z hlavních cílů vzdělávací oblasti Umění a kultura je rozvoj tvůrčího potenciálu opírající se o subjektivní vnímání, cítění, prožívání a představy (MŠMT, 2021). Z tohoto důvodu jsme do průběhu projektu zařadili výtvarný blok. Snažili jsme se kromě znalostí a nových dovedností v žácích vzbudit pocit hrdosti na místa v jejich domově.

Práce žáků byly krásné, všichni své zadání výborně ztvárnili. Před zahájením práce mezi žáky vznikaly drobné konflikty o tom, co je lepší, proto jsme dovolili výměnu kartiček se zadáním, pokud obě strany souhlasily se změnou. Naším cílem bylo seskládat třídní puzzle z vybraných míst, což se nám společně povedlo.

Obr. 7 Puzzle Mikulášovice

12. BLOK – BESEDA O VLCÍCH

Nezávisle na obsahu projektu proběhla v základní škole na začátku května Beseda o vlčích s koordinátorem Vlčích hlídek Děčínsko. V naší hodině jsme navázali na poznatky, které se žáci během prezentace dozvěděli. Diskutovali jsme o vlčích a rysech ve volné přírodě v našem okolí. Vytvořili jsme myšlenkovou mapu na téma VLČI. Žáci vyprávěli o výskytu vlků, jejich významu, potravě, apod. Popisovali znaky vlků i s charakteristikou vlčích stop. Jako největší zážitek žáci vnímali ukázkou foto pastí a zachycených snímků vlků na místech, jež znají.

13. BLOK – NÁVŠTĚVA INFORMAČNÍHO CENTRA A MUZEA NOŽÍŘSKÉ TRADICE

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY – Vlastivěda

ČASOVÁ DOTACE – 90 minut

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Žáci poslouchají a zpracovávají informace z ověřených zdrojů.
- Žáci si zaznamenávají potřebné informace do výsledného videa.
- Žáci navrhnou vlastní nůž.

ORGANIZACE PRÁCE

Dle možností domluvíme návštěvu Informačního centra v Mikulášovicích, součástí návštěvy bude i prohlídka expozice Muzea nožířské tradice firmy Mikov. Žáci mohou čerpat ověřené informace z informačních letáků, od paní průvodkyně či na informativních tabulích umístěných v celém komplexu. Firma Mikov poskytne žákům brožury s informacemi o firmě a návrhu vlastního nože.

REFLEXE VYUČOVÁNÍ

Z hlediska času, celkové organizace a kázně žáků jsme se rozmýšleli, zda návštěvu Infocentra a muzea uskutečíme. Rozhodli jsme se dodržet původní plán a podpořit žáky v získávání ověřených informací, o kterých jsme diskutovali ve stejnojmenném výukovém bloku projektu.

PŘÍPRAVA A ZÁVĚREČNÉ PROMÍTÁNÍ S REFLEXÍ

Již poslední výukový blok se některé ze skupin začaly připravovat na závěrečné promítání výsledných prací projektu. Jejich úkolem bylo představit jednotlivé členy, rozdělení rolí a popis hlavního obsahu videa. V tuto chvíli jsme pozorovali u skupin mírnou nervozitu a strach. Tento pocit vycházel ze skutečnosti, že se jednalo o první prezentaci vlastní práce před veřejností nejen před vlastními rodiči.

Promítání proběhlo 6. června 2023 od 15 hodin v budově prvního stupně ZŠ Mikulášovice. Osobně pozvaní byli rodiče všech žáků, zaměstnanci ZŠ Mikulášovice, starosta města a místostarostka města Mikulášovice. Promítání mohli navštívit známí, přátelé, ale i širší veřejnost. S žáky jsme se setkali ještě před prezentací, abychom zjistili, zda jsou připraveni.

Na začátku programu proběhlo úvodní slovo paní ředitelky, ta nás představila a předala slovo. Všichni přítomní byli srdečně přivítáni. Byly představeny cíle a koncept projektu. Ve zkratce jsme všem přiblížili průběh a činnosti, se kterými se žáci během tří týdnů setkávali. Odpovídali jsme na dotazy a uváděli prezentující skupiny. Na závěr celého promítání se uskutečnilo poděkování Všem zúčastněným, žákům i jednotlivcům, kteří nám v průběhu projektu pomohli.

Po promítání jsme se s žáky setkali na společné reflexi. Reflexe probíhala formou komunitního kruhu, využili jsme aktivizační metody míčku. Kdo má míček, mluví, poté předává dalšímu. Zamezujeme tak překřikování a zmatku během diskuse. V první fázi žáci popisovali své pocity ze samotné prezentace, zmiňovali, co je překvapilo, z čeho měli obavy apod. V druhém kole vymýšleli slovní spojení, jež nejlépe vystihuje celý projekt. Mezi nejčastěji uváděnými odpověďmi žáci popisovali pocity nervozity, strachu apod., mezi slovními spojeními zaznívala např. zábava, legrace, dobrý projekt, zajímavý, atd. Závěrem zpětné vazby žáci hodnotili průběh celého projektu pomocí evaluačního dotazníku.

Videa jsou k dispozici na DVD přiloženém jako volná příloha k diplomové práci (viz Příloha 15).

6.3 REFLEXE PRAKTICKÉ ČÁSTI

Hlavní myšlenkou projektu bylo zařazení digitálních technologií do výuky žáků na prvním stupni ZŠ a poukázání na fakt, že tato zařízení neslouží pouze k zábavným účelům. Snažili jsme se vymyslet takový námět a aktivity, které povedou k učení atraktivnější formou a motivují žáky k plnění dílčích úkolů. Vytvořili jsme tedy projekt propojující mnoho vzdělávacích oblastí s využitím prohloubení znalostí a dovedností digitální kompetence pramenící ze změny RVP ZV z roku 2021.

Naším cílem nebylo upozornit na jednotvárnost či fádnost frontální výuky, spíše rozšíření povědomí o zapojení digitálních technologií do vyučování a představení možného použití. Jsme si vědomi, že se naše představa může ve spoustě ohledů lišit s pedagogy s mnohaletou praxí. Domníváme se, že ve většině případů pramení z obav z vlastního umu práce na digitálním zařízení. Světová pandemie Covid-19 rozdělila pedagogy na příznivce i částečné odpůrce zapojení těchto vychytávek do běžné prezenční výuky. Setkáváme se s názory ohledně závislosti dnešní generace dětí – být stále online, omezení rozvoje jemné motoriky nebo stagnace tvořivosti (Havlíková 2020). Na základě těchto poznatků můžeme konstatovat, že se nám povedlo realizovat projekt zahrnující značnou část práce na digitálním zařízení, avšak s náležitostmi běžné výuky.

Z reflexivních dotazníků vyplývá, že se tento typ vyučování žákům nadprůměrně líbil. Na stupnici od jedné do deseti, kdy číslo jedna bylo nejméně, označili všichni hodnotu větší než pět. Nejoblíbenější činností projektu byl samotný střih videa, jenž jednotlivci označili jako svůj největší pokrok v projektu. Žáci rovněž zmiňovali nová témata, na něž by si dokázali představit zpracovávat výukové video. Mezi odpověďmi zaznamenáváme převážně témata z oblasti Člověk a jeho svět – Česká republika, Praha, dinosauři, jarní rostliny apod. Z našeho přesvědčení plyne, že se kdykoliv dle možností dají využít digitální technologie ve výuce na prvním stupni ZŠ, záleží pouze na uchopení tématu a atraktivním pojetí.

Náš program jsme upravovali hlavně z hlediska kázně vybraného ročníku. Původní čas projektu bychom v tomto kolektivu nezvládli realizovat. Kvůli častým konfliktům, emocionálním výstupům i špatné kooperaci mezi žáky jsme museli některé kroky změnit, abychom mohli v práci pokračovat. Jednalo se převážně o výchozí rozdělování, kdy by se v případě našeho náhodného rozdělení neuskutečnila spolupráce mezi členy skupiny,

a opadlo by počáteční nadšení. Do budoucna si dokážeme představit realizovat práci znovu podle stejného modelu. Nenacházíme větší obtíže či komplikace v jeho průběhu.

Jsme vděční vedení ZŠ a MŠ Mikulášovice, že nám vyšla v mnoha ohledech vstříc a povolila realizaci projektu v plném rozsahu. Spolupráce byla výborná i celkové digitální zajištění prvního stupně je znamenité. Každý žák má možnost pracovat na vlastním zařízení, paní učitelky na velikých LCD dotykových displejích, kde může současně psát až deset rukou, také síťové zabezpečení je na vysoké úrovni.

III. VÝZKUMNÁ ČÁST

7 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

S myšlenkou zařazení výzkumného šetření do diplomové práce jsme se potýkali již od vzniku samotného projektu „Naše město“. Cílem práce bylo vytvoření námětu projektového vyučování, avšak zajímalo nás, jaký přínos bude mít tento typ vyučování pro žáky 5. ročníku ZŠ Mikulášovice. Na základě prostudované literatury a našeho zájmu jsme provedli výzkumné šetření, které reflektuje vědomostní i hodnotový posun žáků v rámci připraveného projektu. Rozhodli jsme se najít odpovědi na dvě různé výzkumné otázky, jež jsme si položili ve znění:

- a) Jak se změní znalosti žáků 5. ročníku o Mikulášovicích po absolvování projektu „Naše město“?
- b) Jak se změní hodnoty a postoje žáků 5. ročníku k Mikulášovicím po absolvování projektu „Naše město“?

7.1 METODY VÝZKUMU

POPIS RESPONDENTŮ

Třídu jako sociální skupinu jsme již popisovali v praktické části naší diplomové práce pro pochopení některých situací uvedených v reflexích učebních bloků. Zde uvádíme pouze informace potřebné do výzkumného šetření. Výzkum proběhl v uzavřené skupině žáků 5. ročníku ZŠ Mikulášovice. Třídu navštěvuje 18 žáků, z čehož je 7 dívek a 11 chlapců. Žákům je v rozmezí od 11 do 13 let, průměrná hodnota věku žáka je 11,67 let. Většina žáků žije se svými rodinami na území Mikulášovic již od svého narození, navštěvovali zde společně předškolní vzdělávání. Čtyři žáci vstoupili do kolektivu až později – dva z nich nastoupili do první třídy, další dva až do 3. a 4. ročníku. Důležité je konstatovat fakt, že všichni žáci mají trvalé bydliště na území Mikulášovic.

METODY SBĚRU DAT

Abychom získali potřebná data, vytvořili jsme vlastní nestandardizovaný didaktický test zaměřující se na město Mikulášovice. Tento test vycházel z předpokladů nově nabytých znalostí z průběhu projektu a byl použit pouze pro účely šetření této diplomové

práce. Dle Chrásky (1999) je nutné dodržet postup při přípravování testu a to fázi plánování, konstrukce a ověřování. V testu používáme převážně otevřené testové úlohy a produkční úlohy se stručnou odpovědí. Společně s testem vznikl dotazník pojmenovaný jako Vztah k místu. Dotazník se zaměřuje na hodnoty a postoje žakovského vnímání místní krajiny. Při sestavování tvrzení dotazníku jsme se nechali inspirovat publikací Rodriga Asúna z roku 2018 o vztahu a vnímání místa. Otázky jsme zjednodušili na úroveň žáků a uvedli pouze tři reprezentující – vztah k přírodě, obyvatelům, historii a památkám ve městě Mikulášovice. Test i dotazník žáci psali ve stejném znění před průběhem projektu, označujeme jako vstupní (pretest), a na závěr projektu, označeno jako výstupní (posttest).

7.2 DIDAKTICKÝ VĚDOMOSTNÍ TEST

Test obsahoval 20 otázek z 5 oblastí, které vnímáme jako podstatné o městě Mikulášovice. Mezi oblasti jsme zařadili:

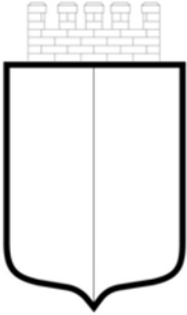
- a) obecné informace,
- b) historie a památky,
- c) průmysl,
- d) příroda,
- e) zajímavosti.

V první oblasti žáci odpovídali na otázky z kategorie obecné informace. Předpokládali jsme, že tyto otázky budou pro žáky nejsnazší, protože vychází ze znalostí z prvního období vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Zaměřovali jsme se hlavně na poznatky o umístění města, charakteristiku města a kulturním životě.

Obr. 8 Didaktický test – část obecné informace

1. OBECNÉ INFORMACE

- KDE LEŽÍ MĚSTO MIKULÁŠOVICE?
_____
- JMENUJ VEŘEJNÉ BUDOVY, KTERÉ ZDE VE MĚSTĚ MÁME.
_____
_____
- KOLIK ZDE ŽIJÍ STÁLÝCH OBYVATEL? _____
- CO JE VYOBRAZENO NA ZNAKU MĚSTA? NAPIŠ NEBO NAMALUJ.
_____
_____
_____
- S JAKÝMI OBCEMI MIKULÁŠOVICE SOUSEDÍ?
_____
- KTERÉ ČÁSTI MĚSTA PATŘÍ K MIKULÁŠOVICÍM?
_____
- JMENUJTE TRADIČNÍ KULTURNÍ AKCE, KTERÉ SE V NAŠEM MĚSTĚ POŘADAJÍ.
_____
_____

Mezi náročnější úkoly z kategorie obecné informace řadíme odpověď na otázku s městským znakem. Pro některé žáky je velice náročný popis obrázku, proto bylo možné odpovědět pomocí předtištěné šablony, kde se pokusili znak graficky znázornit.

Druhá část obsahovala 6 otázek z kategorie historie a památky. Všechny otázky směřují k úspěchům města z dob Rakouska-Uherska v období konce 19. a začátku 20. století, odkazují na povýšení obce na město císařem Františkem Josefem I. a orientují se na památky, které jsou v současné době chloubou města Mikulášovice (Karlíček 2016).

Obr. 9 Didaktický test – část historie

2. HISTORIE A PAMÁTKY

- Z ČEHO VZNIKL NÁZEV MĚSTA MIKULÁŠOVICE?
_____
_____
- KÝM BYLY MIKULÁŠOVICE POVÝŠENÉ NA MĚSTO? _____

- BYLY MIKULÁŠOVICE (Z HISTORICKÉHO POHLEDU) VÝZNAMNOU PRŮMYSLOVOU VESNICÍ? KDY TOMU TAK BYLO? _____
- VYJMENUJ NEZNÁMĚJŠÍ PAMÁTKY NAŠEHO MĚSTA.
_____
_____
- JAK SE JMENUJE KOSTEL V MIKULÁŠOVICÍCH? _____
- KDE SE NACHÁZÍ CÍSAŘSKÝ DŮM? _____

Z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání vyplývá, že se žáci seznamují s tématem místní historie až v druhém období Člověk a jeho svět v oblasti Lidé a čas. V minimální doporučené úrovni očekávaných výstupů by měl žák uvést významné události, které se vztahují k jeho regionu a kraji, vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště. Při sestavování otázek z druhé kategorie jsme vycházeli z nejvýznamnějších událostí historie města Mikulášovice, avšak ze školního vzdělávacího programu plyne, že se s touto oblastí žáci setkají během 5. ročníku. Zajímalo nás tedy, kolik znalostí žáci prozatím mají a jaké dosáhnou výsledky po absolvování celého programu projektu.

Třetím okruhem otázek bylo odvětví průmyslu. Chtěli jsme se dozvědět, zda vnímají průmysl jako důležitou součást města. V dobách Rakouska-Uherska patřily Mikulášovice k nejprůmyslovějším obcím celé monarchie (Karlíček 2016). Vznik nožířství se datuje ke konci 18. století a i v dnešní době je firma Mikov, s.r.o. jednou z tradičních firem, která zaměstnává občany Mikulášovic. Společně s nožířstvím poukazujeme na tradici textilní výroby společností STAP a. s.

Obr. 10 Didaktický test – část průmysl

3. PRŮMYSL

- JAK DLOUHOU TRADICI MÁ NOŽÍŘSTVÍ V MIKULÁŠOVICÍCH? _____
- CO FIRMA MIKOV VYRÁBÍ? _____
- ZNÁŠ JINOU FIRMU, KTERÁ V MIKULÁŠOVICÍCH JE? CO VYRÁBÍ?
_____
_____

Předposlední částí označujeme otázky z kategorie příroda. V této kategorii jsme se soustředili na správné pojmenování vodních ploch ve městě, jelikož jsme si vědomi lidového označování rybník, potok, atd. Zaměřujeme se na Chráněnou krajinnou oblast Labské pískovce, ta značně zasahuje do velké části katastru Mikulášovic, a také na živočicha, který se v posledních letech vrátil do volné přírody – vlka obecného. Na území obce se nachází 3 památné stromy – buk lesní Ignaze Röslera v dolních Mikulášovicích, javor klen a Mayerův jírovec ve středních Mikulášovicích.

Obr. 11 Didaktický test – část příroda

4. Z PŘÍRODY

- JMENUJ VODNÍ PLOCHY V MIKULÁŠOVICÍCH. _____
_____
- JAKÁ CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST ZASAHUJE DO VELKÉ ČÁSTI KATASTRU MĚSTA?
_____
- KDE NAJDEME NĚKTERÝ Z PAMÁTNÝCH STROMŮ?
_____
- JAKÝ ŽIVOČICH SE V POSLEDNÍCH LETECH VRÁTIL DO VOLNÉ PŘÍRODY V OKOLÍ MIKULÁŠOVIC?
_____

Poslední kategorií byly zajímavosti. V tomto poli měli žáci možnost napsat různorodé informace, jež o svém městě vědí. Předpokládali jsme, že se zmíní o rybičce, tradičním

nožiku ve tvaru ryby vyráběný firmou Mikov, s.r.o., hvězdárně se stále funkční otevírací kupolí, přírodním koupališti či Tanečnici, nejsevernější rozhledně v České republice.

Obr. 12 Didaktický test – část zajímavosti

5. ZAJÍMAVOSTI +

- JAKOU ZAJÍMAVOST BYS MOHL(A) ŘÍCT O NAŠEM MĚSTĚ?

7.3 DOTAZNÍK VZTAH K MÍSTU

Z okruhů průřezového tématu Environmentální výchova vyplývá téma s názvem Vztah člověka k prostředí. Dozvídáme se zde o nutnosti nabytí znalostí v souvislosti s obcí, měli bychom znát životní styl, orientovat se v ochraně přírody, zajímat se o kulturu, apod. Zajímalo nás, jaké postoje zastávají žáci 5. ročníku prvního stupně základní školy v této oblasti. V dotazníku byla připravena tři tvrzení, u kterých respondenti na stupnici vyjadřovali svůj vztah k přírodě, obyvatelům, historii a kulturním památkám Mikulášovic. Číslo jedna vyjadřovalo jasný souhlas, číslo deset nesouhlas.

Obr. 13 Dotazník Vztah k místu

 VZTAH K MIKULÁŠOVICÍM

Jsem hrdý/á pyšný/á na přírodu v Mikulášovicích a blízkém okolí.

URČITĚ SOUHLASÍM 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10 URČITĚ NESOUHLASÍM

Jsem hrdý/á pyšný/á na obyvatele Mikulášovic.

URČITĚ SOUHLASÍM 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10 URČITĚ NESOUHLASÍM

Jsem hrdý/á pyšný/á na historii a kulturní památky Mikulášovic.

URČITĚ SOUHLASÍM 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10 URČITĚ NESOUHLASÍM

METODY ANALÝZY DAT

Pro analýzu dat jsme zvolili deskriptivní statistické metody pro záznam a přehlednost v grafickém zpracování. Pro vyhodnocení signifikance posunu žáků v afektivní oblasti před a po projektové výuce jsme pracovali s průměrnými hodnotami získaných dat a použili Wilcoxonův test, jelikož data dle Sharipo-Wilk testu neměla normální rozložení.

7.4 VÝSLEDKY DIDAKTICKÝCH TESTŮ

Výsledky ze vstupních a výstupních testů jsme vyhodnocovali formou předem domluveného bodového systému. V tabulce níže uvádíme oblast s otázkami a k ní maximální bodový zisk. V grafech jsou výsledky zaznamenány v procentech pomocí průměrných hodnot dosažených bodů všech žáků v jednotlivých oblastech.

Tab. 6 Maximální bodové zisky v jednotlivých oblastech didaktického testu

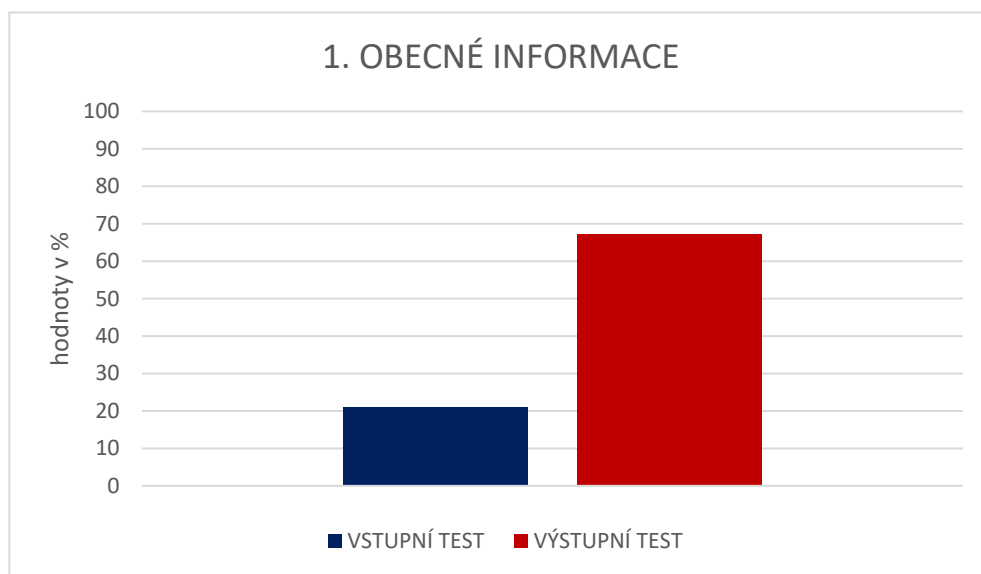
oblast testu	bodový zisk u jednotlivých otázek
OBECNÉ INFORMACE (24)	Kde leží město Mikulášovice? (1) Jmenuj veřejné budovy, které zde ve městě máme. (4) Kolik zde žije stálých obyvatel? (1) Co je vyobrazeno na znaku města? Napiš nebo namaluj. (8) S jakými obcemi Mikulášovice sousedí? (3) Které části města patří k Mikulášovicím? (3) Jmenujte tradiční kulturní akce, které se v našem městě pořádají. (4)
HISTORIE A PAMÁTKY (13)	Z čeho vznikl název města Mikulášovice? (2) Kým byly Mikulášovice povýšené na město? (2) Byly Mikulášovice (z historického pohledu) významnou průmyslovou vesnicí? Kdy tomu tak bylo? (2) Vyjmenuj neznámější památky našeho města. (5)

	<p>Jak se jmenuje kostel v Mikulášovicích? (1)</p> <p>Kde se nachází císařský dům? (1)</p>
PRŮMYSL (5)	<p>Jak dlouhou tradici má nožířství v Mikulášovicích? (1)</p> <p>Co firma Mikov vyrábí? (2)</p> <p>Znáš jinou firmu, která v Mikulášovicích je? Co vyrábí? (2)</p>
PŘÍRODA (5)	<p>Jmenuj vodní plochy v Mikulášovicích. (2)</p> <p>Jaká Chráněná krajinná oblast zasahuje do velké části katastru města? (1)</p> <p>Kde najdeme některý z památných stromů? (1)</p> <p>Jaký živočich se v posledních letech vrátil do volné přírody v okolí Mikulášovic? (1)</p>
ZAJÍMAVOSTI (1)	<p>Jakou zajímavost bys mohl(a) o našem městě? (1)</p>

PRVNÍ OBLAST – OBECNÉ INFORMACE

Tato oblast nabízela možnost získání největšího bodového zisku ze všech pěti oblastí. Mnoho otázek vycházelo ze znalostí prvního období vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, a i přesto činily žákům potíže. Z našich předpokladů vyplývalo, že největší obtíže způsobí žákům otázka týkající se městského znaku. Ptali jsme se, co je na něm vyobrazeno. V rámci této otázky se mohli jednotlivci rozhodnout, zda znak popíše, či jednotlivé části namalují. Překvapivě byla tato otázka pro žáky otázkou záchranou, větší potíže shledáváme u vyjmenování částí města Mikulášovice. Žáci chybovali z důvodu špatného pochopení znění otázky. Z otázky bylo patrné, že se ptáme na části města patřící k Mikulášovicím. Jako správnou odpověď jsme uznávali: Mikulášovičky (popř. Malé Mikulášovice), Salmov a Tomášov. Zde žáci nejčastěji chybně uváděli místní lidové označení částí města horní, střední a dolní, což je stálo bodový zisk.

Graf 1 Procentuální podíl správných odpovědí na otázky z oblasti obecné informace

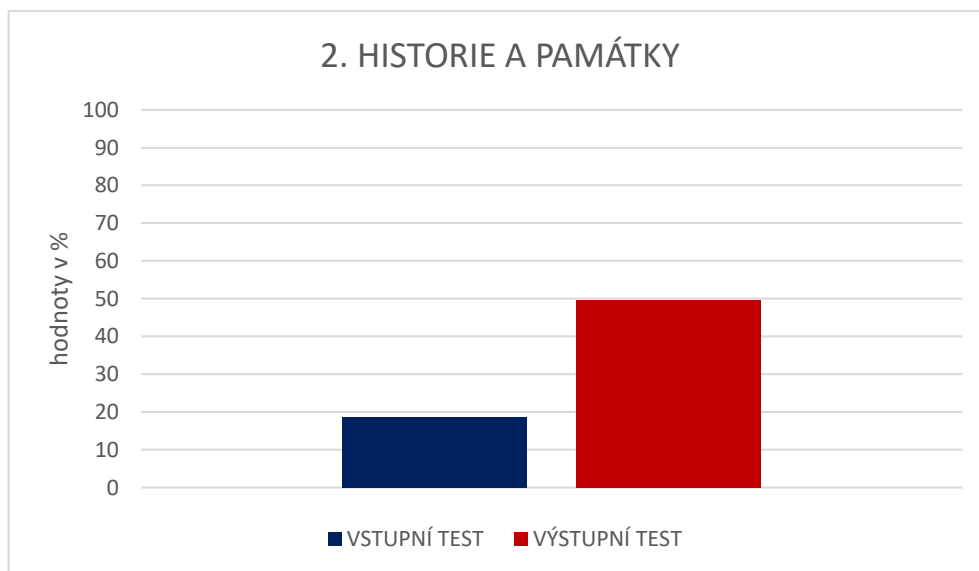

DRUHÁ OBLAST – HISTORIE A PAMÁTKY

Tato oblast byla pro žáky nejnáročnější. Ve vstupním testu dosahoval nejvyšší výsledek hodnotu 6 z celkového počtu 13 bodů. Tato skutečnost nás velice překvapila, otázky chápeme jako základní přehled informací z oblasti historie a památky. Žáci mohli nasbírat 5 bodů za napsání nejvýznamnějších památek města, stejně tak přidat další body za název místního kostela. I tak jsme se v mnoha případech setkávali s prázdnými políčky, či názvem kostela „mikulášovický“ oproti správné odpovědi Kostel sv. Mikuláše.

Výsledky výstupního testu těsně nepřekročily hranici 50 %, i přesto že tyto informace byly nejvíce zužitkovány ve výsledných videích. Největší chybovost byla v otázce týkající se povýšení města - ptali jsme se, kým byli Mikulášovice povýšeny na město. Zde se žáci nejčastěji pletli v pořadí panovníka. Mezi odpověďmi zaznamenáváme král František, Josef II., císař František, kdy jediná správná odpověď byla císař za 1 bod nebo (císař) František Josef I. za 2 body.

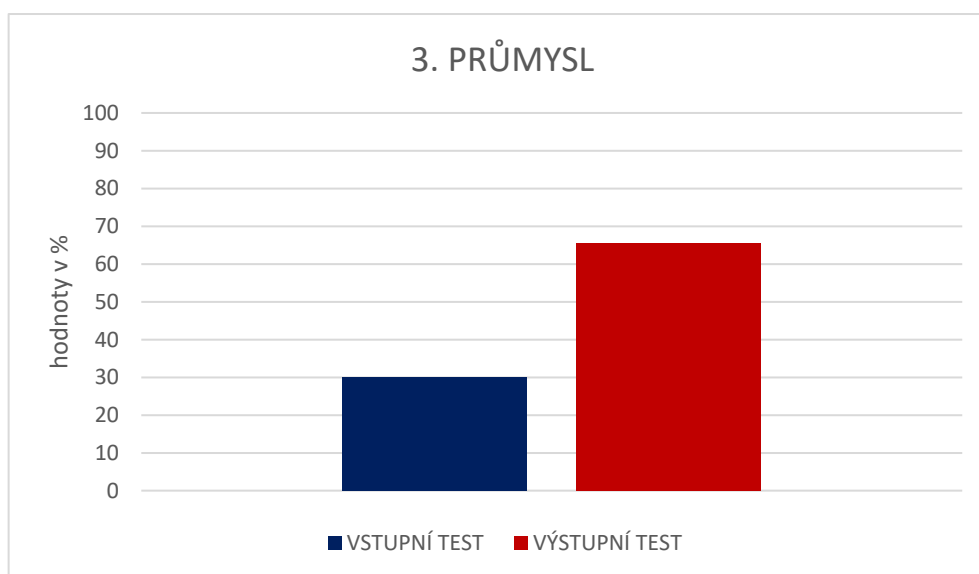
Graf 2 Procentuální podíl správných odpovědí na otázky z oblasti historie a památky

TŘETÍ OBLAST – PRŮMYSL

Zaměříme-li se na otázky týkající se průmyslu ve městě, zjistíme, že nezastupitelnou roli hraje tradice nožířství. Otázky byly z tohoto důvodu vztaženy hlavně na místní firmu Mikov, s.r.o., která mimo jiné vyrábí společně s noži kancelářské potřeby. Její vznik se datuje k roku 1794 (Mikov neuvedeno). Mezi odpověďmi jsme našli přesné vyčíslení tradice nožířství, avšak jako správnou odpověď jsme taktéž hodnotili přibližnou hodnotu od dvou set do dvou set třiceti let. Největší propad vnímáme u poslední otázky poukazující na jiné společnosti ve městě Mikulášovice. Zde ve vstupním i výstupním testu odpověděli pouze žáci, jejichž rodiče pracují v Mikulášovicích mimo firmu Mikov. Odpovědi mohlo být více, nejčastěji se vyskytovala zmínka o firmě Alatex, s.r.o. textilním závodě vyrábějícím pásy, popruhy a šňůry.

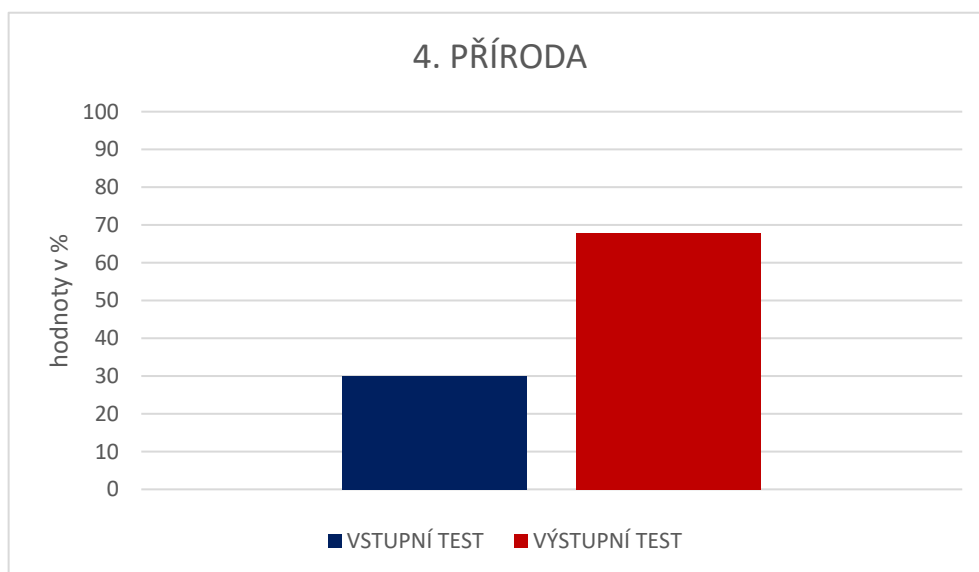
Graf 3 Procentuální podíl správných odpovědí na otázky z oblasti průmysl

ČTVRTÁ OBLAST – PŘÍRODA

Oblast s otázkami mířenými k přírodě byla pro žáky ve většině případů nejméně oblíbená. I přes procentuální nárůst okolo 37 % shledáváme mylné odpovědi. Ve vstupním testu odpověděli správně na otázku, jaká Chráněná krajinná oblast zasahuje do velké části katastru města, pouze 2 žáci. Ve výstupním testu jsme se setkali s odpověďmi jmenující národní park Českosaské Švýcarsko. Nehledě na fakt, že jsme při vycházce procházeli kolem značky označující Chráněnou krajinnou oblast Labské pískovce. Skoro stoprocentní úspěšnost měla otázka týkající se vlka obecného, zástupce živočichů, kteří se vrátili zpět do volné přírody v okolí Mikulášovic, kde žáci uplatnili poznatky z Besedy o vlčích.

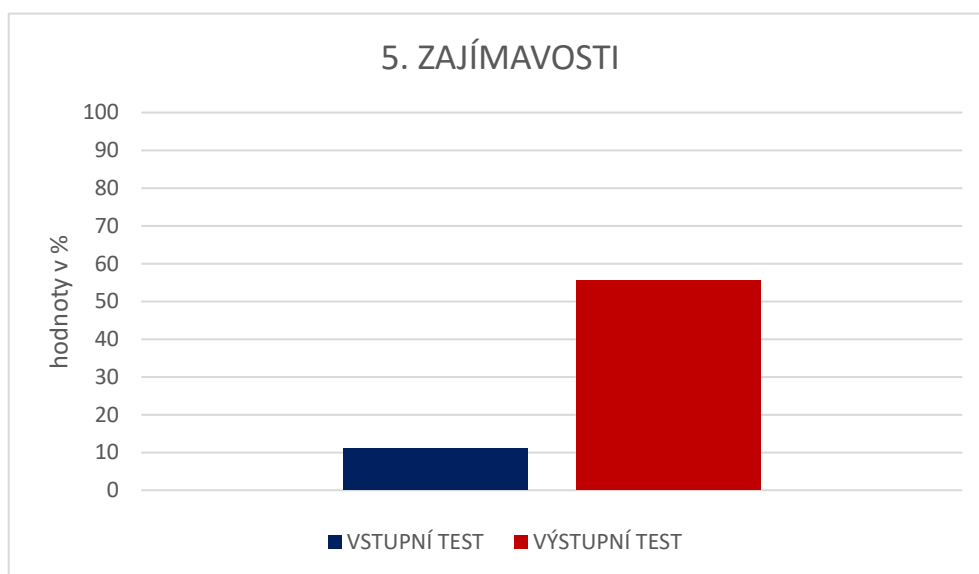
Graf 4 Procentuální podíl správných odpovědí na otázky z oblasti příroda

PÁTÁ OBLAST – ZAJÍMAVOSTI

V poslední oblasti bylo možné získat body za každou zajímavost, jež bude o našem městě napsaná a pravdivá. Domnívali jsme se, že toto pole otevře prostor pro nové poznatky. Z výsledků však usuzujeme, že ve vstupním testu žáci neporozuměli pojmu zajímavost nebo jim vše přišlo natolik běžné a nezajímavé, že pole přehlédli a neodpovídali. Ve výstupním testu odpovědělo 10 z 18 respondentů, čímž se zvýšila úspěšnost téměř o 44 %. K nejčastějším odpovědím řadíme zmínky o rybičce – nožiku tvaru ryby, Tanečnici – nejsevernější rozhledně v ČR, raritě místní hvězdárny. Mnoho žáků nás svými znalostmi ohromilo. Jako nejzajímavější vnímáme připomenutí třech místních vlakových nádraží, která jsou v letním období stále využívána. Nachází se ve všech částech města – v horních, středních i dolních.

Graf 5 Procentuální podíl správných odpovědí z oblasti zajímavosti

7.5 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU – VZTAH K MÍSTU

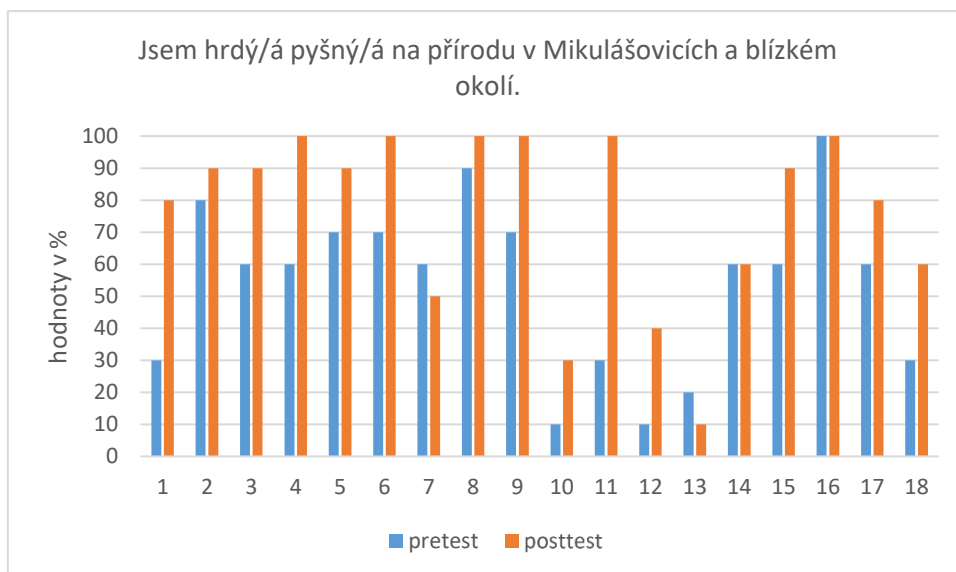
Šluknovsko, oblast bývalých Sudet, kam se postupně vrací život. Jako obyvatelé tohoto výběžku negativně chápeme působení médií na celkový názor společnosti. Ve většině informačních zpráv zaznívají pochybnosti a poukazování na problematiku místního regionu. Masové zprávy ovlivňují vnímání samotných obyvatel, kteří i přes krásy svého okolí zaznamenávají nepříznivá sdělení. Z těchto křivd pramení i názor žáků na jejich domov.

Při vyhodnocování dotazníku o vztahu k místu se zabýváme vysvětlením, proč je mezi žáky tolik negativních postojů a odkud pramení. Z úvodní diskuse vyplývá, že velké množství žáků přejímá postoje a hodnoty od svých nejbližších – rodičů. Zastávají názory, které jsou v rozporu s jejich životní situací, neodpovídají vlastnímu přesvědčení. Zmiňují potíže při hledání nové práce, nízká finanční ohodnocení, či témata spojená s nepřízpusobivými občany.

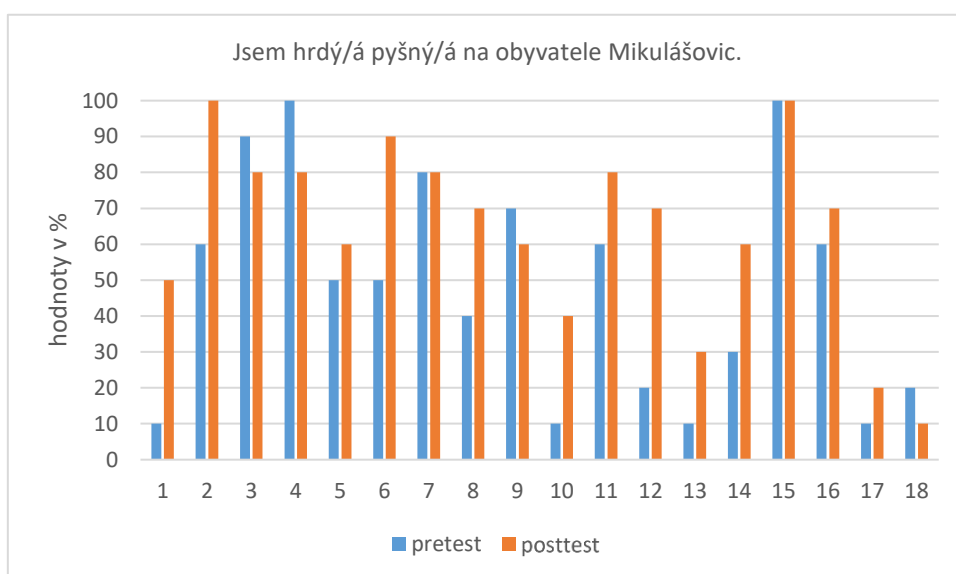
Z geografické studie „*Primary school pupil's perception of the term local country and local region*“ (2023) vyplývá zajímavý fakt popisující hrdost žáků na svůj region. Nejmenší míru hrdosti uvádí data v Ústeckém a Karlovarském kraji, oproti sousednímu Libereckému či Plzeňskému, kde patří hodnota hrdosti k největším v České republice. Výzkum se dále orientuje na vztah ke konkrétním oblastem, jako jsou lidové zvyky a tradice, památky, přírodní prostředí apod. V Ústeckém kraji zde znovu zaznamenáváme nízkou míru hrdosti ve výše zmíněných oblastech. Na základě zjištěných dat představujeme naše zjištěné výsledky v oblasti vztahu k přírodě, obyvatelům, historii a památkám.

Výsledky vztahu ke zvoleným oblastem zaznamenáváme do grafu pro lepší přehlednost výsledných hodnot. Na vodorovné ose se pod čísla z obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) ukrývají jednotliví žáci, kteří vystupují ve všech vyhodnoceních pod stejným číslem. Svislá osa znázorňuje míru hrdosti, kdy hodnota 100% odpovídá nejvyššímu stupni souhlasu tedy nejvyšší míře hrdosti. U každého z následujících grafů uvádíme průměrné hodnoty vstupního (pretest) a výstupního dotazníku (posttest) zaokrouhlené na dvě desetinná místa.

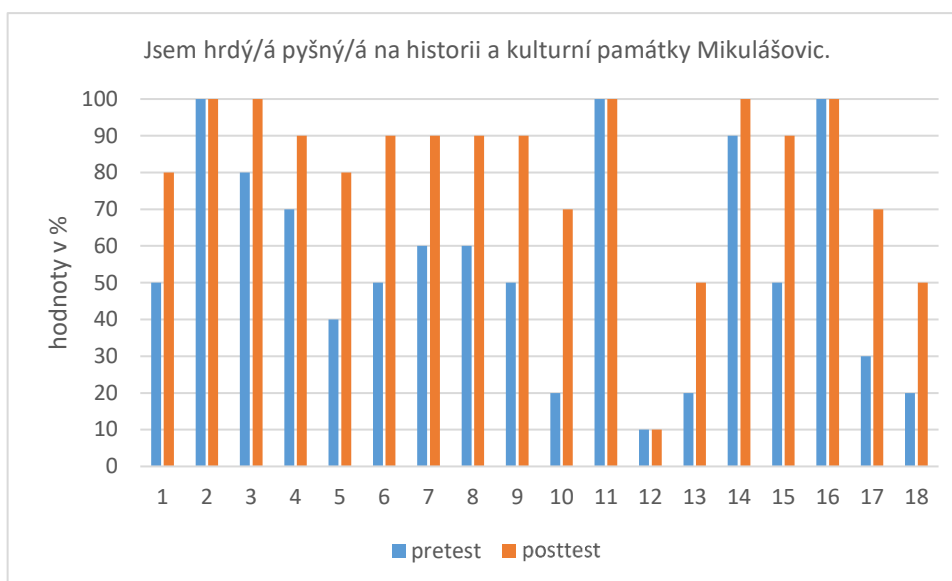
Graf 6 Vztah k přírodě

Graf 7 Vztah k obyvatelům

Graf 8 Vztah k historii a kulturním památkám

Na základě tohoto výsledku můžeme konstatovat žákovský posun v kognitivní i afektivní rovině. V kognitivní části se jedná o nabytí nových znalostí a vědomostí o městě Mikulášovice, v afektivní oblasti o zlepšení postojů a hodnot ke svému domovu. Průměrná hodnota všech tří výstupních dotazníků vykazuje alespoň částečné zlepšení vnímání v dané oblasti.

K tomu, abychom zjistili, zda je posun žáků v afektivní oblasti statisticky významný (signifikantní) jsme použili Wilcoxonův test. Výsledky ukazují, že došlo ke statisticky významnému zvětšení vztahu k zájmovému území, a to ve všech sledovaných oblastech: hrdost na přírodu, hrdost na obyvatele, hrdost na historii a kulturní památky. Výsledky jsou uvedeny v Tabulce 7.

Tab. 7 Vztah žáků k místnímu regionu (Wilcoxonův test).

	pretest		posttest		testovací kritérium (Z)
	průměr	směrodatná odchylka	průměr	směrodatná odchylka	
Jsem hrdý/á pyšný/á na přírodu v Mikulášovicích a blízkém okolí.	5,33	2,56	3,39	2,71	-3,26**
Jsem hrdý/á pyšný/á na obyvatele Mikulášovic.	6,17	3,06	4,61	2,50	-2,55*
Jsem hrdý/á pyšný/á na historii a kulturní památky Mikulášovic.	5,44	2,87	2,94	2,30	-3,30**
*p<0,011; **p<0,001					

DISKUSE

Po analýze všech získaných dat jsme vyhodnotili žákovský posun v obou rovinách výzkumného šetření. Jedná se o rovinu vědomostní, čili kognitivní a hodnotovou, afektivní. V úvodu výzkumné části jsme se ptali na dvě výzkumné otázky, na které se nám povedlo najít odpovědi. Dle evaluace žáků náš projekt naplnil veškerá očekávání a některá dokonce předčil. Sami jsme velice spokojeni s výsledkem projektového vyučování a jsme rádi za žákovské posuny, vycházející z výsledků didaktických testů a dotazníků o vztahu k místu.

Předpokládali jsme, že jakákoliv zvolená forma vyučování o místní krajině žáky znalostně posune. Jsme si vědomi, že nelze objektivně vyhodnotit jejich posun v projektu, pokud neprovedeme srovnání s jinou skupinou pracující jinou vyučovací formou. Náš projekt se zaměřoval na vědomostní složku, přičemž žák získával a učil se práci na digitálních zařízeních, která pro dnešní dobu představují aktuální trend. Digitální technologie se zařazují do práce stále mladším dětem, i přesto že původní myšlenka vývojářů digitálních technologií tuto vizi nepodporovala. Dle pozorování dnešní generace dětí je potřeba představovat možná rizika již od útlého věku, kdy se setkáváme s digitálním zařízením u dítěte, jenž ještě neumí mluvit ani číst. Práce na této chytré hračce dítěti přináší zábavu, avšak rodič by měl být na pozoru a vždy krok před svým potomkem. Proto jsme během projektu záměrně připravili několik nástrah, aby žáci pochopili závažnost problému. V mnoha případech stačí pouhé kliknutí a neštěstí je na světě.

U hodnotových výsledků jsme doslova zaskočeni výsledným posunem ve všech třech oblastech dotazníku. Žáci nemají ve třídě dobré vztahy, stejně tak jejich postoj k místu, kde žijí, není dobrý. Vnímají křivdy a kritiku místního regionu z úst svého nejbližšího okolí, často publikují stejné fráze, jež kolují mezi občany města. Z geografické studie „*Primary school pupil's perception of the term local country and local region*“ vyplývá výsledek Ústeckého kraje jako jednoho z nejméně hrdých krajů na svůj region, ale i tak nám po třítydenním projektu vychází pozitivnější výsledky vnímání místní krajiny. Je možné, že naše výsledky ovlivňuje atraktivní práce na tablech, pocit hrdosti na vytvoření vlastního videa, které bylo veřejně představeno či pomohlo žákům k nadhledu na problematiku regionu. Návštěva různých míst přispěla k uvědomění, že domov je to, co si vytvoříme. Občas je toto uvědomění opomíjeno pod nápořem názoru společnosti a ne vše, co je řečeno, je pravda.

Je však nutné uvést, že se námi vyhodnocené výsledky nemusí shodovat s výsledky opakování projektu. Každá třída a tedy kolektiv žáků reaguje jinak, proto se jejich hodnoty mohou lišit. Naše třída byla zvolena na základě pozitivního vztahu k digitálním technologiím a z důvodu převažujícího počtu chlapců, kteří propadli zálibě chytrých zařízení, byla vhodnou pro náš připravovaný projekt. Všechny skupiny byly schopné odevzdat hotové video zaměřující se na město Mikulášovice.

Projekt přinesl i mnoho nápadů a inspirace dlouholetým učitelkám na prvním stupni ZŠ Mikulášovice. Ve své práci sice tablety hojně využívají, avšak slouží spíše k opakování učiva či práci do center aktivit. Jsme potěšeni, že jsme mohli kolegyně inspirovat a i ony samy začaly využívat tablety k různorodější práci na digitálních zařízeních. Jejich nadšení pocítili i žáci 5. ročníku, jelikož součástí vlastní inspirace byla i žákovská motivace k lepším výkonům a pocitu uznání.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo vytvoření nového konceptu projektu s využitím digitálních pomůcek ve výuce – tabletů. Projekt, mimo propojení vzdělávacích oblastí Člověk a jeho svět a Informatika, umožňoval žákovi stát se tvůrcem vlastního učení, rozšiřoval jeho zájmy a podpořil ho k pozitivnějšímu vztahu k místu bydliště – jeho domovu. Motivace k vytvoření poznávacího videa zcela přirozeně posunula do postranní proces učení, který ve velké míře spočíval ve vyhledávání a zpracování značného množství informací o místní krajině. Výsledky didaktických testů a dotazníků o vztahu k místu nasvědčují posunu v kognitivní i afektivní rovině, což vnímáme jako jednu z jeho největších předností. Můžeme tak konstatovat, že digitální technologie mají, při vhodném použití, výukový potenciál a mohou značně prohloubit žákovskou motivaci. Na závěr bychom chtěli uvést fakt pramenící z našeho pozorování. Pokud je žákovi umožněno nahlédnout mimo školní prostředí do běžného života kolem něj, je možné posílit jeho vztah k danému místu přirozenější cestou.

SEZNAM LITERATURY

1. ASÚN, R., ZÚÑIGA, C., MORALES, J. F., 2018. Design and validation of the revised Regional Identity Scale (RIS-2). *Revista de Psicología Social* 33 (2): 357–389.
2. BŘEZINOVÁ, T., 2003. *100 + 1 zajímavostí z nejsevernějších Čech: vlastivědný průvodce*. Milovice: Agrofin Praha. ISBN 80-239-0866-9.
3. BŘEZINOVÁ, T., KELLEROVÁ, I., 2005. *Šluknovsko*. Praha: Olympia. Průvodce po České republice (Olympia). ISBN 8070338989.
4. COUFALOVÁ, J., 2006. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele*. Praha: Fortuna. ISBN 8071689580.
5. ČERNÝ, M., HOSTAŠOVÁ Z., HOŠEK S., et al., [2015]. *Tablet ve školní praxi*. Brno: Flow. ISBN 978-80-88123-02-6.
6. ČINČERA, J., JANČAŘÍKOVÁ, K., MATĚJČEK, T., ŠIMONOVÁ, P., BARTOŠ, J., et al. *Environmentální výchova z pohledu učitelů*. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-210-8439-1.
7. DANIŠ, P., 2016. *Děti venku v přírodě: ohrožený druh?: proč naše děti potřebují přírodu pro své zdraví a učení*. [Praha]: Ministerstvo životního prostředí. ISBN 978-80-7212-610-1.
8. DAVID, P., LUDVÍK P., SOUKUP, V., [2017]. *Českosaské Švýcarsko*. Praha: Soukup & David. Česko všemi smysly. ISBN 978-80-86899-74-9.
9. DOČEKAL, D., MÜLLER, J., HARRIS, A., HEGER, L., 2019. *Dítě v síti: manuál pro rodiče a učitele, kteří chtějí rozumět digitálnímu světu mladé generace*. Praha: Mladá fronta. Flowee. ISBN 978-80-204-5145-3.
10. HAVRLANT, M., 1982. *Geografický terminologický slovník*. Ostrava: Pedagogická fakulta.
11. CHRÁSKA, M., 1999. *Didaktické testy: příručka pro učitele a studenty učitelství*. Brno: Paido. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-68-0.
12. KARLÍČEK, P., NĚMEC, J., 2016. *Mikulášovice - Nixdorf: dlouhá historie nejdelsího města českého severu*. Mikulášovice: Město Mikulášovice. ISBN 978-80-270-0806-3.
13. KOLEJKA, J., 2014. *Nauka o krajině: pro studující geografie magisterských učitelských oborů*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-6659-5.

14. KOMENSKÝ, J. A., 1948. *Didaktika velká*. 3. vyd. Brno: Komenium. Pedagogické klasobraní.
15. KRATOCHVÍLOVÁ, J., 2016. *Teorie a praxe projektové výuky*. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-8163-5.
16. KŘIVÁNEK, R., 2011. *Českosaské Švýcarsko: turistický portrét*. Krásná Lípa: České Švýcarsko. ISBN 978-80-87248-13-3.
17. MANĚNOVÁ, M., 2012. *Vliv ICT na práci učitele 1. stupně základní školy*. Praha: Extrasystem Praha. ISBN 978-80-87570-09-8.
18. MELICHAR, J., ed., 2008. *Vlastivěda Šluknovského výběžku pro školy a veřejnost*. Šluknov: Sdružení pro rozvoj Šluknovska. ISBN 978-80-254-1704-1.
19. NEUMAJER, O., ROHLÍKOVÁ, L., ZOUNEK, J., 2015. *Učíme se s tabletem: využití mobilních technologií ve vzdělávání*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-768-3.
20. PASTOROVÁ M., Ed. et al., 2011. *Doporučené očekávané výstupy, Metodická podpora pro výuku průřezových témat v základních školách*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze. ISBN 978-80-87000-76-2.
21. PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J., 2013. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0403-9.
22. PŘÍHODA, V., NYKL, J., HANUS, L. *Reformní praxe školská. Výchovná a učebná organizace školy II. stupně*. Praha: Československá grafická unie, 1936.
23. SPITZER, M., 2014. *Digitální demence: jak připravujeme sami sebe a naše děti o rozum*. Brno: Host. ISBN 978-80-7294-872-7.
24. STARÝ, K., RUSEK, M., 2019. *Rozvoj mezipředmětových vztahů ve škole*. Praha: Karlova univerzita, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7603-100-5.
25. ŠUPKA, J., HOFMANN, E., 1990. *Vybrané kapitoly z didaktiky regionální geografie*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-0182-8.
26. TOMČÍKOVÁ, I., RUBÁŠ, D., 2023. *Primary school pupil's perception of the term local country and local region*. Banská Bystrica: Fakulta prírodných vied UMB. ISBN 978-80-557-2049-4.
27. TOMKOVÁ, A., KAŠOVÁ, J., DVOŘÁKOVÁ, M., 2009. *Učíme v projektech*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-527-1.
28. VACEK, P., BENEŠOVÁ, D., BLAHYNKOVÁ, N., BŘÍZOVÁ, H., SITOVÁ, L., 2018. *Youtuberství a žáci základní školy*. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7435-719-0.

INTERNETOVÉ ZDROJE

1. CIDLINOVÁ, A., DVOŘÁK, J. Moderní způsoby výuky. In: NPI: Metodický portál RVP.CZ [online]. [vid. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=71288&view=11007>
2. CLARK, W., LUCKIN, R., 2013. *iPads in the Classroom*. In: London Knowledge Lab [online]. [vid. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://digitalteachingandlearning.files.wordpress.com/2013/03/ipads-in-the-classroom-report-lkl.pdf>
3. CZ.NIC, 2013. *Jak na internet*. In: CZ.NIC: správce domény CZ [online]. [vid. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.jaknainternet.cz/page/1191/autorska-prava/>
4. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2023. Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2023 [online]. [vid. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112023>
5. ČINČERA, J., 2017. *Environmentální výchova jako průřezové téma* [online]. Brno: Masarykova univerzita. [vid. 2024-02-21]. Dostupné z: https://www.npi.cz/images/podkladov%C3%A1_studie/environmentalni_vychova.pdf
6. DIGITÁLNÍ REGISTR ÚSOP. *Památné stromy*. In: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR [online]. [vid. 2024-03-17]. Dostupné z: https://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/pstromy/index.php?ID_SO_FILTER=&NAZEVE=&TYP_OBJEKTU=&VYHLASENO=&ZRUSENO=&ZANIKLE=&ZRUSENE=Ne+&OCHR_PASMO_TYP=&OCHR_PASMO_POPIS=&KRAJ=CZ042&OKRES=CZ0421&ORP_ICOB=562777&POVOB_ICOB=&OBEC=Mikul%C3%A1%C5%A1ovice&KU=&PARCELA=&NP_CHKO=&ODPS_OBLASTI=&POCET_JEDINCI_ODPS_PRESNE=&POCET_JEDINCI_ODPS_OD=&POCET_JEDINCI_ODPS_DO=&ORDER_BY_CUST=&ORDER_CHECK=&_+=+Vyhledat+&ORDER_BYxstrom=&EDIT_ID=
7. EDU.CZ, 2024. *Digitální technologie jako učební pomůcka*. In: Jednotný metodický portál MŠMT [online]. [vid. 2024-02-17]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/methodology/digitalni-technologie-jako-ucebni-pomucka/#8->

8. EUROPEAN EDUCATION AREA. *Vzdělávací zdroje pro učitele a další pedagogy*. In: European Education Area: Quality education and training for all [online]. [vid. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://education.ec.europa.eu/cs/resources-and-tools/online-learning-resources/online-platforms>
9. EVROPSKÁ KOMISE, SPOLEČNÉ VÝZKUMNÉ STŘEDISKO, 2022. *GreenComp, Evropský rámec kompetencí v oblasti udržitelnosti* [online]. 12. 1. 2022 [vid. 2024-03-9]. ISSN 1831-9424. Dostupné z: <https://data.europa.eu/doi/10.2760/7024>
10. GONČARENKO, A., 2023. *Vzdělání na Ukrajině*. In: Inkluzivní škola.cz [online]. 5. 12. 2023 [vid. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://inkluzivniskola.cz/vzdelavani-na-ukrajine>
11. HAVLÍNOVÁ, H., ŠTIKAROVSKÁ, M., 2020. *Jaké místo mají digitální technologie v promárním vzdělávání?* In: NPI: Metodický portál RVP.CZ [online]. 19. 3. 2020 [vid. 2024-02-15]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/22437/JAKE-MISTO-MAJI-DIGITALNI-TECHNOLOGIE-V-PRIMARNIM-VZDELAVANI.html>
12. HEJČÍKOVÁ, H., 2005. *Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět*. In: NPI: Metodický portál RVP.CZ [online]. 11. 8. 2005 [vid. 2024-02-04]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/225/vzdelavaci-oblast-clovek-a-jeho-svet.html>
13. HUBLOVÁ, P., 2011. *TPCK, model integrace technologií do výuky*. In: NPI: Metodický portál RVP.CZ [online]. 16. 12. 2011 [vid. 2024-02-16]. Dostupné z: https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%C3%BD_lexikon/T/TPCK%2C_model_integrace_technologi%C3%AD_do_v%C3%BDuky
14. JONÁK, Z., 2004. *Pojetí vzdělávací oblasti ICT v RVP ZV*. In: NPI: Metodický portál RVP.CZ [online]. 3. 8. 2004 [vid. 2024-02-16]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/40/POJETI-VZDELAVACI-OBLASTI-ICT-V-RVP-ZV.html>
15. KAŠOVÁ J., 2013. *Tematicky, nebo projektově* [online]. 15. 10. 2013 [vid. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/17857/TEMATICKY-NEBO-PROJEKTOVE.html>
16. KONTRÍKOVÁ, V., ČERNÍKOVÁ, M., ŠMAHEL, D., 2015. *Byl jednou jeden tablet: děti (0-8) a digitální technologie* [online]. Únor 2015 [vid. 2024-02-02].

- Dostupné z: https://webcentrum.muni.cz/media/3081365/0-8_national_report_final_cz.pdf
17. KŘÍČEK, R. *S vlky se do krajiny Děčínska vrací pestrost života*. In: ŠELMY: ochrana velkých šelem [online]. [vid. 2024-03-24]. Dostupné z: <https://www.selmy.cz/clanky/s-vlky-se-do-krajiny-decinska-vraci-pestrost-zivota/>
  18. LANG, V., 2021. *10 aplikací, které usnadní život žáků, studentů i učitelů*. In: S.I.News [online]. 2. 9. 2021 [vid. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://sj.news/10-aplikaci-ktere-usnadni-zivot-studentu-i-ucitelu/>
  19. MIKOV, 2017. *Jméno autora nožíku rybička stále zůstává tajemstvím*. In: Mikov.cz [online]. 23. 3. 2017 [vid. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.mikov.cz/rsc214011-jmeno-autora-noziku-rybicka-stale-zustava-tajemstvim>
  20. MIKOV. *Představení společnosti*. In: Mikov.cz [online]. [vid. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.mikov.cz/o-nas/>
  21. *Mikulášovice: Mikulášovice oficiální webové stránky města* [online]. [vid. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://www.mikulasovice.cz/>
  22. MŠMT, 2023. *Digitalizace ve školách s podporou z NPO je v plném proudu*. In: MŠMT: Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy [online]. 14. 6. 2023 [vid. 2024-02-02]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/digitalizace-na-skolach-s-podporou-z-narodniho-planu-obnovy>
  23. MŠMT, 2021. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. [vid. 2024-02-01]. Dostupné z: <https://revize.edu.cz/files/rvp-zv-2021-s-vyznaceny-mi-zmenami.pdf>
  24. NAGYOVÁ, I., 2015. *Využití tabletů v práci učitele (pro ZŠ)* [online]. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta. [vid. 2024-02-27] Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=73290&view=11595>
  25. NPI. *Jak na digitální kompetence u vás ve škole*. In: NPI: revize rámcových vzdělávacích programů [online]. [vid. 2024-02-04]. Dostupné z: <https://revize.edu.cz/digitalni-kompetence#uzlove-body>
  26. ODBOR STATISTIK ROZVOJE SPOLEČNOSTI, 2022. *Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi osobami*. In: Český statistický úřad [online]. Listopad 2022 [vid. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/164606768/06200422.pdf>

27. PROCHÁZKA, J., 2014. *Proč nepoužívat digitální média ve výuce*. In: EDUin: Informujeme o vzdělání [online]. 30. 5. 2014 [vid. 2024-02-17]. Dostupné z: <https://www.eduin.cz/clanky/proc-nepouzivat-digitalni-media-ve-vyuce/>
28. Velký Šenov: Velký Šenov a jeho historie [online]. [vid. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://velkysenov.estranky.cz/clanky/okolni-obce/historie-mikulasovic/>
29. WALMARK, 2023. *Syndrom počítačového vidění. Tipy pro zdravý zrak*. In: Walmark: Nechte své zdraví zařádit [online]. 18. 9. 2023 [vid. 2024-02-23]. Dostupné z: <https://www.walmark.cz/magazin/7-rad-pro-zdrave-oci-kdyz-pracujete-na-pocitaci>
30. WIESNEROVÁ, E., 2016. *Využívají se moderní technologie ve výuce naplno*. In: Magazín M: Zprávy z MUNI [online]. 11. 12. 2016 [vid. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://www.em.muni.cz/tema/8538-vyuzivaji-se-moderni-technologie-ve-vyuce-naplno>
31. Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. In: Zákon České národní rady [online]. 1992 [vid. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-114>
32. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: Sbírka zákonů České republiky [online]. 2004, částka 160 [vid. 2024-02-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>
33. ZORMANOVÁ, L., 2022. *Využití tabletu ve výuce*. In: NPI: Metodický portál RVP.CZ [online]. 19. 1. 2022 [vid. 2024-02-18]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/22972/VYUZITI-TABLETU-VE-VYUCE.html>

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1 ÚVODNÍ LIST ZÁZNAMOVÉHO ARCHU	111
PŘÍLOHA 2 ZÁZNAMOVÝ ARCH – NÁVRH VIDEA.....	112
PŘÍLOHA 3 UKÁZKY MYŠLENKOVÝCH MAP NA TÉMA MĚSTO MIKULÁŠOVICE	113
PŘÍLOHA 4 UKÁZKY ŽÁKOVSKÝCH ZÁPISKŮ O MĚSTĚ MIKULÁŠOVICE	114
PŘÍLOHA 5 PRVNÍ NATÁČECÍ DEN.....	116
PŘÍLOHA 6 PRÁCE NA STŘIHU VIDEA.....	117
PŘÍLOHA 7 PUZZLE MIKULÁŠOVICE – NÁVRHY, PAPIROVÁ KOLÁŽ, VÝSLEDNÉ PRÁCE..	118
PŘÍLOHA 8 PLAKÁT PROMÍTÁNÍ VÝSLEDNÝCH PRACÍ ŽÁKŮ 5. ROČNÍKU	124
PŘÍLOHA 9 PROMÍTÁNÍ ZÁVĚREČNÝCH PRACÍ 6. ČERVNA 2023.....	125
PŘÍLOHA 10 VSTUPNÍ A VÝSTUPNÍ TEST O MĚSTĚ MIKULÁŠOVICE	128
PŘÍLOHA 11 UKÁZKA VSTUPNÍHO TESTU ŽÁKA A	130
PŘÍLOHA 12 UKÁZKA VÝSTUPNÍHO TESTU ŽÁKA A.....	132
PŘÍLOHA 13 DOTAZNÍK VZTAH K MÍSTU	134
PŘÍLOHA 14 ODKAZY PROJEKTU	135
PŘÍLOHA 15 ŽÁKOVSKÉ PRÁCE - VÝSLEDNÁ VIDEA	136

Fotografie publikované v přílohách diplomové práce jsou použity na základě souhlasu ZŠ a MŠ Mikulášovice.

číslo skupiny _____

PROJEKT NAŠE MĚSTO

PROJEKT NAŠE MĚSTO MIKULÁŠOVICE

NÁVRH VIDEOA

číslo skupiny _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

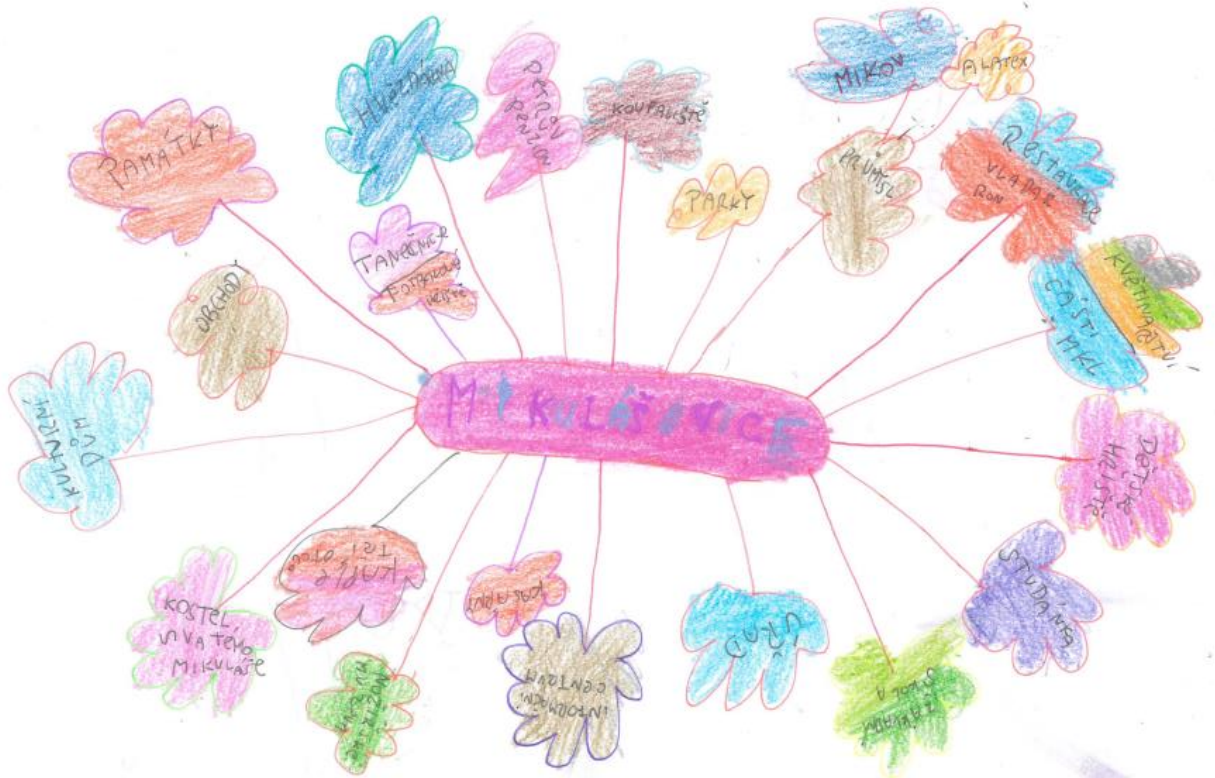
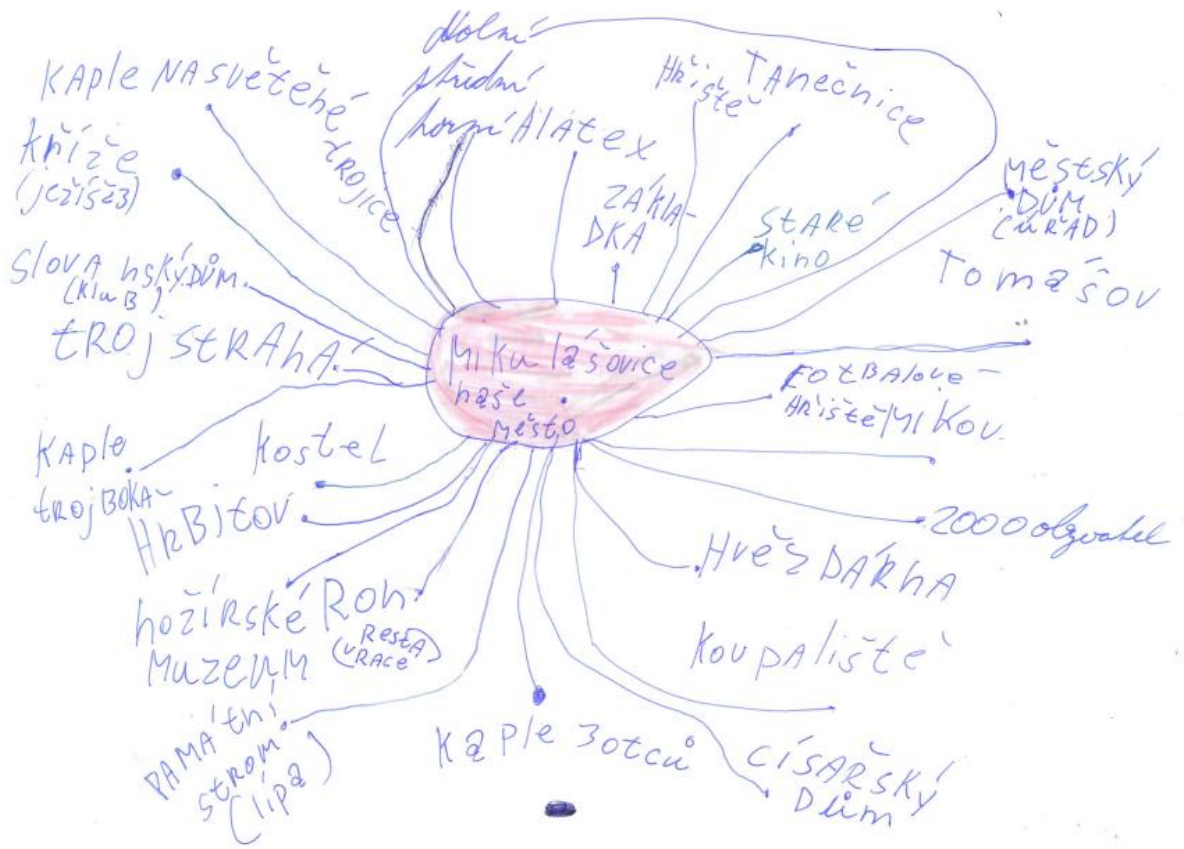
_____

_____

_____

Příloha 3 Ukázky myšlenkových map na téma město Mikulášovice

MIKULÁŠOVICKÉ ZÁHADY
RESTAURACE TOMÁŠOV
Mikov
Informační centrum

KOSTEL SV. MIKULÁŠE

Mikulásovice měly kostel již od roku 1346, než před ním
město existoval, měla kaple pro nevdlošské rektory, která byla zasvěcena sv.
Mikuláši. Odhad pochází max. z Mikulášské, na sv. Mikuláše.
Kostel patří k arcidiecézi štokholmské a švédské a obec musela
mecenáti platit církevní daně ve výši jedné marky měšťanskému biskupství,
které bylo zrušeno jako roku 1607. O obcích, které toho času
museli platit somla biskupské daně, existuje spis ve švédském
archivu v Drážďanech.

2.

HISTORIE MIKULÁŠOVIC

Před kostelem stojí socha sv. Jana Nepomuckého
a socha Panny Marie z druhé třetiny 17. století.

Mezi památkové objekty patří měšťanský dům č. 2, ve
kterém 20. září 1779 přenocoval císař Josef II. V roce
1779 byla v somla domě odhalena na počesť 100. výročí
od návštěvy císaře Josefa II. v Mikulásovicích pamětní
druška. Nyní je pamětní druška uložena na bezpečném
místě.

Janečnice

Je to nejvyšší a největší markleba ve ČR. Lesní v nadmořské
výšce 598 m. a má 138 stromů.

Lajmavosti a Kaple sůi Otci (BÄTEROVA)
pochází z roku 1710, ve vesnici bývaly
před rokem 1823 byla na Lalmorei mála stávanj-
cí kaple, kaple dřevěná. Vě smíiném roce byla
z prostředků občanů Lalmorea postavena nová
kamenná kaple s oltářem a věšičkou. Lucea má
repsán venš a letopočet 1767. Z počátku 19. století
najdemé klasicistní kapli n čp. 200, osmibokou se
sloupovým portikem, ukončeno šestiúhelníkovým
šitkem. Vnitřek kaple je plochostropý.

TANEČNICE

Dobud se budete číst vyprávění
na nejzajímavější rozhlednou celých Čech, na
Mikulášovic vás provede modré kračině turistická
knička na vrch Tanečnice. Zdaleka viditelný
kulový kopec se valí na samých hranic se sou-
asi 3 kilometry západně od Mikulášovic.

Vrch byl pojmenován podle předávané
pověsti, která pravila, že na tento vrch
hoděvala sánci a také srovněť myslivci,
překrásná mladá dívka - tanečnice sama
pověst však není nikde písemně zapsána.
Na vrcholu tanečnice je pramen pitné
vody a proto zde byla vykopána 25 m
hluboká studna. Podle sánců.

ZAJÍMAVOSTI

NAOMORŠKÁ VÝŠKA: 598 m VÝŠKA: 28 m
1887 ZPĚSTALA DŘEVĚNÁ VĚŽ
V ROKU 1903 ZMĚŇILA VYCHÉICE
NOVÁ ROZHLEDNA 1905
NA VRCHU ČV BIL

POSTAVIL Ji: JOSEF SCHOEZE

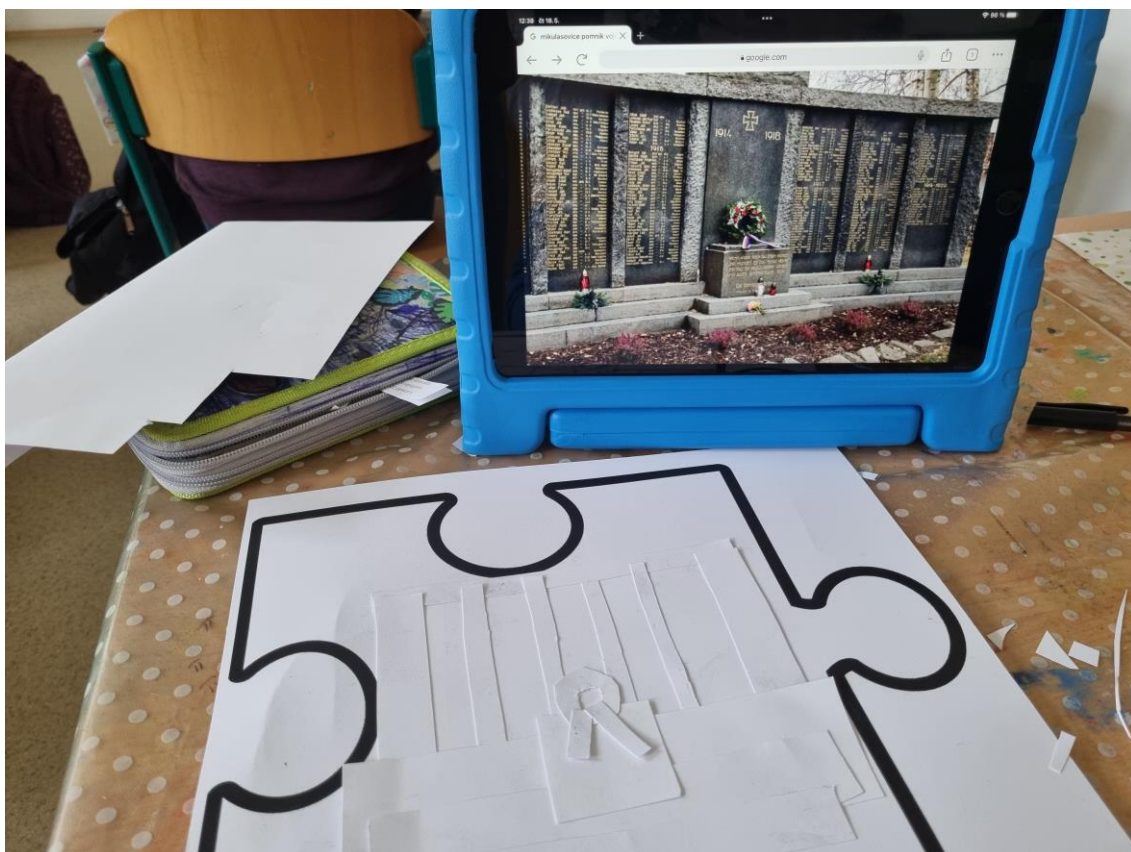
Příloha 5 První natáčecí den

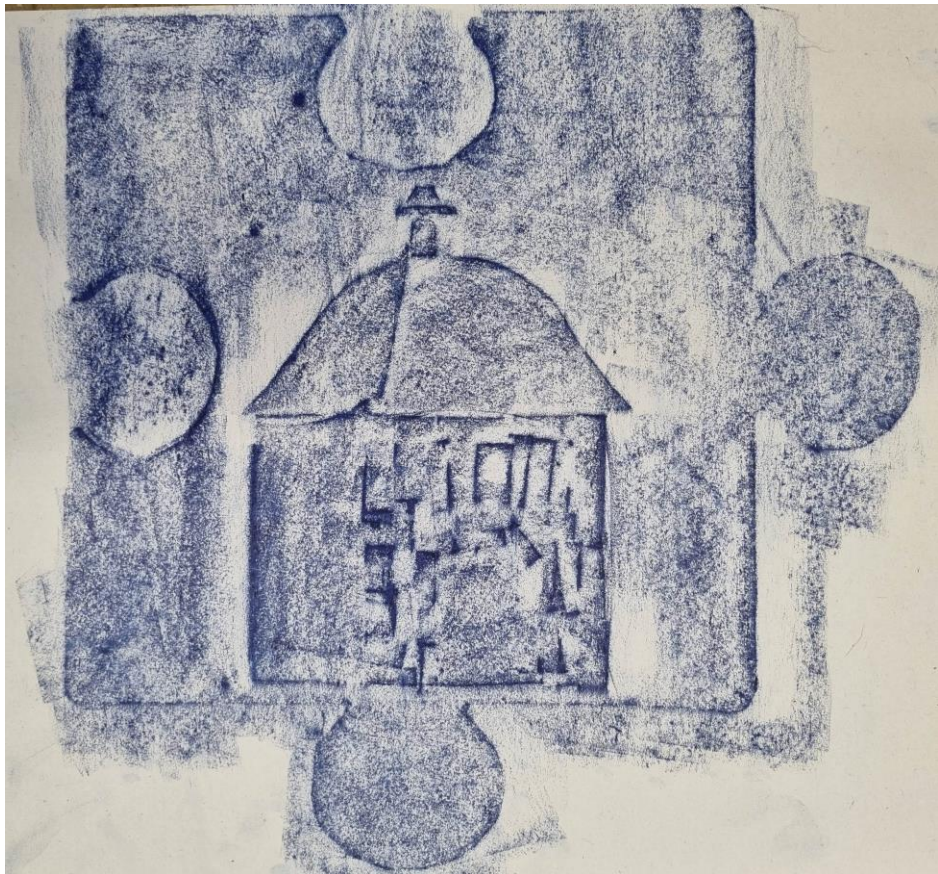
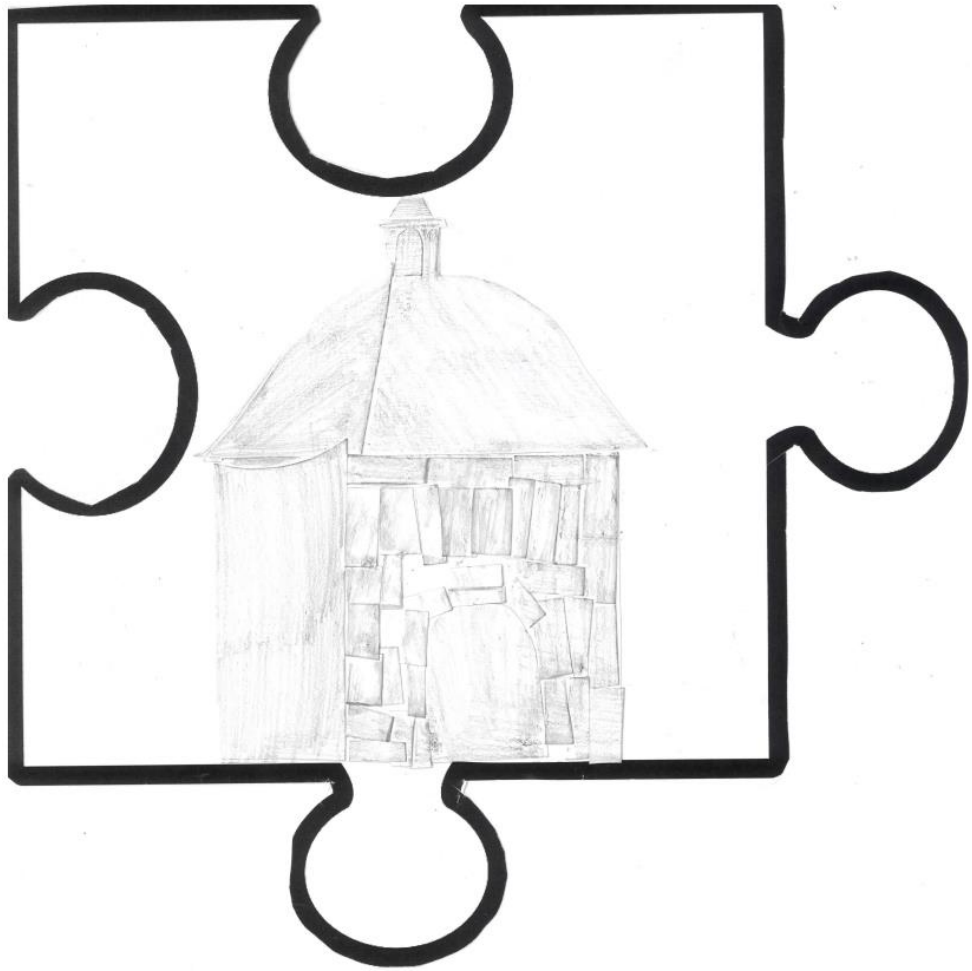
Příloha 6 Práce na střihu videa

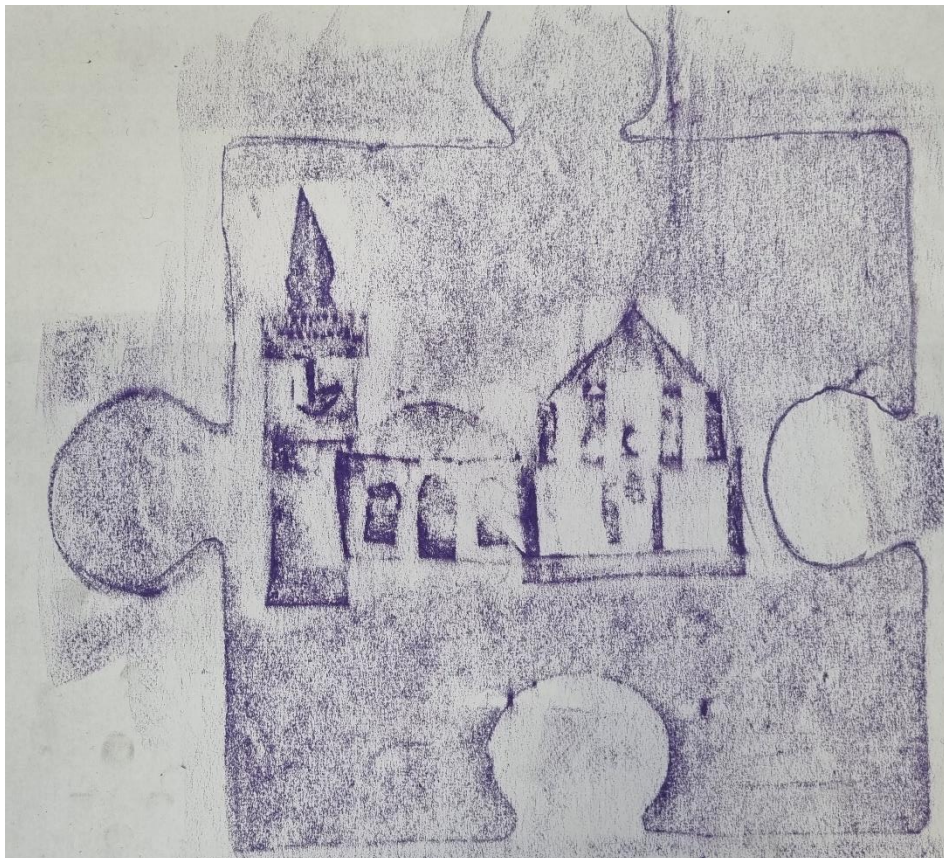
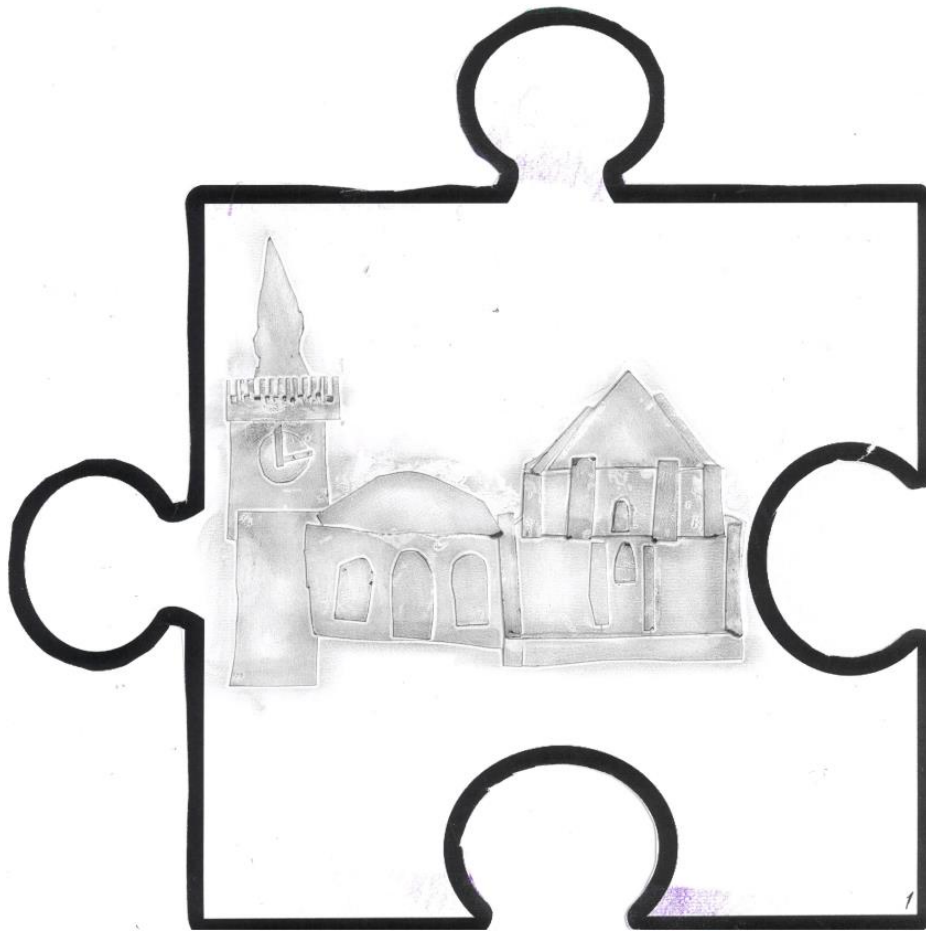
Příloha 7 Puzzle Mikulášovice – návrhy, papírová koláž, výsledné práce

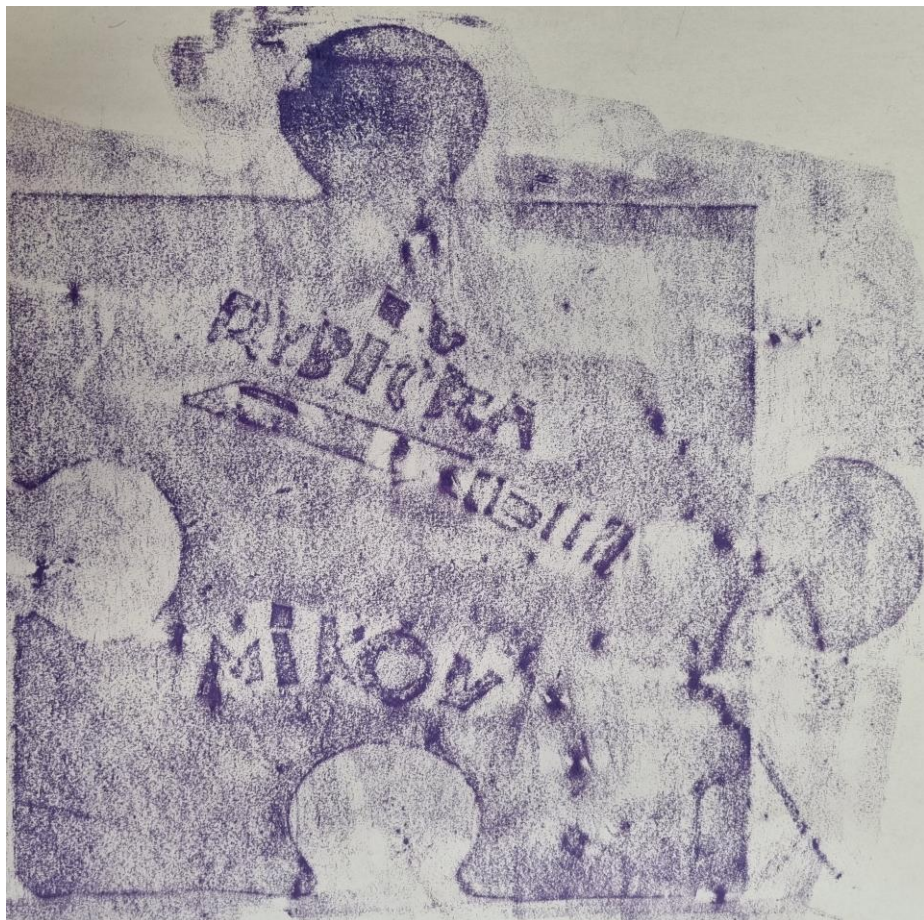
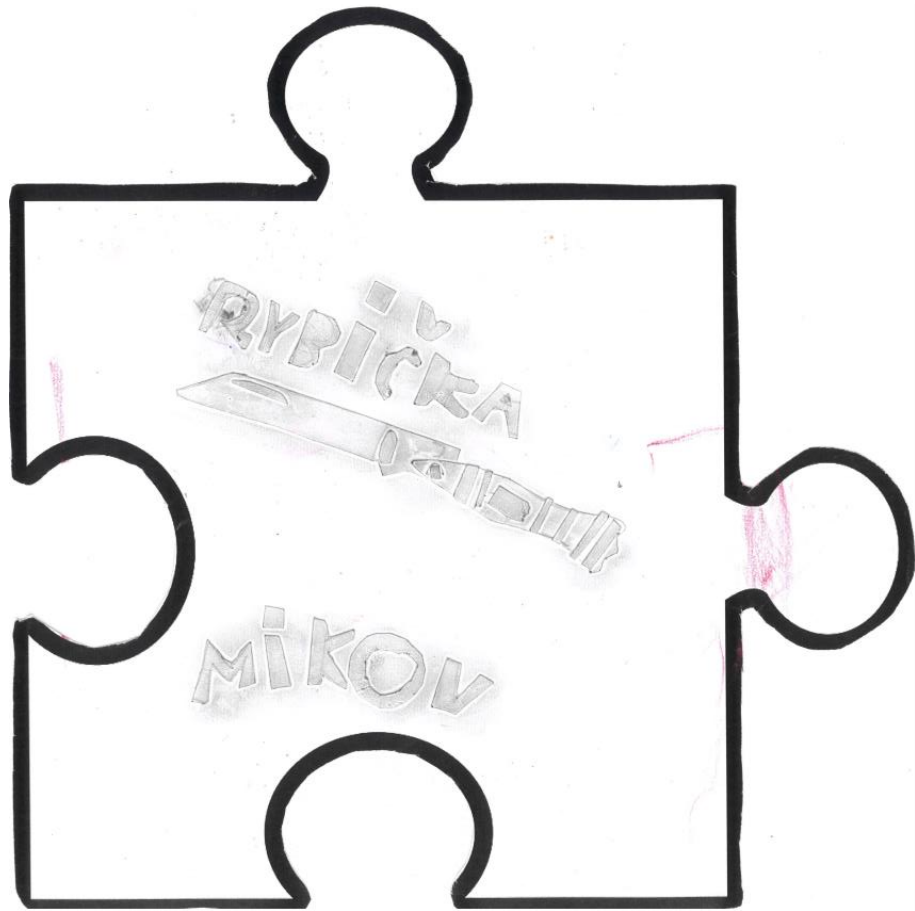

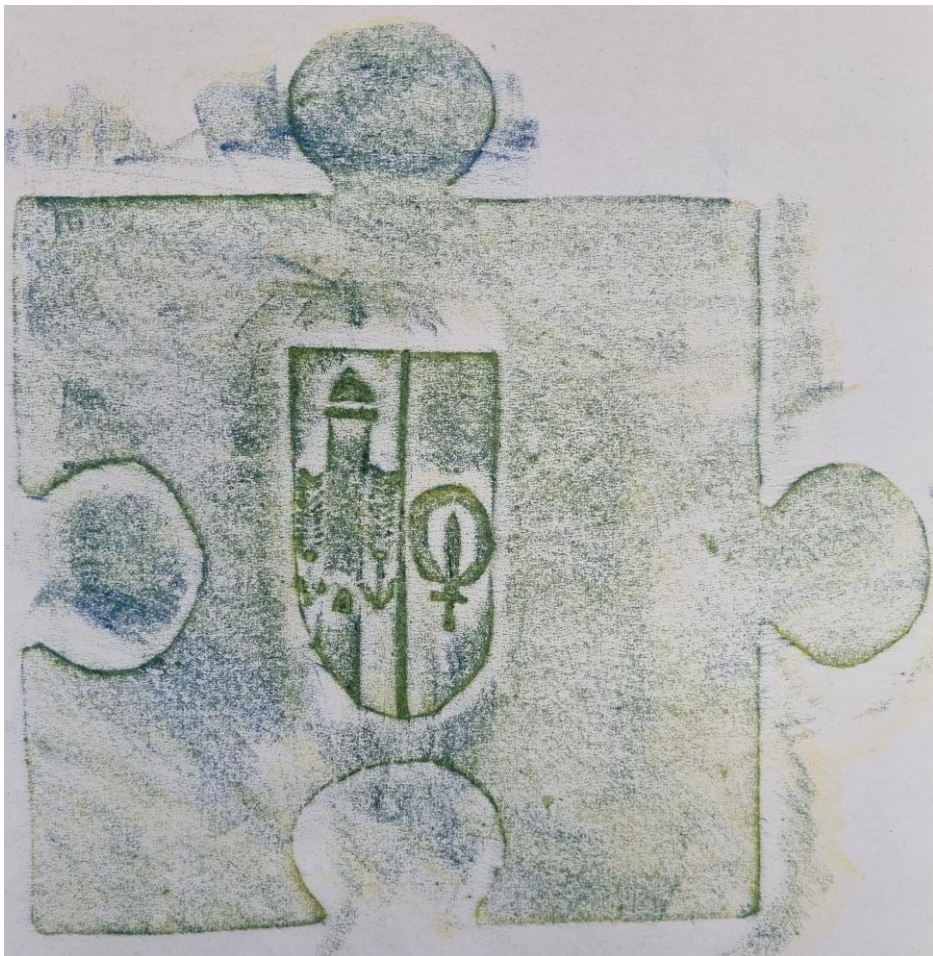
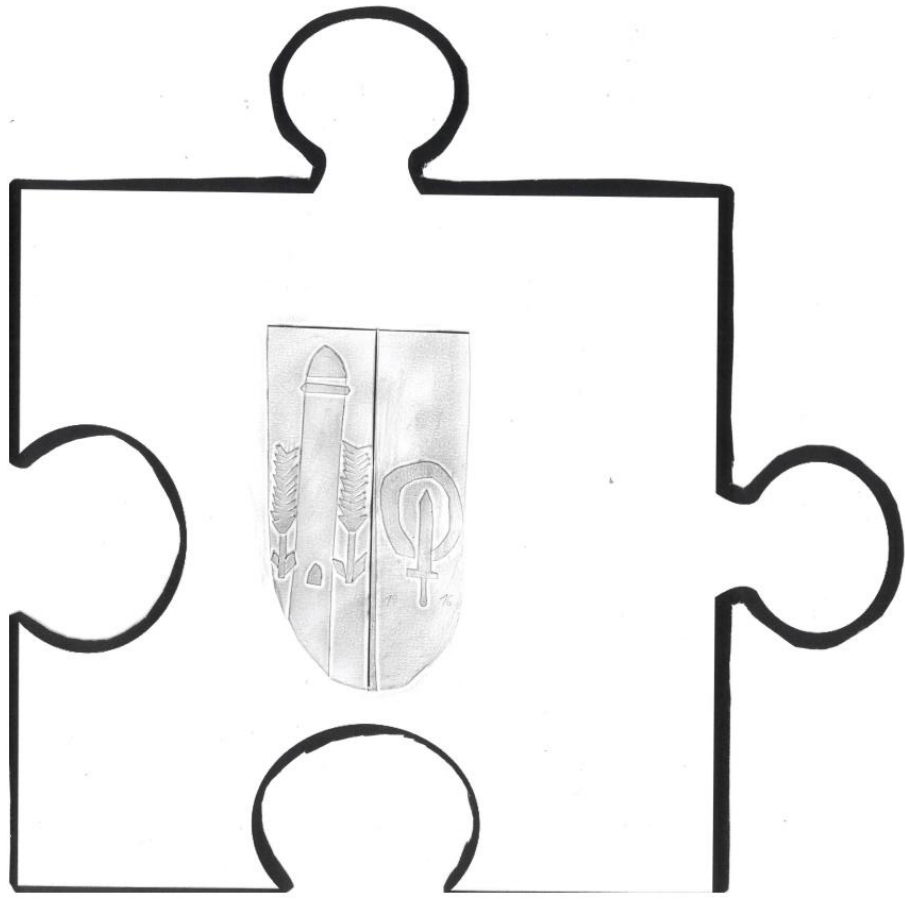

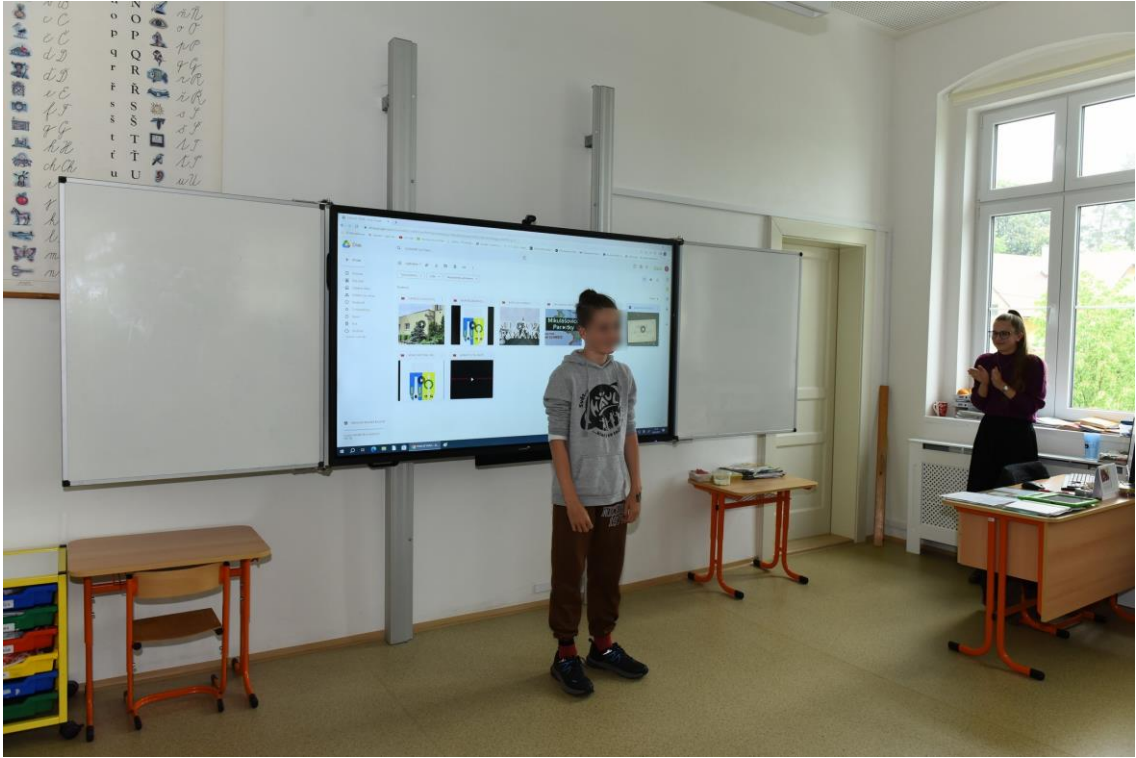

Příloha 9 Promítání závěrečných prací 6. června 2023

NAŠE MĚSTO

1. OBECNÉ INFORMACE

- KDE LEŽÍ MĚSTO MIKULÁŠOVICE?

_____

- JMENUJ VEŘEJNÉ BUDOVY, KTERÉ ZDE VE MĚSTĚ MÁME.

_____

_____

- KOLIK ZDE ŽIJE STÁLÝCH OBYVATEL? _____

- CO JE VYOBRAZENO NA ZNAKU MĚSTA? NAPIŠ NEBO NAMALUJ.

_____

_____

_____

- S JAKÝMI OBCEMI MIKULÁŠOVICE SOUSEDÍ?

_____

- KTERÉ ČÁSTI MĚSTA PATŘÍ K MIKULÁŠOVICÍM?

_____

- JMENUJTE TRADIČNÍ KULTURNÍ AKCE, KTERÉ SE V NAŠEM MĚSTĚ POŘÁDAJÍ.

_____

_____

2. KULTURA A KULTURNÍ PAMÁTKY

- Z ČEHO VZNIKL NÁZEV MĚSTA MIKULÁŠOVICE?

_____

_____

- KÝM BYLY MIKULÁŠOVICE POVÝŠENÉ NA MĚSTO? _____

- BYLY MIKULÁŠOVICE (Z HISTORICKÉHO POHLEDU) VÝZNAMNOU PRŮMYSLOVOU VESNICÍ? KDY TOMU TAK BYLO? _____

- VYJMENUJ NEZNÁMĚJŠÍ PAMÁTKY NAŠEHO MĚSTA.

- JAK SE JMENUJE KOSTEL V MIKULÁŠOVICÍCH? _____

- KDE SE NACHÁZÍ CÍSAŘSKÝ DŮM? _____

3. PRŮMYSL

- JAK DLOUHOU TRADICI MÁ NOŽÍŘSTVÍ V MIKULÁŠOVICÍCH? _____

- CO FIRMA MIKOV VYRÁBÍ? _____

- ZNÁŠ JINOU FIRMU, KTERÁ V MIKULÁŠOVICÍCH JE? CO VYRÁBÍ?

---

4. PŘÍRODA

- JMENUJ VODNÍ PLOCHY V MIKULÁŠOVICÍCH. _____

- JAKÁ CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST ZASAHUJE DO VELKÉ ČÁSTI KATASTRU MĚSTA?

- KDE NAJDEME NĚKTERÝ Z PAMÁTNÝCH STROMŮ?

- JAKÝ ŽIVOČICH SE V POSLEDNÍCH LETECH VRÁTIL DO VOLNÉ PŘÍRODY V OKOLÍ MIKULÁŠOVIC?

---

5. ZAJÍMAVOSTI +

- JAKOU ZAJÍMAVOST BYS MOHL(A) ŘÍCT O NAŠEM MĚSTĚ?

---

(8)

1. OBECNÉ INFORMACE

- KDE LEŽÍ MĚSTO MIKULÁŠOVICE?
v ústeckém kraji, okres děčín, sluhnovský výběžek 1
- JMENUJ VEŘEJNÉ BUDOVY, KTERÉ ZDE VE MĚSTĚ MÁME.
kostel, záměrná škola, hotel san, laněnice, mikov, hvězdárna 1
- KOLIK ZDE ŽIJE STÁLÝCH OBYVATEL? *2 100* 1
- CO JE VYOBRAZENO NA ZNAKU MĚSTA? NAPIŠ NEBO NAMALUJ.
 1
- S JAKÝMI OBCEMI MIKULÁŠOVICE SOUSEDÍ?
vilémov, hřečany, velký senov 3
- KTERÉ ČÁSTI MĚSTA PATŘÍ K MIKULÁŠOVICÍM?
mikulášovice dolní, mikulášovice střední, mikulášovice horní 4
- JMENUJTE TRADIČNÍ KULTURNÍ AKCE, KTERÉ SE V NAŠEM MĚSTĚ POŘÁDAJÍ.
pálení čarodějnic 1

(2)

2. HISTORIE A PAMÁTKY

- Z ČEHO VZNIKL NÁZEV MĚSTA MIKULÁŠOVICE?
nedoaf v překladu 1
- KÝM BYLY MIKULÁŠOVICE POVÝŠENÉ NA MĚSTO?
francouzský, kníže 4

• BYLY MIKULÁŠOVICE (Z HISTORICKÉHO POHLEDU) VÝZNAMNOU PRŮMYSLOVOU VESNICÍ? KDY TOMU TAK BYLO? _____ ⊕

• VYJMENUJ NEZNÁMĚJŠÍ PAMÁTKY NAŠEHO MĚSTA. _____ ⊕

• JAK SE JMENUJE KOSTEL V MIKULÁŠOVICÍCH? mikulášovický kostel _____ ⊕

• KDE SE NACHÁZÍ CÍSAŘSKÝ DŮM? v hvězdárně _____ 1

3. PRŮMYSL

• JAK DLOUHOU TRADICI MÁ NOŽÍŘSTVÍ V MIKULÁŠOVICÍCH? od roku 1814 _____ ⊕ (1)

• CO FIRMA MIKOV VYRÁBÍ? nože _____ 1

• ZNÁŠ JINOU FIRMU, KTERÁ V MIKULÁŠOVICÍCH JE? CO VYRÁBÍ? _____ ⊕

4. Z PŘÍRODY

• JMENUJ VODNÍ PLOCHY V MIKULÁŠOVICÍCH. mikulášovický náhon, vágnělnah _____ 1 (2)

• JAKÁ CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST ZASAHUJE DO VELKÉ ČÁSTI KATASTRU MĚSTA? _____ ⊕

• KDE NAJDEME NĚKTERÝ Z PAMÁTNÝCH STROMŮ? _____

pod mihovem _____ 1

• JAKÝ ŽIVOČICH SE V POSLEDNÍCH LETECH VRÁTIL DO VOLNÉ PŘÍRODY V OKOLÍ MIKULÁŠOVIC? _____ ⊕

hřivovec _____

5. ZAJÍMAVOSTI +

• JAKOU ZAJÍMAVOST BYS MOHL(A) ŘÍCT O NAŠEM MĚSTĚ? _____ ⊕

hraje se tu fotbal, cca v roce 1900 tu žilo 17 000 obyvatel. _____ ⊕

16

1. POLOHA A ZÁKLADNÍ INFORMACE O OBCI

- KDE LEŽÍ MĚSTO MIKULÁŠOVICE? 1
14 čr, v ústeckém kraji, okres Děčín, železnižský výhled
- JMENUJ VEŘEJNÉ BUDOVY, KTERÉ ZDE VE MĚSTĚ MÁME. 2
škol, kostel, knihovnice, knihovna, informační centrum
- KOLIK ZDE ŽIJE STÁLÝCH OBYVATEL? 1
2130
- CO JE VYOBRAZENO NA ZNAKU MĚSTA? NAPIŠ NEBO NAMALUJ. 4

- S JAKÝMI OBCEMI MIKULÁŠOVICE SOUSEDÍ? 3
Štěpánov, Klášev, Víteňov
- KTERÉ ČÁSTI MĚSTA PATŘÍ K MIKULÁŠOVICÍM? 3
Štěpánov, Tomášov, Mikulášovičky
- JMENUJTE TRADIČNÍ KULTURNÍ AKCE, KTERÉ SE V NAŠEM MĚSTĚ POŘÁDAJÍ. 2
záření rodějníc, máje

5

2. KULTURA A KULTURNÍ PAMÁTKY

- Z ČEHO VZNIKL NÁZEV MĚSTA MIKULÁŠOVICE? 1
Mikol
- KÝM BYLY MIKULÁŠOVICE POVÝŠENÉ NA MĚSTO? 1
Karibick jsek 1.

- BYLY MIKULÁŠOVICE (Z HISTORICKÉHO POHLEDU) VÝZNAMNOU PRŮMYSLOVOU VESNICÍ? KDY TOMU TAK BYLO? 1900 0
- VYJMENUJ NEZNÁMĚJŠÍ PAMÁTKY NAŠEHO MĚSTA.
zámek objeven 2. světové války, kostel, mikov 2
- JAK SE JMENUJE KOSTEL V MIKULÁŠOVICÍCH? Kostel sv. Mikuláše 1
- KDE SE NACHÁZÍ CÍSAŘSKÝ DŮM? vedle hvězdárny 1

3. PRŮMYSL

- JAK DLOUHOU TRADICI MÁ NOŽÍŘSTVÍ V MIKULÁŠOVICÍCH? 300 let 1714 0
- CO FIRMA MIKOV VYRÁBÍ? nože 1
- ZNÁŠ JINOU FIRMU, KTERÁ V MIKULÁŠOVICÍCH JE? CO VYRÁBÍ?
alox 1

4. PŘÍRODA

- JMENUJ VODNÍ PLOCHY V MIKULÁŠOVICÍCH. vágnelnáh, mikulášovicý náh, 2
přirodní koupaliště 2
- JAKÁ CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST ZASAHUJE DO VELKÉ ČÁSTI KATASTRU MĚSTA?
labské náhory 1
- KDE NAJDEME NĚKTERÝ Z PAMÁTNÝCH STROMŮ?
nad mikovem 1
- JAKÝ ŽIVOČICH SE V POSLEDNÍCH LETECH VRÁTIL DO VOLNÉ PŘÍRODY V OKOLÍ MIKULÁŠOVIC?
vlt 1

5. ZAJÍMAVOSTI +

- JAKOU ZAJÍMAVOST BYS MOHL(A) ŘÍCT O NAŠEM MĚSTĚ?
stb je tu mikov jsou tu 3 nádraží a kovář, střední, dolní Mikulášovic 1

VZTAH K MIKULÁŠOVICÍM

Jsem hrdý/á pyšný/á na přírodu v Mikulášovicích a blízkém okolí.

URČITĚ SOUHLASÍM 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10 URČITĚ NESOUHLASÍM

Jsem hrdý/á pyšný/á na obyvatele Mikulášovic.

URČITĚ SOUHLASÍM 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10 URČITĚ NESOUHLASÍM

Jsem hrdý/á pyšný/á na historii a kulturní památky Mikulášovic.

URČITĚ SOUHLASÍM 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10 URČITĚ NESOUHLASÍM

ODKAZY PROJEKTU

1. Toulavá kamera – Mikulášovice – 28. 2. 2016

Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1126666764-toulava-kamera/216562221500009/>

2. TEST – bezpečnost na internetu

Dostupné z: <https://www.kybertest.cz/>

3. video ukázka – KOVY – Radikální algoritmy

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=IARByMNIpsw>

4. MAPA – první společná cesta

Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?planovani-trasy&rc=9gtCvxaxNsEBfVKDugPEfjNXj2ZLHJjMvRYW.GDI-0M-aZ0gVZf3K2uhTJfbk&rs=coord&rs=base&rs=firm&rs=firm&rs=base&rs=base&rs=base&rs=firm&rs=firm&rs=base&rs=base&rs=coord&ri=&ri=1913437&ri=215402&ri=355437&ri=1720271&ri=1913293&ri=1720178&ri=2657222&ri=13184614&ri=2079606&ri=1913277&ri=&mrp=%7B%22c%22%3A132%7D&xc=%5B%5D&x=14.3623636&y=50.9666700&z=17>

Příloha 15 Žákovské práce - výsledná videa

Žákovská videa jsou umístěna na přiloženém DVD.